

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET IGAZGATÓ-VÁLASZTMÁNYA ÁLTAL
KIKÜLDÖTT LAPBIZOTTSÁG VEZETÉSE MELLETT

SZERKESZTI:

BUND KÁROLY,

EGYESÜLETI TITKÁR.

HARMINCZKILENCZEDIK ÉVFOLYAM.

VII. FÜZET.

1900. JULIUS HÓNAP.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 28-ADIK NAPJÁN.

Ara egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

A lapnak legkésőbb minden hónap végéig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jeggyel „reclamatio“ teendő.

BUDAPEST, 1900.

„PÁTRIA“ IRODALMI VÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA

ÜLLŐI-ÚT 25. SZ. (KÖZTELEK).

Tájékoztató.

Munkatársaink s azokká lenni kívánó ügybarátaink tájékoztatására a következőket jegyezzük ide:

Az „Erdészeti Lapok“ eddigi tartalmában nyilvánult elveket jövőre is megtartjuk, közleményeink körébe fogadjuk az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelebbről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Az e lapokban megjelenő közlemények szerzői megfelelő írói díjban részesíttetnek és pedig:

Egy nyomtatott ívnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel ... 40—48 K.-ban.

Egy nyomtatott ívnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért ... 24—32 K.-ban.

Egy nyomtatott ívnyi oly fordításért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást igényel ... 16 K.-ban.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Azokat, kik minket lapunk feladatának megoldásában munkálatokkal támogatni kívánnak, kérjük, hogy dolgozataikat a nyomdában való könnyebb és gyorsabb kiszedhetés végett csak egyes félvekre, s ilyeneken is csak az egyik oldallapra, mint mondani szokták, törött alakban írják. A ki cikkét úgy kívánja közölni, hogy azon *változtatás* ne tétessék: ebbeli feltételét a kézirat beküldése alkalmával szíveskedjék kijelenteni. A cikkekhez tartozó rajzok kidolgozására nézve megjegyeztük, hogy azokat sima, fehér papíron, legalább kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanílyan mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni, Kéziratok nem küldetnek vissza.

A lapunknak szánt dolgozatok bármilyen ezen cím alatt küldendő „Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztőségének Budapestén, Lipótváros, Alkotmány-utca 10. szám“.

Óhajtjuk, hogy a magyar birodalom minden egyes vidékéről minél számosabb munkatársat birjunk, kik a körükben felmerülő erdészeti napikérdésekről, műszaki és üzleti vállalatokról, faárakról s előforduló eseményekről, habár ezek az illető helyi viszonyok közt még olyan jelentékteleneknek is látszanának, lapunknak gyors és lehető alapos tudósítást tegyenek.

*

A szerkesztő.

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) a következő:

30 példány:	16 oldalas	ivenként 7 K.	— fill.	; 8 old. ív,	4 K.	40 fill.
50	16	8	—	8	4	80
100	16	10	—	8	6	60

Zöld borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többre kerül.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :
Az Országos Erdészeti Egyesület.

Szerkesztő :
Bund Károly.

Megjelenik minden hónap 28.-án.

Harminczkilenczedik évf. VII. füzet. 1900. július hónap.

Előfizetési díj egy évre 16 kor. Az Országos Erdészeti Egyesület oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alap. tagok, kik 300 kor.-nál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Lípótváros, Alkotmány-utca, 10. szám. II. emelet. —

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

Titkári jelentés.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1900. évi közgyűlésén előadta :

Bund Károly.

Tisztelt közgyűlés! Ebben az évben közgyűlésünket már magában véve az a körülmény teszi jelentőség-teljessé, hogy Selmeczbánya sz. kir. város hazafias és vendégszerető meghívása folytán ezen a helyen, a magyar erdészeti szakoktatásnak ebben a bölcsőjében tarthatjuk meg. Azt hiszem, mindnyájan, a kik itt vetettük alapját azoknak az ismereteknek, a melyeket a gyakorlati életben hazánk javára érvényesíteni igyekszünk, mi most mindnyájan a hajdan itt töltött ifjúkori évek emlékének hatása alatt állunk.

De nem csak az ad jelentőséget mai közgyűlésünknek, hogy annak a városnak falai között tartjuk, a mely

város a magyar erdészet évkönyveiben eltörölhetlen emlékű, hanem az a körülmény is, hogy az az aránylag rövid időköz, — nem egészen egy év — a mely legutóbbi közgyűlésünk óta eltelt, elegendő volt arra, hogy egyesületünk belső életében lényeges átalakulásokat hozzon magával.

Pozsonyban tartott mult évi közgyűlésünk az üreseedésben lévő második alelnöki tisztségre egyesületünk nagyérdemű eddigi titkárát, Horváth Sándor főerdőtanácsos urat választotta meg, a ki két évtizeden át fáradhatlan buzgalommal és teljes odaadással szentelte tevékenységét az egyesület céljainak. Ennek következtében a titkári állásnak újból való betöltése volt a legutóbbi közgyűlés után az az első fontosabb teendő, mely az igazgatóválasztmányt foglalkoztatta. E kérdésre nézve úgy az igazgató-választmány, mint az egyesület számos más tagjának az volt az óhajta, hogy a titkári szolgálat, eltérően az eddigi szervezettől, oly szakemberre bízassék, a ki semmiféle más állást el nem foglalva, kizárólag az egyesületnek szentelheti egész idejét és munkaerejét. Ezt a kívánságot az igazgató-választmány az egyesület szempontjából előnyösnek ítélte és elhatározta, hogy a titkári állást függetlenül szervezi.

Ennek a határozatnak végrehajtása előtt azonban gondoskodni kellett a titkári állás megfelelő javadalmazásáról, valamint a titkár nyugellátásának módozatairól, mert kétségtelennek látszott, hogy az eddigi javadalmazás mellett, a mely 1200 frt fizetésből és természetbeni lakásból állott, a titkári állásra kellően képzett szakember nem fog vállalkozni, s hogy továbbá a nyugdíj hiánya is nagy akadályát képezné annak, hogy bárki is megnyugvással töltse be a titkári állást.

S bár az alapszabályok értelmében a titkár fizetését a közgyűlés állapítja meg, az igazgató-választmány mégis módját ejthette annak, hogy ezt a kérdést az 1900. évi költségvetés keretében megoldja. Dr. Bedő Albert első alelnökünk ő méltósága ugyanis az Erdészeti Lapok szerkesztéséről és az evvel járó általányról lemondván, az igazgató-választmány egyrészről az Erdészeti Lapok szerkesztését, a mely az alapszabályok értelmében ugyis a titkár teendői között szerepel, az új titkár hatáskörébe utalta, s nemkülönben azon a véleményen volt, hogy az új titkár azokat a teendőket is elvégezheti, a melyeket az eddigi könyvtárnok látott el. Ilyképpen az eddigi könyvtárnok illetményei is rendelkezésre állván, az egyesület anyagi áldozata nélkül és az 1900. évi költségvetés keretében lehetőségessé vált, hogy az új titkár fizetése 5000 koronában állapíttassék meg.

A másik kérdés a nyugellátásra vonatkozott s erre nézve két ut látszott célhozvezetőnek. Az egyesület ugyanis nyugdíjt biztosíthatott volna titkára részére olyképpen, hogy valamely nyugdíjintézetnél teljesít befizetéseket. Ez a mód azonban úgy az egyesületre, mint a titkárra nézve kevés előnnyel járt volna, mert az egyesületnek aránylag nagy összeggel kellett volna ezen nyugdíjbiztosításhoz hozzájárulni, s ennek daczára a titkár aránylag mégis kedvezőtlen nyugellátásban részesülhetett volna. Az egyesület által fizetett összegek az egyesületre nézve teljesen elvesztek és állandó megterhelést képeztek volna, mivel a titkár nyugdíjazása után azonnal utódjáért kellett volna a befizetéseket folytatnia. Mindezen okokból az igazgató-választmány úgy az egyesület, mint a titkár szempontjából czélszerűbbnek látta, *hogy az egyesület saját nyugdíjalapot létesítsen.* Ugy a titkár javadalmazására, mint nyugellátá-

sára vonatkozó megállapodások azonban mint tárgysorozatunk 3. pontja, ugysis a tisztelt közgyűlés jóváhagyása alá bocsáttatván, erre vonatkozólag további részletekbe most nem bocsátkozom.

A mint az eddig mondottakból is kitűnik, a titkári állás ezen ujraszervezésénél nem hiányoztak oly mozzanatok, a melyek szinte aggodalommal tölthették el a t. tagtársakat. Így elsősorban az, hogy az az állandó irodalmi szerv, a melyben az egyesületnek az erdőgazdaság emelésére irányuló tevékenysége megnyilatkozik, az egyesület közlönye a jövőben nélküli eddigi nagynevű, az erdőgazdaság körén túl is széltiben tekintélyként ismert szerkesztőjének, dr. Bedő Albert első alelnökünknek közvetlen irányítását, a ki az Erdészeti Lapok alapítótól 28 év előtt véve át a szerkesztést, azt ezen idő alatt széles látkörű szelleme által vezetett, biztos, szakavatott kézzel intézte.

Nemkülönben sajnálattal tölthette el az egyesületünk érdekeit szívében hordó szaktársakat Horváth Sándor fő-erdőtanácsos urnak távozása a titkári állásból, a melyben évek hosszú során át fáradhatlan tevékenységével egyesületünknek, ugy szellemi, mint anyagi felvirágoztatásán közreműködött.

Tudjuk mindnyájan, hogy az ő titkári működésének mily nagy része van abban, hogy egyesületünk az évek során oda fejlődött, a mi ma: azzá a szilárd alkotásu, erős alapokon nyugvó szervezetté, mely a magyar erdőbirtokos osztály, a magyar erdőtiszt kar és általában a magyar erdőgazdaság érdekeinek életerős és tetterkész képviselője.

Végül nehezen pótolható munkaerőt vesztett egyesületünk Arató Gyula tagtársunkban is, a ki szintén egyaránt önfeláldozó működést fejtett ki mint könyvtárnok és

mint az Erdészeti Lapok egyik főmunkatársa. Érdemeit az igazgató-választmány is elismerésben részesítette, mert midőn könyvtárnokká történt megválasztásával szerzett jogairól önként lemondott, az igazgató-választmány ügyszó-
buzgó és odaadó működéseért egyhangulag meleg köszönetet szavazott és hálájának kifejezéseül az eddigi könyvtárnoki illetmények egy évi összegét, 1000 koronát, tiszteletdíjként felajánlotta. Arató Gyula tagtársunk az elismerést köszönettel fogadta, egyuttal azonban önzetlen módon azon kérelmének adott kifejezést, hogy ő annak erkölcsi részével érhesse be, a felajánlott tiszteletdíjat ellenben az egyesület valamely alapítványának gyarapítására fordíthassa. Ez az összeg tehát addig, a míg Arató tagtársunk hovafordítása iránt nyilatkozik, mint letét kezeltetik.

T. közgyűlés! Az új titkári állást csekélységem volt szerencsés elnyerni. A midőn erre az állásra pályáztam, tettem azt abban a tudatban, hogy megválasztásom esetén nagy felelősséggel járó feladatot vállalom magamra, a melynek oly tökéletesen, a hivatottságnak azzal az erejével, a melylyel elődjeim az Erdészeti Lapok szerkesztésében és az egyesület ügyeinek ellátásában rendelkeztek, csak nagy munka árán és idő multával fogok talán megfelelhetni.

Megvallom t. közgyűlés, hogy a mikor hivatalomat tényleg átvettem és a maguk közvetlenségükben láttam a reám váró feladatokat, voltak pillanatok, a mikor valamelyes kislelkűség akart erőt venni rajtam, de az a lelkesedés, a melyet szakom iránt eddigi pályámon megővonom sikerült s ezen lelkesedésből fakadó az a tudat, hogy bármily nagy munka előtt is állok, ezt a munkát nagy és nemes célokra fordítom, ez mindannyiszor csakhamar

ismét bátorságot, bizalmat és munkakedvet öntött lelkembe. Igérem t. közgyűlés, hogy csekély erőmet teljes odaadással az egyesület céljainak szentelem, ha pedig oly természetű kérdések merülnek fel, a melyek megoldásánál az egyén működése elvész, a midőn csak az egész kar vállvetett munkálkodása érhet célzt, akkor legyen szabad számítanom a magyar erdőgazdaság minden hívének támogatására.

Engedje meg a tisztelt közgyűlés, hogy ezek után néhány szóval még előadjam, miként fogtam fel hivatásomat a titkári állás elfoglalásakor. Nézetem szerint igazgatóválasztmányunk akkor, a midőn elhatározta, hogy a titkári állást önállósítja, oly szakembert kívánt az egyesületnek biztosítani, a ki az adminisztratív természetű ügyeket lelkiismeretesen ellássa, az egyesületet érdeklő és tárgyalást igénylő fontosabb ügyeket, mielőtt az igazgatóválasztmány vagy a közgyűlés elé kerülnének, kellően tanulmányozza és előkészítse, s a ki az Erd. Lapok szerkesztésénél gondoskodik arról, hogy ez a szaklapunk hű tükre legyen erdőgazdaságunknak és annak előbbre vitelére irányuló törekvéseinknek. Ezzel a hivatással azonban sok egyéb is kapcsolatos. A titkárnak ugyanis, hogy hivatásának megfelelően, éber figyelemmel kell kísérnie a közgazdasági életnek, a bel- és külföldi szakirodalomnak mindama jelenségeit, a melyek erdőgazdaságainkra vonatkozással vannak vagy részünkről figyelemre méltók; élénk érintkezésben kell e mellett maradnia magával az erdészeti gyakorlati élettel is, nehogy hazai erdőgazdaságunk igényeinek megítélésénél egyoldalú, talán elméleti szempontokból induljon ki s ezeket érvényesítse az Erd. Lapokban és saját irodalmi működésében.

Legyen szabad ennek a röviden jelzett felfogásomnak

további taglalását mellőznöm s csak még azt hozzáfűznöm, hogy most, 6 hónapi hivataloskodásom után még nem volt okom hivatásomnak ezen a felfogásán, a melylyel hivatalba léptem, változtatni, hanem annak gyakorlati kivitelére törekszem most is. Kérem, ezen törekvésem és csekélységem részére a tisztelt közgyűlés jóindulatát.

Azonban nem csak a titkári állásban állott be személyváltozás, hanem eddigi pénztárnokunk, a ki hálára kötelező ügybuzgalommal és lelkiismeretességgel gondozta 9 éven át vagyunkat, szintén beadván lemondását, ezen állás újbóli betöltéséről is kellett gondoskodni. A pályázók közül az igazgató-választmány Cserny Győző kir. alerdőfelügyelő urat választotta meg pénztárnoknak, a ki működését a mai nappal kezdte meg.

Az egyesület személyzetében előfordult változásokkal kapcsolatosan az igazgató-választmány méltányosnak találta, hogy azzal a javaslattal lépjen a tisztelt közgyűlés elé, miszerint irodatisztünknek, Gaál Károlynak, eddigi 1200 K. évi fizetése f. évi július hó 1-től 1600 K.-ra emeltessék fel s egyuttal a változott körülményeknek megfelelően irtoki czime az alapszabályokban is az irodavezetői czimmal cseréltessék fel. Indokolását leli az igazgató-vál.-nak ez a határozata egyrészt abban, hogy Gaál Károly immár 11 év óta áll egyesületünk szolgálatában és ez alatt az idő alatt pontos, lelkiismeretes és főleg mindig gyors munkájával az ügymenet akadálytalan lebonyolítását összehozó munkája esetén is lehetővé tette, másrészt abban, hogy munkaköre az irtoki teendőkön idővel túlterjeszkedett, a mennyiben az egyesület által elárusított nagymennyiségű könyveket is kezeli, kisebb fogalmazási munkákat végez és szükség esetén a pénztárnokot is helyettesítette. Munkakörét a legutóbbi időben is bővitenem kellett,

az Erdészeti Lapok hirdetési részének gondozását reá bízván.

A 400 K.-t kitevő fizetésemelés újabb kiadást nem ró az egyesületre, a mennyiben fedezetét találja abban az összegben, a mely személyi járandóságok czimén a folyó évi költségvetésbe felvétellett és különben is személyi pótlék jellegével bir, a mely a mostani irodatiszt esetleges utódjára nem származik át. *Tisztelettel kérem tehát a közgyűlést, hogy az igazgató-választmány említett határozatát elfogadni méltóztassék.*

Az igazgató-választmány a m. é. közgyűlés óta elmúlt 10 hónapban az előzetes bizottsági tárgyalásoktól eltekintve 7 rendes ülésben foglalkozott a hatáskörébe tartozó ügyekkel. Ezek közül a már említett személyi kérdéseken kívül, elsősorban azt a szakvéleményt említem fel, a melyet a földmívelési kormány felhívására az 1903. évtől kezdve érvényre emelendő új autonom vámtarifára vonatkozólag készített. Igazgató-választmányunk behatóan foglalkozott ezzel a kérdéssel, mely erdőgazdaságunkat közelről érinti, és tüzetesen kifejtette nézetét arra nézve, hogy az erdei termékekre vonatkozólag fennálló mostani kedvező külkereskedelmi mérleg mely vám- és tarifa-politikai intézkedésekkel volna a jövőre is megóvható, sőt javítható.

A második nagyfontosságú tárgy, a melylyel igazgató-választmányunk a folyó évben foglalkozott, az *erdőtisztek műszaki minősítése* volt.

Kaán Károly t. tagtársunké az érdem, hogy egyesületünk figyelmét idejekorán felhívta a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet kebelében megindult arra a mozgalomra, a mely a műszaki gyakorlatjog rendezését tűzte ki czéljául.

A nevezett egylet ugyanis egy törvénytervezetet dolgozott ki, a melyben a műszaki magángyakorlat szabá-

lyozásával kapcsolatban a műszaki minősítés terén észlelhető hiányokat kívánja orvosolni. Ezt a célt a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet egy oly szerv létesítésével kapcsolatban véli elérhetőnek, a mely a jövőben a műszaki karnak minden téren erős érdekképviselője volna, egyuttal pedig a műszaki magángyakorlatot ellenőrizné. Ez a szerv a *műszaki kamara* volna. A törvénytervezet első sorban a különféle mérnöki czimek viselését szabályozza és kimondja, hogy a műszaki kamara tagja csakis az lehet, a ki ezen mérnöki czimek valamelyikének viselésére jogosult és a kellő műszaki gyakorlattal bír. Viszont azonban műszaki magángyakorlatot is csak az folytathat és bíróságok előtt szakértőül műszaki ügyekben csak az szerepelhet, aki a műszaki kamara tagja s annak fegyelmi fenhatósága alatt áll.

Ebben a törvénytervezetben az erdőgazdasággal kapcsolatos műszaki munkák és a szakképzett erdőtisztek műszaki minősítése eredetileg figyelembe véve nem volt, a mi ha úgy marad, az erdőtisztek műszaki tanulmányaival szerzett ismeretei teljes értékűeknek el nem ismertetnek, azoknak a magángyakorlatban és bíróságok előtt való érvényesítése lehetetlenné válik.

Kaán Károly t. tagtársunknak felszólalása következtében tehát az igazgató-választmány megbízásából az elnökség átiratot intézett a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek, amelyben részletesen kifejti szakunk technikai jellegét, és reá mutat azokra a következményekre, a melyekkel műszaki munkakörünk csonkítása járna.

Hogy mi ad foglalkozásuknak technikai jelleget, hogy mennyire összeforrottak az erdőszetnél a műszaki munkálatok a gazdasági kivittel, azt tüzetesebben kifejtennem épen itt a t. közgyűlés színe előtt fölösleges. Hiszen itt

tanultuk e falak között a földméréstant, a középítészetet, a viz- és utépitészetet s odakünn a gyakorlati életben lépten-nyomon érvényesítjük e téren szerzett tudományunkat. Ámde legyen szabad itt külön hangsúlyozni azt a meggyőződésemet, hogy erdőgazdasági viszonyaink fejlettségének mai fokán az erdész technikai működésére még fokozott mértékben van szükség, s hogy erdőgazdaságunk előbbrevitelének első feltételei közé épen számos műszaki munkát keresztülvitele tartozik. S ha erdőtörvényünk életbelépte óta mindedig az erdőrendezés és ebből folyólag erdeink felmérése volt az a műszaki elem, a mely előtérbe lépett, most már egy másik műszaki munkát szükségessége áll parancsolólag előttünk: erdeink szállító eszközeinek tökéletesítése, jobban mondva létesítése. Ez oly nagy munka, a mely talán az egész új század erdőgazdaságának legjellegzetesebb momentuma lesz.

Ámde ha eltiltatnánk a műszaki gyakorlattól, vajjon volna e kilátás arra, hogy erdőbirtokosaink azokat a műszaki munkákat, a melyek oly fontosak, külön mérnöki személyzettel elvégeztessék? Aligha. Erdeink rendezése tehát megakadna, a szállító eszközök hiányossága miatt erdei üzemünk kezdetleges, a fa értéke alacsony maradna.

Reámutattunk arra a különös állapotra, a mely előállana, ha az akadémia hallgatói közül, a kik épen a műszaki tárgyakat együttesen hallgatják, a bányászati és kohászati szakhoz tartozók műszaki minősítése elismertetnék, az erdészeké pedig nem, s felkértük a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletet, hogy a kérdés részletei iránt velünk érintkezésbe lépjen.

Lehetséges lett volna ugyan ugyis cselekedni, hogy bevárva a szóbanforgó törvénytervezet további sorsát, a

kormány útján igyekezzünk oda hatni, hogy ez a törvény műszaki munkálkodásunkat ne érintse, arra ne vonatkozzék. Ámde ennél a szeparatistikus intézkedés szorgalmazásánál jobbnak, úgy az erdőgazdaságnak mint az erdőtisztítási karnak inkább érdekében állónak kellett tartani azt, hogy bár némi áldozatok árán a magyar műszaki kar többi ágazatához csatlakozzunk, azokkal együttesen igyekezzünk haladni.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet részéről felszólásunk a legelőzékenyebb fogadtatásban részesült és az idő rövidsége mellett is sikerült megegyezésre jutni azon módosításokra nézve, a melyek az említett törvénytervezeten az erdészettel kapcsolatos műszaki munkák figyelembevétele következtében szükségesnek mutatkoztak. Igazgató-választmányunknak e kérdésben az volt kifejezett álláspontja, hogy a műszaki minősítésre nézve különbséget az erdőakadémia három- és négyéves tanfolyama között nem tesz, hanem műszaki téren valamennyi teljes szakképzettségű szakembernek egyenlő jogokat kíván biztosítani. Ezek alapján elsősorban azt kívánta, hogy valamennyi teljes törvényes képzettségű szakember az «okleveles erdőmérnök» cím viselésére jogosíttassék fel. Ez a kívánság nem teljesült egészen, mert a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben hivatkozás történt arra az eltérésre, a mely államvizsgai oklevelünk és a mérnöki oklevél között fennáll és abban nyilvánul, hogy míg a mérnöki oklevelek a jelöltet kifejezetten pl. gépészmérnöknek jelentik ki, addig az erdészeti államvizsgai oklevél címet nem ad, hanem a jelöltet az erdőgazdaság önálló vezetésére képesítettnek mondja. Mivel ez irányban csakis az oklevelek jelen szövege lehetett mérvadó, a czimkérdés oly megoldást nyert, hogy a teljes képzettségű szakember az «okleveles erdész» vagy

az erdőmérnök czimet, ez utóbbit azonban az okleveles jelző nélkül, egyaránt viselheti.

Ettől a kérdéstől eltekintve, a melyre egy beadott indítvány alapján tárgysorozatunk utolsó pontjánál újból visszatérünk, műszaki minősítésünk a többi mérnöki szakokkal teljesen egyenértékű elismerésben részesült a törvénytervezet keretén belül.

Igazgató-választmányunk egy második sarkalatos kívánása az volt, hogy ebből a törvényből kifolyólag erdőbirtokosainkra újabb terheknek származnia nem szabad. S ez a követelmény figyelembe is vétetett, a mennyiben az erdőmérnöki teendők körülírásánál határozott kifejezésre jutott az, hogy ennek a törvénynek rendelkezései az állami erdőtisztéknek hivatalból, a magánerdőtisztéknek pedig állandó szolgálatadójuk birtokán végzett műszaki munkálataira nem vonatkoznak, azokat nem korlátozzák. Ez azt jelenti, hogy erdőtisztnek csakis akkor kell a műszaki kamarába belépni és csakis akkor esik annak fegyelmi fenhatósága alá, ha szolgálatadójának birtokán kívül akar valamely műszaki munkát elvégezni, vagy bíróság előtt szakértőnek akar szerepelni. Végül a műszaki kamarába kell lépnie annak, aki állandó alkalmaztatás nélkül, esetről esetre vállal el az erdőgazdaság körébe vágó műszaki munkákat és erdőmérnöki irodát nyit. A multban tett tapasztalatok épen az ilyen erdőmérnöki vállalatoknak a műszaki kamara útján leendő ellenőrzését kívánatosá teszik, s ezen ellenőrzés feltétele alatt az ily vállalatoknak igen üdvös működésre nyilhatnék terük, a mennyiben főleg oly erdőbirtokokon végezhetnék a szükséges műszaki munkálatokat, a mely erdőbirtokok akár csekély kiterjedésük miatt, akár egyéb okból, a szakképzett erdőtiszt gondozását egyébként nélkülözik.

Az erdészeti kar műszaki minősítése érdekében tett ezen lépéseket a tisztelt közgyűlés méltóztassék tudomásul venni.

Maga ez a törvénytervezet miután azt a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet közgyűlése m. hó 7-én teljesen magáévá tette, még ez év folyamán fog a kormánynak átnyújtani.

Irodalmi működésünkre vonatkozólag van szerencsém a t. közgyűlésnek jelenteni, hogy bár egyesületünknek nem állott módjában a legutóbbi közgyűlés óta újabb erdészeti szakkönyvet kiadni, az erdészeti szakirodalom terén pangás mégsem állott be. A Deák Ferencz alapítvánnyal kapcsolatos irodalmi pályázatoktól eltekintve, a melyekkel külön foglalkozunk, meg kell emlékezmem, bár nem egyesületünknek kiadása, szakirodalmunk egy régi buzgó művelőjének újabb irodalmi termékéről, Fekete L. akad. igazgató és főerdőtanácsos ur Erdészeti Nyeresszámítás tanáról, a mely szakirodalmunk egyik hézagát tölti ki és különösen a benne foglalt önálló kutatások miatt nagybecsű munka.

E helyen említem fel továbbá, hogy az Erd. Műszótár szerkesztésére kiküldött bizottság a múlt közgyűlés óta két ízben ült össze és immár nagy mennyiségű anyagot vitathatott meg, ezzel is közelebb hozván ennek a műnek megvalósítását.

Ami az elmúlt év fontosabb, az erdészetre kiható eseményeit illeti, örömmel jelenthetem, hogy az állami és nevezetesen a kincstári erdők szolgálatában álló erdőtisztek javadalmazásának kérdése ismét egy lépéssel előbbre haladt, a mennyiben a f. évre vonatkozó állami költségvetésben a fizetési osztályok között fennálló kedvezőtlen arány további javításáról történt gondoskodás. Meg kell továbbá emlékezmem arról a törvényjavaslatról is, a melyet

a földmivelésügyi minister ur a törvényhozás elé terjesztett s a mely az erdei munkások jogviszonyát van hivatva szabályozni, tárgyalás alá azonban még nem került.

Ezekon a kormányzati intézkedéseken kívül azonban nem mellőzhetem annak a publicistikai mozgalomnak felemlítését sem, a mely az erdőgazdaságnak nagy közgazdasági, sőt politikai szerepet juttat. Beksics Gusztávnak a magyar nemzeti földbirtok-politikáról szóló műveit értem, a melyekben a szerző az erdőgazdaság bevonásával véli a magyar faj megizmosodását az országban elősegíthetni olyképen, hogy az alföld hitbizományai és egyáltalában latifundiumai az erdős hegyvidékre helyeztessenek át. Ámbár ez a kérdés még nem forrott ki egészen, mégis felemlitendőnek tartottam azzal az óhajjal, hogy bárha sikerülne módját ejteni annak, hogy az erdőgazdaság, saját érdekeinek épségben tartásával ebben a tekintetben is kivehetné a maga részét a magyar faj konsolidációjának nagy művében.

Végül felemlitem, hogy a párisi világkiállításon, a melyen egy épületben gyűlt össze a világ minden tájékának erdészete anyagi és szellemi termékeivel, hazánk is részt vesz és értesülésem szerint ebben a sokoldalú keretben nemcsak hogy megállja helyét derekasan, hanem úgy belső tartalmára, mint külső elrendezésére nézve éppenséggel kiválik. Egyesületünk összes kiadványaival és székházának képével vesz részt a kiállításon.

Hátra van még, tisztelt közgyűlés, hogy az egyesület egyéb tevékenységéről számoljak be. A Bedő Albert-alapítvány két ösztöndija a mult közgyűlés alkalmával ki volt osztva, sajnálatomra azonban arról kell jelentést tennem, hogy az egyik ösztöndijas az első félév végén az alapszabályok által megkívánt vizsgaeredményt nem mutatta ki, s ennél fogva az ösztöndíjat tőle meg

kellett vonni. Ez az ösztöndíj tehát újból pályázat alá kerül.

Egyesületünk anyagi viszonyaira nézve a következőkben van szerencsém a t. közgyűlést tájékoztatni.

Folyó évi bevételeink június hó 27-ig 46,354 korona kiadásaink pedig ugyanezen idő alatt 32,878 « volt, pénztári készletünk tehát --- 13,476 korona.

Törzsvagyonunk a múlt évi közgyűléskor 367,635 frt 81 kr., azaz 735,271 K. 92 fillér volt, jelenleg pedig:

Letélben van egy Arató Gyula tagtársunk

által megjelölendő alapítvány céljaira:	1,000 K. — f.
Készpénzben van	11,482 « 38 f.
Alapítványi kötelezvényekben	89,292 « 72 f.
Értékpapirokban	229,300 « — f.
Székházunk értéke	388,330 « 52 f.
A leltári tárgyak értéke	24,947 « 82 f.
A könyvtár értéke	15,102 « 88 f.

Összesen: --- 759,456 K. 32 f.

Ebből azonban 27,500 K. a Deák Ferencz-alapítványt, 40,284 K. 01 f. a Wagner K.-alapítványt, 50,280 korona a gróf Tisza Lajos-alapítványt, 34,915 K. 64 f. a Bedő Albert alapítványt, 20,367 K. 69 f. az Erzsébet királyné alapítványt, 4251 K. a titkári nyugdíjalapot és 2129 K. 24 f. a székesfehérvári ismeretlen alapítványát illeti. Egészben véve törzsvagyonunk a múlt évi közgyűlés óta 24,184 K. 40 f.-rel szaporodott.

Evvel kapcsolatban jelentést kell tennem arról, hogy egyesületünknek egyik régi buzgó alapító tagja, néhai idősb Luczenbacher Pál főrendiházi tag, a ki évek hosszú során át volt igazgató-választmányunknak is tagja és mint ilyen régente élénk részt vett az egyesület igazgatásában,

elhunyván, végrendeletében 10,000 koronát hagyományozott egyesületünknek, a mely összeg átadva még nem lévén, a fenti vagyonkimutatásban tekintelbe véve még nincsen. Az igazgató-választmány június hó 26-án tartott ülésében foglalkozván evvel az ügygel, a hagyományt köszönettel elfogadta és elhatározta, hogy a t. közgyűlés elé azzal a javaslattal lép, hogy ebből a 10,000 koronából Luczenbacher Pál nevére új alapítvány létesíttessék oly hivatással, hogy annak kamataiból erdőtisztek özvegyei és árvái részesüljenek segélyben. Az új alapítvány céljának illetén megállapításával a leginkább igénybevett és még mindig elégtelen Wagner Károly-alapítvány nemes céljait kívánta támogatni, oly módon azonban, hogy a nemeslelkű hagyományozó neve is megörökíttessék. Egyuttal az igazgató-választmány elhatározta, hogy az alapszabályoknak módosítása a titkárra vonatkozó szabályzatok beiktatása végett ugyis szükséges lévén, az új alapítványra vonatkozó rendelkezések is felvételssenek, mire nézve külön előterjesztést teendek. *Az igazgató-választmány nevében kérem tehát a közgyűlést, hogy ezen határozatait jóváhagyni méltóztassék.*

Jóteköny alapítványainkból összesen 4434 korona segélyt osztottunk ki a múlt év végével. A Wagner Károly alapítványból 33 özvegyet támogattunk 40—80 korona segélylyel, az Erzsébet királyné alapítványból 20 árva leánynak adhattunk egyenkint 40 korona segélyt és végül a gróf Tisza Lajos-alapítványból 14 erdőtisztet és 5 altisztet segélyeztünk 140—180, illetve 80—120 koronával.

Egyesületünk tagjainak létszáma jelenleg 1 tiszteletbeli, 1 pártoló, 857 alapító és 1158 rendes tagból egészben véve tehát 2017 tagból áll. A tagok száma ennél fogva a múlt évi közgyűlés óta 10-zel fogyott és pedig 6

alapító taggal és 4 rendes taggal, a mi abban leli magyarázatát, hogy a múlt évi közgyűlés szükségesnek tartotta a be nem hajtható alapítványokat és tagsági díjakat leírni, minek következtében az illető alapító, illetve rendes tagokat a létszámból törölni kellett.

Ebbe a létszámba azok az új szaktársak, kik felvételüket a mostani közgyűléstől kérik, nincsenek beszámítva. Ezek névszerint a következők: *Justh* Ferencz országgyűlési képviselő, ajánlja Kolosy Béla és a *kocsóczi uradalom erdészete* (képviseli Kreutz Ferencz), ajánlja Környei Ferencz.

Méltóztassék t. közgyűlés őket egyesületünk kebelébe felvenni.

Régi tagtársaink közül a lefolyt év alatt elvesztettük szobi Luczenbacher Pál főrendiházi tagot, a ki mint régi alapító és buzgó volt választmányi tagja az egyesületnek, a mint már jelenteni bátor voltam, végrendeletében sem feledkezett meg egyesületünkről. Ő kivüle még Szimonisz Frigyes alapító tag és Kurcz Lajos, Mick Mátyás, Rowland Róbert, Zsabka János rendes tagok hunytak el a lefolyt évben.

Méltóztassék a t. közgyűlés elvesztésük feletti sajnálatának és részvételének jegyzőkönyvileg kifejezést adni.

Továbbá méltóztassék tudomásul venni, hogy egyesületünk egykori nagyérdemű alelnökének, néhai Wagner Károlynak sirhelye a lefolyt évben is gondozásban részesült.

Végül még tiszteletteljesen jelentem a tisztelt közgyűlésnek, hogy az a zászló, a mely e termet disziti, Matuskovits Béla boldogult tagtársunk özvegyének műve, a ki fáradságos munkával készített ezt a zászlót egyesületünknek felajánlotta. Azt hiszem, hogy a t. közgyűlés helyeslésével találkozok, ha ezt a szép ajándékot köszönettel elfogadjuk.

Selmecz-Bélabánya sz. kir. város erdőgazdasága.*)

Irta: *Krausz Géza*, városi erdőmester.

I. RÉSZ.

Általános és történelmi áttekintés.

Selmecz-Bélabánya szab. kir. és törvényhatósági joggal felruházott város kizárólagos tulajdonát képező erdők részben Hont-megyében, Selmecz és Bélabánya most egyesített városok határában és részben Bars vármegyének Vihnye-Peszerény községe határában terülnek el.

A térképre vetett egy futólagos tekintet is szembe-tűnően mutatja az erdőknek szétszórt és hátrányosan idegen birtoktestekkel megszakgatott voltát, a mely körülmény nemcsak az erdők védelmét nehezíti meg azok kitettsége és bármely oldalról való könnyű megközelíthetősége és hozzáférhetősége miatt, hanem igen hátrányos befolyást gyakorol a kezelésre is, a mennyiben az idegen birtok tulajdonosai a fatermékek kiszállításánál folyton akadékoskodnak és hallatlan magas kártérítési igényekkel lépnek fel részben az erdőbirtokos város és részben a vállalkozó favevővel szemben.

E tekintetben az egyedüli és gyökeres segítség csak az lehet, ha a város erdőállományát csere és vétel útján kikerekíti, az idegen és főleg más mivelési ághoz tartozó birtoktesteket az erdő állományából kiküszöböli. Csakhogy ez nagy fáradtsággal járó és főleg sok pénzbe kerülő vállalkozás, a mely körülmények azonban a különben szegény várost nem akadályozták meg abban, hogy aránylag rövid idő alatt erdőállományát több száz holddal már meg ne növelje.

*) Kivonatossan ismertette az Orsz. Erdészeti Egyesület f. é. közgyűlésén.

A jelenleg a város kizárólagos tulajdonát képező erdőbirtok a város által önállóan 1885. év óta kezeltetik, addig azt mint a bányászat czéljaira fentartott — ugynevezett — *rezervált* erdőt a kincstár kezelte saját közegei által, az adót is fizette és annak fejében, hogy a kincstári bányaműveket épület- és műfával, valamint bányamunkásait ezen erdőkből vett tűzifával látta el, köteles volt még a városnak és polgárainak is beigazolt szükségesség esetén mindennemű fát kiszolgáltatni.

A város erdészete e szerint tulajdonképen csak legújabb keletű, ellenben annál érdekesebb és régibb ezen erdők multja, melyeknek eredete és története a távol mult ködében vész el és vonatkozó biztos adataink szintén évszázadokra nyulnak vissza.

A városnak igen régi levéltára bizonyosan sok igen érdekes adatokat rejt magában, ezt azonban átkutatni időm nem volt, sőt gyarló ismereteim a régi okleveleknek előttem félig idegen nyelven írt adataival szemben sem engedték meg az általam hőn kívánt bővebb betekintést a multba.

Egyet-mást azonban sikerült kiböngészniem Tagányinak «*Magyar Erdészeti Oklevéltár*»-ából s közlöm a Selmecz városi erdőket érintő egyes dolgokat.

Valamint minden erdő az országban, ugy természetesen ez is olyan senki jószága lehetett a honfoglalás után, a fa sokáig nem részesült semmi becsben és a figyelem először is a vadászatra és halászatra terjedt ki. Fát mindenki ott és ugy vágott, a hogy akart és a korlátozások elsősorban a vadászatra terjedtek ki.

Én részemről azt hiszem, hogy az erdők kihasználásának szabályozására és korlátozására elsősorban és

főleg a bányászat keletkezése és üzése adta meg az impulzust.

Addig is azonban nemcsak itt, hanem általában másutt is felhasználták és irtották az erdőket tüzelő- és építő-fanyerése és főleg vár-erődítési célokra, valamint mezőgazdasági művelésre alkalmas talaj nyerése céljából minden korlátozás nélkül.

Némi rendszer azonban azonnal érezhető ott, a hol a bányászatról van szó. A bányászat létesítette a városokat és úgy a bányászat, mint a városok létérdeke megkövetelte már az erdők fentartását és azok kimélését. E tekintetben az akkor az erdővel foglalkozókat csakis a tapasztalat vezethette, mely igen sok hasznos dolgokra tanította meg őket és az akkor felállított egyes elvek és intézkedések az erdészetnél mai napon is követtetnek.

Igy például az *1565. évi bánya-erdőrendtartás* meg-hagyja és utasításul adja az alkalmazott erdészeknek, hogy a tuskót lehetőleg alacsonyan vágják, magfák hagyását rendeli el, de azon figyelmeztetéssel, hogy úgy és oly fák hagyassanak meg, a melyeket az uralkodó és veszélyes szél nem bánt. Tehát már gondoskodtak az erdő felujtásáról és védekeztek a széldöntések és törések ellen.

Szabályozták a makkoltatást és legeltetést is, ez azonban itt, a bányaváros körül aligha volt nagy kiterjedésű.

II. Ulászló király 1496-ban rendeli el, hogy a selmeczbányaiak a bányászat céljaira fát a szomszédos erdőbirtokosok erdeiben is akadálytalanul vághatnak és ezt kiterjeszti 1500-ban mind a hat bányavárosra. Ebből az következtethető, hogy közvetlen közelben a fa fogytán volt.

I. Ferdinánd király 1555-ben kelt rendeletével a bányaerdőben tiltja a kecskelegeltetést. Ugyanő 1558-ban nyílt parancsban a bányák körüli összes erdőkben eltiltván

a kecskék legeltetését, az erdőfelügyeletet saját embereire bizza. Ez is egy fényes példája az erdővédelem utáni törekvésnek és az akkori tapasztalat még mai napig is tanítónk.

Az erdészetnek fejlődését és az erdők fontosságának felismerését ismét fényesen igazolja I. Ferdinándnak 1461-ben kiadott rendelete, a melyben a fa elszámolására egy külön tisztviselőt rendel és ettől megköveteli, hogy értsen a fa- és széntermeléshez, uszagáthoz, csusztatókhoz és értse az usztatást és széntermelést.

Az ezután következő időkben az összes uralkodók — kivétel nélkül — szívükön viselték a bányászatot és ennek alapján főgondjukat képezte az erdőgazdálkodás is, a mit az idézett különféle rendeleteknek és nyílt parancsoknak megisméltése és az erdők őrizetének szigorubbá tétele eléggé igazol. Különösen Mária Terézia királynőnk volt az, a ki az erdők, de főleg a bányavárosi erdők óvását és fentartását szívén viselte.

A város és a bányászat tehát szabadon használta nemcsak a közeli és neki királyi adomány útján már IV. Béla király idejében adományozott erdők termékeit, de a szomszédos, tisztán királyi erdőket, sőt a szomszédos magán erdőbirtokosok erdeinek termékeit is és pedig korlátlanul és minden rendszer nélkül, sőt az addig csak magánosok kezében levő bányászat és a városi polgárok az erdő irtását tulságig vitték és a fával még kereskedni is kezdtek, a mi 1550—1570. év körül azt eredményezte, hogy már a kincstár is bányászkodni kezdett és az erdőket saját alkalmazott embereire bízta kezelés és felügyelet szempontjából, a mi így is maradt egészen 1885. év végéig.

Az erdőnek mindinkább előtérbe lépő fontossága azután magával hozta azt, hogy nemcsak a kiszedett termékek tartassanak pontosan számon, hanem hogy a külső határ

is megóvassék és az erdőállomány maga megbecsülve nyilván tartassék.

Ezen célból 1763. év körül történt az első felmérése is az erdőknek, valószínűleg a jezsuiták által, a mely felmérésről egyes térkép-töredékek birtokában van a város; de a legérdekesebb az erdőknek az 1763. évben történt bizottsági bejárása és felbecslése, a mely bizottsági bejárásnak meglévő jegyzőkönyve szerint az összes a város közelében fekvő és a bányászat céljaira akkor már egyedül fentartott (reservált) erdők tüzetesen bejárattak és megbecsültettek és a mely bizottság kimondotta azt is, hogy a bányászat célja és sikeres üzése megköveteli nemcsak ezen erdők fájának szabad kihasználását, hanem a távolabb fekvő kincstári erdőkre is szükség van. Ilyeneknek mondja a bizottság a Zsarnóczán túl fekvő kincstári erdőket, a hol fa van bőven és ez felhasználható a Zsarnóczán berendezendő kohászatnál, a mi meg is történt.

A bizottság azonban, a melyben az összes kincstári, városi és magán bányatársulatok képviselőin kívül résztvettek még a besztercebányai és lipótújvári (Neusohler und Hradeker) kir. erdőmesterek is, nem volt egy véleményen, mert e két utóbbi résztvevő a jegyzőkönyvet sem akarta aláírni, éppen a kincstári szomszédos erdők kihasználására irányult törekvés miatt.

A besztercebányai erdőmester az aláírás megtagadását azzal indokolta, hogy nem akarja közvetlen felettes hatóságát sérteni; a lipótújvári erdőmester pedig kijelentette, hogy az aláírás által gyanút ébresztene *«bei einen Wohlloblichen Obrist Cammergrafen-Amte»* és ez által a jövőben lehető és várható előléptetésének is útját vágna.

Érdekes az eljáró bizottságnak jegyzőkönyvéből azon tény is, hogy két erdőőrt azért, mert a fajogosult bánya-

munkásoknak *fenyőfát* és nem tölgyfát adtak ki tüzelőfára — egyszerűen elbocsátották a szolgálatból. Ez a dolog a mai napon talán megfordítva esnék meg, mert hiába mégis csak tölgyfa a tölgyfa. A dolognak természetes magyarázata azonban azon körülményben rejlik, hogy ezen időtájban kezdték a város- és környékbeli erdőket fenyvesekké átalakítani, a mi nekik az akkor alkalmazott teljvetés által sikerült is. Mai legkorosabb jegenye-fenyveseink ezen időkből származnak.

Igen érdekes a követett becslési eljárás is, a mely szerint felvettek egy bizonyos területet, annak kiterjedését és határait részletesen leírták, a közbeeső más mivéleti ághoz tartozó területeket hozzávetőlegesen az egész területből levonták és a fának becslését $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ sőt 1—2 holdon eszközölt próbatarolás útján ejtették meg. Megállapították a területen kívül a fanemet, a kort. Az egyes fanemből termelhető különféle faválasztékokat pedig ismét a próbatarolásból állapították meg törtszámokban.

Bővebb magyarázatul szolgáljon az eredeti becslésnek illetve egy lapjának a következő oldalon bemutatott másolata.

Látni lehet ezen mutatványlapból az említett adatokon kívül azt is, hogy a tölgynél 8—12 hüvelyk vastagságú törzsre 20 négyzetöl nőteret számítottak, az 5—7 hüvelyk vastag törzsnél 16 négyzetöl és a fiatalosnál 1 törzsre 12 négyzetöl.

A fenyőnél ellenben a nőtér 11—13 hüvelyk vastagság mellett törzsenként 20 négyzetöl és a fiatalosnál törzsenként 10 négyzetöl.

Az egész becslési leírásban azonban szembetűnő hogy a legmagasabb kor csak 60 évvel van felvéve és ez lehetett az akkor alkalmazott vágás-forgás éveinek száma is.

		In der nahligender Stand stehende Waldung abgeschätzt								Nachwachs der sich wirklich befindet		In abgetriebenen Waldungen	
		Eichen zum Gruben Bau		Tannen zu Tag Gebäuden		Brenn- oder Kohl- holz das Scheid à 5 Bergschuch lang							
Sch Stamm		Sch Stamm e		K l a f t e r		Jahr		Sch Stamm		Klafter			
No. 17-mo.													
Von der Pivna Dolina gegen die Stad Schemnitz dem ordinari Silber Fuhr- weg nach, bis an di obere Spitz des Rossgrunder Teichs sammt den gantzen in den Rossgrunder Thal abhängigen Lahn, von hier aber den Grund nach wieder bis an die Windischleuten, und Repistier Hotttert, wo selbstn nur Eichen und Tannen sich befinden, ent- haltet der Terrain an 654200 Qu.- Klafter weill aber hier wieder viele Wiesen in zwischen liegen, wird also von den gantzen Quadrat-Producto $\frac{1}{3}$ abgezogen, und bleiben zur Waldung nennlichen 436134 Quadrat Klafter.													
davon													
$\frac{1}{3}$	An Eichen und hievon												
	$\frac{3}{8}$ Jöcher auf 20 Qvad. Klaf. 1 Stamm												
	$\frac{3}{8}$ Stempel » 16 » » 1 »												
	$\frac{2}{8}$ Nachwachs auf 12 Qvad. Kl. 1 Stamm												
$\frac{D}{3}$	An Tannen und davon als von Toto												
	$\frac{1}{3}$ Mittlere auf 20 Qvad. Klaf. } 1 Stamm												
	$\frac{2}{3}$ Nachwachs auf 10 » » }												
		2725	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	3704	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	30—60	3028	—	—	—
		—	—	—	—	4845	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	40	—	19883	—	—

A becslés az ezen kor mellett előjövő tölgyeket egészen 12 hüvelyk vastagoknak és fenyőket egészen 18 hüvelyk vastagoknak találta, a mely vastagság a korhoz viszonyítva — habár a váglapon is vesszük — egy kissé tulságosnak nevezhető. Így használták és kezelték az erdőket egészen a legujabb időkig, vagyis 1884. év végéig, a midőn azután a város az ugynevezett rezervált erdőket saját kezelésébe vette át és kötelezte magát az addig fenállott fajzási jogosultságokat továbbra is kielégíteni.

Selmecz-Bélabányának azonban a nevezett városok határain kívül fekvő más erdeje is van, mely Bars vármegyének Vihnye-Peszerény községe határában terül el és erre a fajzás nem terjed ki.

Az 1884. évben a város és a városi erdőket kezelő erdőkincstár között megkötött egyezség az erdőknek átadására és jövőben való kezelésére nézve a kor és változott viszonyok által előidézett követelmény lett.

A rezervált erdőket és a városnak földesuri birtokai után Vihnye-Peszerényben kihalított erdőket is a kir. kincstár kezelte. Az adó is a kincstár terhére esett és ennek fejében joga volt a kincstárnak ezen erdő faterméséből a kincstári bányászatot fával ellátni. Ellenben köteles volt a városnak és polgárainak épület- és tűzifát ingyen kiszolgáltatni, valamint a városi és a magán tulajdont képező bányaműveknek is.

Eladni azonban az esetleg fenmaradó feleslegből nem volt jogositva sem a város, sem az erdőkincstár.

Ezen viszony azután évről-évre terhesebb lett főleg a kincstárra nézve, mert a fejlődő és okszerű bányászat a bányában eddig fából eszközölt építményeket kezdte a sokkal tartosabb és így aránylag olcsóbb falazásokkal helyet-

tesíteni. Az erdőből való fakihasználás és így annak értéke is évről-évre csökkent.

Az így megtakarított fa pedig sem a városnak, sem pedig a kincstárnak nem esett javára.

Ezekből magyarázható meg azután a városra nézve előnyös azon körülmény is, hogy az erdők az 1884. évben foganatosított átvétel és illetve átadáskor oly karban voltak, hogy a vágható koru és azon már tul is levő állabok tul-sulyban voltak. Ezen viszony még ma is fennáll és lehetővé fogja tenni a városnak, hogy anyagi helyzetén ily tulkoros állaboknak egyszerre való értékesítése által tetemesen segíthessen és lendíthessen, a nélkül, hogy erdőállományán csorbát ejtene.

A fajzási jogosultságnak kielégítése teher ugyan még ma is a városra, a sajnosan hanyatló bányászat azonban ezt évről-évre csekélyebbé és így könnyebben elviselhetővé teszi, mert a bányászat volt itt a fő és számbavehető fafogyasztó.

A fajzásra jogosultak a mai napon még: a magán és társulati bányaművek, a kik az üzemhez épületfát kapnak.

Ezeken kívül épületfát kapnak még a városi háztulajdonos polgárok is, de csak fedélszékre és menyezetre, a beigazolt szükséglet alapján. A kincstári magán és társulati bányaművek munkásai tüzfára bírnak fajzási jogosultsággal, mely a házbirtokos munkásnál 3 ölet és a zsellérnél 2 ölet tesz ki, két láb hosszú hasábokban és a vágásban található fanem szerint, tehát mintegy 6·8 és 4·5 m^3 . Tüzfára jogosultak ezenkívül még a Bélabányán lakó polgárok is, a kik közül a házbirtokos 20 és a zsellér 10 m^3 fát kap évente.

Mindezen fa azonban csak az adó- és kezelési költ-

ségeknél megtérítése ellenében adatik ki a feleknek, a mely esetről-esetre szabatik meg a város által a bányatársulatok képviselőinek részvétele mellett.

A fa évente és tövön az erdőben lesz kiszolgáltatva a jelentkező fajogosultaknak.

II. RÉSZ.

Üzemtervi és üzemi kivonatok.

Az 1885. évvel átvett erdeit a város maga kezdte kezelni és elsősorban a hiányzó és törvénykövetelte üzemtervek elkészítését tűzte ki céljául, mely üzemtervek az 1890. évvel tényleg el is készültek.

Ezek szerint a városi erdők három üzemtestbe soroztattak. Ezek egyike a Selmecz város határába eső erdők, a második a Bélabánya város határába eső erdők, melyek Hont vármegyében fekszenek; míg a harmadik üzemtestet a Bars vármegyébe eső és Vihnye-Peszerény község határában fekvő erdők alkotják.

A selmeczi erdők az északi szélesség $36^{\circ} 25' - 36^{\circ} 40'$ és a keleti hosszúság $48^{\circ} 20' - 48^{\circ} 32'$ között fekszenek és felosztattak *A*, *B*, *C* és *D* üzemosztályokra. Az *A* üzemosztály áll két vágássorozatból 3161 kat. hold területtel, a *B* üzemosztály egy vágássorozatból 1315 kat. hold területtel, a *C* üzemosztály három vágássorozatból 1354 kat. hold területtel és a *D* üzemosztály 89 kat. hold területtel. Ezen legutóbbit a várost környező beerdősített kopárok képezik és a véderdőt alkotják. A selmeczi üzemtest területe tehát 5919 kat. hold.

A bélabányai erdők az északi szélesség $36^{\circ} 35' - 36^{\circ} 40'$ és a keleti hosszúság $48^{\circ} 27' - 48^{\circ} 32'$ között terülnek el és 1780 kat. holdnyi nagyságban három vágássorozatra vannak felosztva.

A vihneyi erdők az északi szélesség $36^{\circ} 20' - 36^{\circ} 30'$ és a keleti hosszúság $47^{\circ} 25' - 47^{\circ} 35'$ között fekszenek és A, B, és C üzemosztályokra osztvák 1495 kat. hold területtel, a melyből a C üzemosztály 57 kat. holddal véderdőt képez.

Mindezen erdőterületekhez hozzászámítandók még a város által időközben vétel és csere útján megszerzett és más művelési ághoz tartozó azon beerdősített területek is, a melyek mai napon mintegy 400 kat. holdat tesznek ki és a melyeknek az üzemtervbe még fel nem vett része a csatolt átnézeti térképen külön színezéssel van kitüntetve.

Ilyenmő birtokszerzések a jövőre is tervbe vannak véve, részben azért, hogy így az erdőállomány kikerekítettessék és részben pedig azért, hogy a tulságosan megszakgatott erdőbirtok ne legyen annyira kitétt és könnyen hozzáférhető.

Erdőfelügyelet. Felügyeleti szempontból a selmeczi és a béalábányai erdőbirtok a beszertercebányai, a vihneyi erdőbirtok ellenben a pozsonyi kir. erdőfelügyelőség hatásköre alá tartozik.

Erdőtenyésztés. Miután az egész erdőbirtok a 300—900 méter tengerszintfeletti magasságban fekszik, az üzemterv szerint tervbe van véve kivált a mélyebb fekvésű déli oldalokon a tölgynek tenyésztése a most főfanemet alkotó jegenyefenyő mellett. Igazoltá teszi ezen törekvést azon ténykörülmény is, hogy 1—2 évszázad előtt a tölgy képezte a főfanemet, a melynek maradványai mindenütt találhatók még ma is. Tervbe van véve az itt kifünően növő luczfenyőnek is elegyes tenyésztése a jegenyefenyővel.

Az eddigi erdősitéseknél eleinte az erdei fenyő is fel

lett karolva, ezt azonban a hó már fiatal korában is annyira tönkre teszi, hogy ültetése most már csakis kivételes esetekben és helyen alkalmaztatik.

A vörösfenyőnek tenyésztését ismét annak a kelleténél is gyorsabb és igen buja növekedése teszi aggályossá és ma már ez is csak a silány és köves talajon használtatik elegyítésre.

A csemeték több csemetekertben lehetőleg házilag neveltetnek, kivéven a jegenyőfenyőt, a mely eddig az erdők szélein elterülő réteken és tisztásokon keletkezett önvétényülésből nyertett igen czélszerűen és olcsón, mert egy csak félig begyakorolt napszámosnő 1 korona napi-bér mellett 1 nap alatt 10,000 darab alkalmas csemetét szedhet.

Nagy hátrányunkra van azonban, hogy a helyi különleges időjárás tavasszal csak igen kis időt enged az ültetéshez. A hó későn olvad el, a késői és kivált éjjeli fagyok sokáig tartanak, a meleg idő hirtelen és átmenet nélkül áll be s rendszeren tartós szárazságot hoz, mely a többnyire kavicsos talajt hirtelen kiszáritja. Az őszi ültetést ismét a hirtelen és átmenet nélkül beálló korai fagyok teszik rendszeren lehetetlenné. Az utolsó 30 év megfigyelései szerint a hó minimum — 19° C. és 32° C. volt a maximum.

Jogi viszonyok. A jogi viszonyok az I. részben lehető részletesen vannak tárgyalva és itt csak az 1884. évben a város és a kir. erdőkincstár között kötött egyezség 7. pontját közlöm, mely így szól: „*Selmecz-Bélabánya szab. kir. város közönsége elvállalja a magánbányatársulatok, a magánbányatársulati és kir. kincstári bányamunkások, valamint a városi polgárok törvényszerű faszükségleteinek az eddigi használat arányában és az erdőtörvény korlátain belül leendő ki-*

elégítését az adó- és kezelési költségeknek az egyes fakülönbékek és azok értéke szerinti megtérítése mellett. Az ezek faszükségletét meghaladó évi fahozam-felesleggel azonban a város szabadon rendelkezik.“

A fajzás kiszolgáltatásának módja és mérve is közölve van az I. részben és itt röviden csak azt jegyzem fel, hogy a fajzási jogosultság kielégítésére eddig felhasznált famennyiség az évi hozamnak eddig mintegy $\frac{1}{5}$ -részét tette ki. Ez is azonban évről-évre csökken, részben a bányamivelés hanyatlása és így a bányamunkások számának apadása és részben a bányászatnál a fának kisebb mértékben való alkalmazása következtében. Némi teherrel jár ugyan a fajzás az erdőbirtokos városra nézve, de mégis előnyös annyiban, hogy tűzifa termésének egy részén tudhat, a mely faválaszték, miután értékesítése szinte legyőzhetlen akadályokba ütközik, a rendszeres kihasználást, főleg a behozott fokozatos felujítás mellett igen nehézvé teszi.

Értékesítés, fakelendőség és vágásforgás. És éppen a tűzifának értéktelen volta tette és teszi elkerülhetetlenül szükségessé, hogy az erdőgazdálkodás lehetőleg az épület- és műfa nevelésére irányuljon, a mi ismét az elég magas 100 éves vágásforgás alkalmazására vezetett.

De még az épület- és műfa értékesítésénél sincsen kedvező helyzetben a város, mert a fának értékét csökkenti azon körülmény, hogy a kifuvározás, úgy a különben elég közel fekvő Garam folyóhoz, valamint a vasuti állomáshoz is, a vágás helyéről csakis tengelyen történhetik.

A tűzifának értékesíthetőségét is ez csökkenti, mert helyben és a közelben számbavehető tűzifafogyasztó vállalatok és telepek nincsenek, a kincstári kohászatot kivéve,

mely azonban szükségletét elsősorban a kincstári erdőkből köteles fedezni és a városi erdők helyrajzi fekvése és alakzata szűk és rövid völgyekre szorítkozik, a hol és a melyekben az előforduló csekély mennyiségű fa egy mesterséges, de legegyszerűbb szerkezetű csusztatónak a berendezését sem engedi meg. Egy szóval úgy állunk, hogy sok a fókánk, de kevés hozzá az eszkimó.

Fafuvaros van ugyan elég, de miután ezeknek a fuvarozás csak mellékkeresetük, a fuvarbér drága és egy fuvaros egy pár vonó-marhával naponta 3—7 frtot, azaz 6—14 koronát is megkeres.

Jövedelmezőség. Mindezen felhozottak ellenére azonban a városi erdők jövedelmezőség tekintetében nem állanak utolsó helyen, a mi főleg az erdők jókarban voltának köszönhető, mert például jegenyefenyveseink egyes osztágaiban az épület- és műfa kihozatala a 80%-ot is eléri, sőt meg is haladja.

Nagy átlagban a városi erdők eddigi évi tiszta jövedelme holdanként mintegy 4 frtot tett ki.

Czélszerű és igen okadatolt volna a jövedelmezőség szempontjából a városnak saját kezelésben tartani a fa-termelést és a fafeldolgozásnak legalább egy részét, a mi főleg egy czélszerűen berendezett fűrészszel volna elérhető; az erdők fekvése azonban olyan, hogy egy központi fűrész berendezése a közbeeső vizválasztón át való szállításnak magas ára miatt nem eszközölhető, az egyes mellékvölgyekben pedig mindenütt berendezendő műfűrész a fa csekély mennyisége miatt szintén nem létesíthető. Egyszerűen és főleg vízerőre berendezni pedig ilyen műveket vízhiány miatt nem lehet, mert a meglévő kevés víz is le van foglalva a bányászat által és ez is a mesterségesen épített tavakban gyűjtött vízzel nagyon szűken és csak

igen kedvező nedves időjárás esetén tud némileg boldogulni és kénytelen a csekély és csak időközönként igénybevehető vizerőt gőzzel pótolni. A városi erdők fekvése olyan, hogy minden fája a Garam folyó felé szállítható a legelőnyösebben, de ez oda csak 4 völgyön eszközölhető, a melyeknek a Garam folyóhoz vezető torkolata igen távol esik egymástól. Így a hodrusbányai fővölgybe torkoló sok kisebb szűk völgyecske a Garamhoz Zsarnócza alatt jut, közbeesik a vihnyi második fővölgy, mely a Garamhoz Szénásfalunál jut, a szklenói harmadik fővölgy a Garamot Geletnek közelében éri el, míg a negyedik, a bélabányai völgy a Garamot Garam-Berzencze vasuti állomás közelében éri el.

A távolság az első és a negyedik völgy betorkolása között csaknem 3 órányi utnak felel meg, a mi azután nem engedi meg, hogy a városi erdőkből a Garamhoz kiszállított fa a Garam folyónak egy pontján halmozassék össze és ott tovább kezeltessék. Így a város mostani épület- és műfa vevője is kénytelen a Garam folyó négy pontján a fát drágán bérelt rakodókon tartani, a mi annak felügyeletét is nehezebbé és költségesebbé teszi.

Selmeczre, mint központba szállítani fát mind a négy völgyből csak hegynek fölfelé, a 800 m. magas vízváltáston át lenne lehetséges s így csak aránytalan nagy költséggel.

Ezen röviden felemlített és még sok más egyéb körülmény is közrehatott arra, hogy az erdőbirtokos város épület- és műfa hozamát lehetőleg és egyelőre tövön értékesítse, a midőn is a fa a vevőnek, a vevő által eszközölt döntés és kérgezés után, a helyszínén törzsenként eszközölt kőbözés alapján lesz készpénzfizetés ellenében átadva a 10 évre kötött szerződés értelmében.

Miután pedig ezen szerződés igen sok irányban szolgálhat tájékoztatással a városi erdészetet illetőleg, azt másolatban közlöm.

Adás-vevési szerződés. Mely egyrészt Selmecz-Bélabánya szab. kir. város közönsége mint eladó, másrészt br. Popper Sándor mint vevő képviseletében ennek megbízottja Elszasz Adolf és Schlesinger Henrik között következőképpen kötött meg:

1. Selmecz-Bélabánya szab. kir. város közönsége eladja br. Popper Sándornak és az utóbbi megveszi Selmecz-Bélabánya szab. kir. város közönségétől az ennek tulajdonát képező és az üzemtervek szerint 1900. év kezdetétől 1909. év végéig kihasználás alá kerülő épület- és műfát tövön az erdőben 20 cm. váglacon mért alsó átmérőtől fölfelé, mely fa a kihasználás alá kerülő osztagokban a városi erdőmester által a vevőnek törzsönként fog kijelöltetni.

2. A famennyiség tekintetében a város semminemű szavatosságot nem vállal.

3. Az épület- és műfa kijelölése az üzemtervekben 1900—1909. évekre kihasználásra meghatározott osztagokban, az üzemtervekben előirt fokozatos felujításra való tekintettel, törzsönként eszközöltetik, a kijelölés mérve és módja ellen a vevő kifogást nem tehet és az eladónak jogában áll akár az egyes osztagokat, akár az ezekben előforduló egyes fákat ki nem jelölni és azokat akár saját céljaira, akár más fajogosultak, akár a bányák szükségletére felhasználni. Joga van az eladónak, hogy a város területén történő köz- és magánépítkezések céljaira a szükséges mennyiségű épület- és műfát ezen osztagokból engedélyezhesse és kiadhassa, a mit a vevő ellenvetés nélkül tűrni köteles.

4. A kijelölés az üzemterv keretén belől a vevő vagy megbízottjai jelenlétében esetről-esetre eszközöltetik, de a vevő vagy megbízottjainak elmaradása a kijelölést nem gátolja.

5. A kijelölés ellen vevő semmiféle kifogást sem tehet.

6. A kijelölés akként eszközölendő, hogy a kijelölendő fának megfaragott tövére a város jelzőbaltája (bélyege) reáüttetik s a vevőnek csak az így bélyegzett törzseket szabad dönteni, nem bélyegzett törzsnek döntése önhatalmu döntésnek tekintetik és minden ily módon döntött törzsért a vevő a jelen szerződésben kikötött árak háromszorosát köteles a városnak megtéríteni.

7. A kijelölt fának épület- és műfául való alkalmasságát az eladó város erdészeti szakközege saját belátása szerint határozza meg; az ekként kijelölt épület- és műfát a vevő ellenvetés nélkül és az ezen szerződés értelmében kiszámítandó árban megfizetni feltétlenül köteles. A kijelölt fa jó és selejt szerinti megkülönböztetésének helye nincs,

8. A vevő köteles a kijelölt fát akként dönteni, hogy a tuskó hegyfelőli oldalán mérve, az átmérő egy harmadánál magasabb ne legyen, mert vevő a magasabban hagyott tuskónak köbtartalom szerint kiszámítandó értékét, az ezen szerződésben meghatározott alapár kétszeresével köteles az eladó városnak megtéríteni.

9. Mihelyt a vevő a kijelölt fát egy vagy több osztagban $200\ m^3$ mennyiségben ledöntötte és legalyazta, ezt az eladónak bejelenteni tartozik, mire az eladó szakközege vevő vagy megbízottjai közbenjárása mellett a fa köbözését foganatosisítja; ha a vevő vagy megbízottjai a meghívás daczára a köbözéshez meg nem jelennek, ez nél-

külök foganatosittatik s az ekként eszközölt köbözés ellen a vevő kifogást nem tehet.

10. A köbözés a közelítést megelőzőleg eszközözendő, kivéve, ha a döntés oly helyeken történt, hol a legalyzás és kérgezés a köbözés foganatosítása végett a közelítés elkerülhetetlenül szükséges. Ezen szükségét egyes törzseknél a város erdészeti szakközege, nagyobb mennyiség közelítésének szükségességét pedig a város által kiküldendő szakbizottság állapítja meg s a megállapítás ellen a vevő kifogást tenni nem jogosult.

11. A kijelölt és ledöntött törzsek, a mennyiben épület- és műfára alkalmasak, teljes hosszúságban köbözendők, a vékonyabb törzs végén 15 cm. átmérőig.

A hosszúság meghatározásánál az egész méterek és a páros számú deczimétereket kiadó részek vétetnek számításba.

12. Ha a döntött törzsek le nem kérgeztetnek, a köbözés alkalmával az átmérőnél: tülevelüeknél 2 cm., lombfáknál 4 cm. leszámittatik. Kérgezett törzseknél leszámításnak helye nincs s a nyáron döntött luczfenyő-törzsek a döntés alkalmával azonnal lekérgezendők.

13. A döntéshez a munkásokat a vevő tetszése szerint fogadja föl és fizeti is, ellenben a kijelölésnél és a köbözésnél szükséges munkásokat a város fogadja fel, díjazásukat és a bérüket is a város határozza meg. Az érdembe hozott munkabért pedig felerészben a vevő és felerészben az eladó város fizeti. A város, mint eladó által, felfogadott munkások és az azok bére ellen vevő kifogást tenni nem jogosult.

14. Az eladó a már foganatosított köbözést ellenőrzés szempontjából bármikor felülvizsgáltathatja.

15. Az eladásra ekként kijelölt, ledöntött és felkőbözött fa vételára vastagsági különbség nélkül tömkőbméte-renként:

- a) a fenyőfáért 3 frt, irva három forintban;
- b) tölgyfáért 5 frt, irva öt forintban;
- c) szil-, kőris- és juharért 3 frt 55 kr., irva három forint ötvenöt krajczárban állapittatik meg.

16. Vevő köteles a vételárt a kőbözés alapján kiszámított összegben értesítés után 8 nap alatt és a fa kiszállítása előtt a városi pénztárnál lefizetni. Ha azonban a kőbözött fát előbb kívánná szállítani, mint vele a kőbözés eredménye közöltetett, köteles a kiszállítani szándékoltnak hozzávetőleges árát előlegképpen a városi pénztárba lefizetni; az ekként fizetett előleg az átvett fa árába betudatlik. A vevő fizetéseket jogérvényesen csak a városi pénztárnál teljesíthet. Késedelmes fizetés esetén a lejárat napjától 5% kamatot is kell fizetnie.

17. A vevő csak a vételár lefizetése után nyer tulajdoni jogot a megvett fára, ettől az időponttól kezdve, valamint fizetési késedelme esetén az előző pontban kitett 8 napi határidőn túl, eladó minden felelősség avagy szavatosság alól felszabadul, úgy, hogy a faanyagban eshető minden kárt vagy veszteséget egyedül tartozik viselni.

18. A termelt faanyag legkésőbb a jelölést követő év április hava végéig az erdőből okvetlenül kiszállítandó, ha azonban erdőtenyésztési és erdővédelmi szempontok a kiszállítást feltétlenül nem követelik, a vevő indokolt kérelmére az eladó város tanácsa halasztást engedélyezhet.

Az 1909. évben kijelölt fa kiszállítási végső határideje 1910. április hava végéig terjed s erre nézve halasz-

tásnak helye nincs. Az itt kijelölt vagy engedélyezett határidőn túl, az erdőben még visszamaradó fával a város szabadon rendelkezhet s a vevő azért semmi néven nevezendő kárpótlást nem igényelhet.

19. Ezen szerződés 1. pontjában részletezett épület- és műfán kívül kötelezi magát a vevő cég a kihasználásra kerülő osztagokban azon törzseket is megvenni, melyeknek váglapja a 20 cm.-t el nem éri, a mennyiben a váglap legalább 5 m. hosszánál a kéreggel együtt mérve legalább 10 cm. alsó és 5 cm. felső átmérővel bír.

20. A 30 cm. váglapon alóli és felüli törzsek elkülönítésénél a váglap mindig a kéreggel együtt mérendő.

21. Ha a mérés kérgezés után történik, a kéregre egy cm, az átmérőhöz hozzászámítandó.

22. Ezen fának jelölése, átadása, illetve átvétele osztagonként történik és az átvétel előtt a vevő a termelt árut közölni köteles.

23. A 19. pontban megjelölt méretű minden darab fenyőszálért vevő 18 kr.-t, azaz tizennyolcz kr.-t tartozik vételárul fizetni.

24. Ezenkívül köteles és jogosítva van a vevő az épület- és műfára nem alkalmas tölgy-törzsrészekből és csucskból vasuti talpfákat és kerítés-oszlopokat készíteni a következő méreteken:

a) 2·20—2·40 m. hosszú, 20—24 cm. alsó szélességű, 14—15 cm. magas és 14—15 cm. felső szélességű;

b) 2·45—2·50 m. hosszú, 23—25 cm. alsó szélességű, 14—15 cm. magas és 15 cm. felső szélességű és

c) 2·70 m. hosszú, 26 cm. alsó szélességű, 16 cm. magas és 16 cm. felső szélességű vasuti talpfákat.

Az a) pont alatt megjelölt méretű talpfák ára dara-

bonként 30 kr.-ban, a b) pont alattiaké 50 kr.-ban és a c) pont alattiaké 55 kr.-ban állapittatik meg.

25. Köteles vevő még a 24. pontban felsorolt fából 3 m. hosszú és 10—18 cm. négyzetfaragású kerítés-oszlopokat is termelni, úgy, hogy az oszlop alsó vége 1 m. hosszban faragatlan állapotban maradjon.

26. A vevő köteles a 25. pontban részletezett egy db oszlopért a városnak 20 kr.-t fizetni.

27. A vasuti talpfák és kerítés-oszlopok termelése osztagonként történik s a vevők kötelesek az egy árral bíró talpfákat akár a vágásban, akár valamely tisztáson külön-külön csoportosítva rakásoltatni.

28. Ha esetleg az üzemtervben 80 évesnél fiatalabb osztág iratnék elő kihasználásra, az ezen szerződésnek eladási tárgyát nem képezi.

A vevő köteles a bükk épület- és műfát is Selmecz-Bélabánya szab. kir. várostól megvenni, a mily mennyiségben az neki kijelöltetik, még pedig tövön az erdőben tömköbméterenként fizetendő 2 frt 10 kr.-nyi árban.

29. Köteles a vevő az erdőgazdasági üzemtervben rendes gyéritésre előirt osztagokból legfeljebb 6 cm. vastagságig gömbölyű állapotban maradó faanyagokat készíteni és a gyérités céljából kijelölt törzseket következő méret és ár szerint átvenni és pedig 1000 (azaz egyezer) darabonként:

a)	1.5 m.	hosszu szőlőkarót vagy póznát	1 frt — kr.-ral
b)	2	« « « « «	1 « 10 «
c)	2.5	« « « « «	1 « 20 «
d)	3	« « « « «	1 « 30 «
e)	3.5	« « « « «	1 « 40 «
f)	4	« « « « «	1 « 50 «

30. A vágásokba vezető s netán szükségeseknek mutakozó utakat a város által kijelölendő helyeken és irányban a vevő saját költségén köteles készíttetni.

31. A vevőnek tilos a számára kijelölt és ledöntött fából az erdőben más faragott vagy hasított árut készíttetni, mint a milyen ezen szerződésben kikötöttet; tilos továbbá a fuvarosok marháinak az erdőben való szabadon bocsáttatása és legeltetése s végül tilos a fának döntése és szállítása alkalmával az erdőben lévő csemeték rongálása és pusztítása, mert a meg nem engedett faáruk a vételár lefizetésének kötelezettsége mellett az eladó által visszatartatnak, többi tilalmak megszegése esetén pedig a vevő kártérítési kötelezettséggel tartozik.

32. A szerződési kötelezettségek pontos betartásának biztosítékául a vevő az eladó város pénztárába a szerződés jóváhagyásáról nyert értesítéstől számítandó 8 nap alatt 10,000 forintot, azaz tizezer forintot köteles készpénzben avagy óvadékképes értékpapirokban kötbérül letenni; az értékpapírok óvadékképessége felett a város az ez irányban fennálló kormányhatósági rendeletek figyelembevételével minden kifogás kizárásával határoz.

33. Kötbér a vevő fél szerződésszerű kötelezettségei teljesítésének biztosítására szolgál, a fa árába be nem tudható és a vevőnek csak a szerződés lejártával és csak az esetben fog visszaadni, ha minden fizetési kötelezettségének (lásd ezen szerződés 6—9., 13., 16. és 31. pontjait) eleget tett és ha nem szolgáltat okot az alább következő 34. pont szerinti kötbér elvesztésére.

34. A vevő által ezen szerződésben elvállalt bármely kötelezettség teljesítésének elmulasztása szerződés-szegésnek tekintetik, minek következtében a letett 10,000 frt kötbért a vevő elveszti és az a város tulajdonába megy

át. Ezen felül a vevő a városnak ezen szerződésből származható mindennemű követeléseiert minden ingó és ingatlan vagyonával felelős marad.

A szerződés bármely pontjának a vevő általi megszegése esetén az eladó város a fával tetszése szerint szabadon rendelkezhetik, azt újból akár ajánlat, akár árvérés útján, akár pedig szabad kézből másnak eladhatja s nagyobb vételár elérése esetén a többlet a várost illeti, ellenben a kevesebb vételárnak a különbözetéért és az eljárás költségeiert az ezen szerződést megszegő vevő megtérítési kötelezettséggel tartozik.

35. Ezen szerződés kiállításával járó költségeket, bélyegeket és jogügyleti illetékeket a vevő köteles viselni.

36. Ezen szerződésből keletkező minden peres kérdésben aláveti magát a vevő a sommás szóbeli eljárásnak az eladó város által szabadon választandó kir. járásbírótság előtt.

37. Ezen szerződés a vevőt az aláírás napjától kezdve, az eladó várost azonban csak kormányhatósági jóváhagyás után kötelezi.

38. A jelen szerződéssel elvállalt összes kötelezettségek, terhek és jogok a vállalkozó elhalálozása esetén annak örököseire átszállanak s a szerződés hatálya, annak tartama alatt, a vállalkozó örököseivel szemben is érvényben marad.

39. Jelen szerződés szab. kir. Selmecz- és Bélabánya város őrizete alatt álló egy eredeti példányban állittatik ki, szabadságában állván a vállalkozónak erről bármikor másolatokat venni.

40. Minek hitelül a szerződő felek ezen szerződést felolvasás és tolmácsolás után s miután annak tartalmát

akaratukkal megegyezőnek jelentették ki, két tanu előtt sajátkezüleg aláírták, azon kikötéssel, hogy a vevő a szél-törések, esetleg a szu által megtámadott törzsek kihasználására is köteles s hogy a város ezen szerződés tartama alatt a 3. pontban meghatározott esetek kivételével épület-és műfát másnak, mint a vevő félnek el nem adhat.

Kelt

Az üzemterv részletes adatait itt közölni felesleges lenne, mert ezek csakis helyi érdekekkel és fontossággal bírnak.

Erdészeti személyzet. A városi erdők kezelése egy törvényes minősítéssel bíró erdőtisztre van bízva, a kinek segítségére van az esetről-esetre alkalmazott erdőgyakornok. A védelemmel pedig meg van bízva egy I-ső osztályu, három II-od osztályu, három III-ad osztályu és négy IV-ed osztályu erdőőr, három erdősuhancz és két kisegítő ideiglenes erdőcsősz. A két utóbb nevezett kivételével szakvizsgával bíró valamennyi. Irányadó elvül szolgál az erdészeti szabályrendelet, melynek átdolgozása éppen most folyik.

Az üzemterv 1890. évben készült el és hagyatott felsőbb helyen jóvá, míg a 10 évi erdőüzemi átvizsgálás most készült el és terjesztetett be.

Egyesületi közlemények.

I.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1900. évi június hó 26-án tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Báró *Bánffy* Dezső elnök, dr. *Bedő* Albert első alelnök, *Bartha* Gyula, *Csik* Imre, *Csupor* István, *Havas* Ágoston, *Hirsch* István, *Kallina* Károly, *Laitner* Elek, *Schmidt* Ferencz, *Tavi* Gusztáv és *Vadászffy* Jenő választmányi tagok, *Bund* Károly titkár és *Levitzy* Albert pénztárnok.

Horváth Sándor második alelnök, *Bittner* Gusztáv, *Csiby* Lőrincz, *Havas* József és *Scholz* Ottó választmányi tagok elmarádásukat részben betegségükkel, részben hivatalos elfoglaltságukkal kimentik.

I. Elnök az ülést megnyitván, a titkár a következő pénztári jelentést terjeszti elő:

A megelőző választmányi ülés óta 5776 korona 34 fillér folyt be.

A pénztárban a következő pénzkészlet őriztetik:

a pénztári számadás készlete	--- --	13,370 K. 32 f.
az alapítványi	„ „ --- --	11,482 K. 38 f.
a letéti	„ „ --- --	6,951 K. 87 f.
	Összesen	31,804 K. 57 f.

Az egyesületnek a magyar földhitelintézetnél lévő letétje a megelőző választmányi ülés óta annyiban változott, hogy azzal a 2500 K. n. é. magyar koronajáradék kötvénnyel szaporodott, a melynek megvételét az igazgató-választmány f. hó 5-én tartott ülésében határozta el.

A pénztári jelentés tudomásul vétetik.

II. A pénztári jelentés kapcsán az elnök tudomására hozza az igazgató-választmánynak, hogy a pénztár f. é. július hó 3. napján fog a titkár közbejöttével *Cserny* Győző új pénztárnoknak átadatni. Meleg szavakban emlékezik meg továbbá *Leviczky* Albert eddigi pénztárnoknak odaadó és buzgó tevékenységéről, a melylyel szolgálatát 9 éven át teljes megelégedésre teljesítette és indítvá-

nyozza, hogy ezért nevezettnek az igazgató-választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon.

Az igazgató-választmány az elnök indítványát egyhangulag elfogadja.

III. A titkár bejelenti, hogy az egyesületnek egyik régi buzgó tagja id. Luczenbacher Pál végrendeletében 10,000 koronát hagyományozott az egyesületnek.

Az igazgató-választmány a hagyományt köszönettel fogadja és elhatározza, hogy a közgyűlés elé azzal a javaslattal lép, hogy ebből a 10,000 koronából Luczenbacher Pál nevére új alapítványt létesítsen avval a czéllal, hogy kamataiból erdőtisztek özvegyei és árvái részesüljenek segélyben. Az új alapítvány rendeltetésének ilyenképpen való megállapításával az igazgató-választmány a leginkább igénybe vett Wagner Károly alapítvány czélját kívánja támogatni, egyuttal azonban a nemeslelkű hagyományozó nevét is megőrökíti.

Egyuttal elhatározza az igazgató-választmány, hogy az alapszabályoknak ezen új alapítvány következtében szükséges módosítására már a f. é. közgyűlésnek tesz előterjesztést.

IV. Az új alapszabályoknak a titkárra vonatkozó fegyelmi szabályzatot tartalmazó 83—89. §§-ait, a melyek a f. évi június hó 5-én tartott választmányi ülés határozata folytán módosítást igényeltek, a következőképpen állapították meg:

„83. §. A fegyelmi bíraskodás két fokban történik. Az első fokú bíróság öt tagból áll, a kiket az igazgató-választmány a 13. §. értelmében 3 évről 3 évre történő újraalakulását követő első ülésében saját kebeléből választ három évre terjedő jogkörrel.

84. §. Ez az elsőfokú bíróság, illetőleg annak előadója fogantositja a titkár ellen felmerült vádak tárgyában a vizsgálatot, és a vádlónak, a titkárnak, valamint szükség esetén más személyeknek kihallgatása és az egyesület ügyiratainak tanulmányozása által a tényállást kideríti. Az elsőfokú fegyelmi bíróság egész eljárásáról pontos és részletes jegyzőkönyvet vezet, melybe a kihallgatáskor tett kérdések és adott feleletek egész terjedelmükben felveendők. A jegyzőkönyvben javításnak nincs helye s annak minden egyes ívét valamennyi jelenlevő a tartalom helyességének elismeréséül aláírja.

A titkárnak jogában áll a vizsgálat közben mindazon iratokba betekinteni, a melyekre védekezése céljából szüksége van; jogában

áll továbbá védekezését írásban is a fegyelmi bíróság elé terjeszteni.

85. §. A mennyiben a fegyelmi bíróság az egyesület érdekének vagy a vizsgálat sikerének biztosítása szempontjából szükségesnek tartja, az egyesület elnökének a titkár hivatalától való felfüggesztése iránt javaslatot tesz.

Ha a vizsgálat folyamán alapos bizonyítékok merülnek fel arra nézve, hogy a titkár az egyesületet anyagilag megkárosította, az elnök a választmány határozatához képest, vagy a fegyelmi bíróság javaslatára a titkár fizetésének felét ideiglenesen beszüntetheti, a visszatartott összeg azonban arra az esetre, ha az ítélet felmentő vagy nem szól elbocsátásra, a netalán kirótt pénzbírság vagy kártérítés levonásával a titkárnak visszatérítettik.

86. §. A fegyelmi bíróság a megállapított tényállás alapján a vétséget minősíti és általános szótöbbséggel ítéletet hoz. Egyszersmind megállapítja az egyesület esetleges kárát.

A kiszabható büntetések a következők:

- a) megintés,
- b) megrovás,
- c) az egyesület jótékony-alapítványai javára kirótt pénzbírság,
- d) az egyesület szolgálatából való elbocsátás.

87. §. Az elsőfoku bíróság ítélete jogerős, ha felebbezés nem történik. A felebbezésre ugy a bíróságnak kisebbségben maradt bármely tagja, valamint a titkár is jogosult.

88. §. Másodfokban az igazgató-választmány ítél. Beható tárgyalás alá veszi az elsőfoku bíróság ítéletét és annak indokait, meghallgatja az elsőfoku bíróság tagjait, valamint a titkár védelmét és a vétség minősítésére, a 86. §. szerint alkalmazandó büntetés fokozatára, a mennyiben az pénzbírságra szól, annak nagyságára, végül esetleg a kártérítés összegére nézve külön-külön titkos szavazás útján általános szótöbbséggel határoz.

89. §. Az elsőfoku bíróság tagjai az igazgató-választmányban, mint másodfoku fegyelmi bíróságban szavazati joggal nem bírnak.

Arra, hogy az igazgató-választmány ítéletében a titkár elbocsátását kimondja, az elnökön kívül legalább is tizenkét szavazati joggal bíró választmányi tagnak jelenléte kívántatik meg.

V. A titkár előadja, hogy miután a Deák Ferencz alapítványból kiírt három kisebb pályakérdés közül csakis a faeladási szerződésekre vonatkozó volt eredményes, a közgyűlés előtt határozni kell a felett, hogy mi történjék a másik két kérdésre kitűzött 200 – 200 koronával, sőt a faeladási szerződésekre kitűzött 200 koronával is, ha a beérkezett pályaművek közül egy sem volna díjazható.

Az igazgató-választmány mindhárom kérdést oly fontosnak tartja, hogy azokat a napirendről levenni nem kívánja, hanem úgy a bükkfa füledéséről, mint a házi faiparról szóló kérdések megiratását megbízatás útján véli megkísérlendőnek. Ugyanigy kellene tenni a harmadik kérdéssel, ha a beérkezett pályaművek egyike sem volna érdemes a jutalmazásra.

VI. Budapest székes-főváros az erdejében követendő gazdasági rendszer tárgyában három szakértőnek a kiküldését kéri az egyesülettől.

Az igazgató-választmány Tavi Gusztáv, Vadas Jenő választmányi tagokat és a titkárt kéri fel a szakvélemény megadására.

VII. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylettel folytatott tárgyalásokról a kiküldöttek a következő jelentést terjesztik be:

Jelentés

a műszaki czimek és műszaki gyakorlat rendtartásáról szóló törvénytervezet szerkesztő-bizottságának f. é. június hó 6-án d. u. 5 órakor tartott üléséről.

A tekintetes igazgató-választmánynak f. é. június hó 5-én tartott ülésében nyert megbízáshoz képest alulirottak, valamint Csiby Lőrincz m. kir. erdőtanácsos és akadémiai tanár és Schmidt Ferencz uradalmi erdőmester urak a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet helyiségeiben részt vettünk a műszaki czimek és gyakorlat rendtartásáról szóló törvény szerkesztő-bizottságának ülésén, melynek lefolyásáról a rendelkezésünkre bocsátott gyorsírói jegyzetek alapján a következőkben van szerencsénk beszámolni.

Lipthay Sándor, a műegyetem rektora, mint a bizottság elnöke az ülést megnyitja és az Országos Erdészeti Egyesület kiküldöttjeit üdvözli.

Bund Károly ismerteti a t. igazgató-választmánynak az erdő-tisztek műszaki minősítésére nézve elfoglalt álláspontját és a törvénytervezeten eszközözendő módosításokat.

Zielinski Szilárd, műegyetemi magántanár, a bizottság előadója, ismerteti az akadémia szervezetét, kiemelvén azt, hogy csak indexet ad hallgatóinak, míg az oklevél külön államvizsga útján szereztetik meg. Ismerteti továbbá az erdészeti államvizsgára vonatkozó szabályzatot és felhívja a bizottság figyelmét arra, hogy ezen szabályzat szerint az államvizsga-bizottságban az akadémiai tanárok nem szerepelnek.

Az Országos Erdészeti Egyesület képviselői erre felvilágosítják a bizottságot, hogy az akadémia erdészeti tanári karának egy-egy tagja mindig részt vesz az államvizsgán, ámbár erre nézve a szabályzat határozott rendelkezést tényleg nem tartalmaz.

Zielinski folytatólag ismerteti az államvizsgáról szóló oklevelet, a mely a jelöltet „az erdőgazdaság önálló vezetésére képesítettnek” jelenti ki, valamely czímmel azonban az illetőt nem ruházza fel, ellentétben a többi műszaki oklevelekkel, melyekben a vizgabizottság a jelöltet pl. okleveles végyésmérnöknek vallja és ismeri el.

Szónok ebből a tényből azt a konzekvenziát vonja le, hogy a javasolt új 6. §-ban az „okleveles erdőmérnök” szavak törölteszenek s helyettük „erdőmérnök vagy okleveles erdész” tétessék, mert az oklevél nem mérnöki oklevél. E szerint az új 6. §. következőképpen volna szövegezendő: „Az erdőmérnök vagy okleveles erdész címet csak az viselheti,

a) a ki a selmeczbányai bányászati és erdészeti akadémián vagy valamely külföldi erdészeti főiskolán mint rendes hallgató a selmeczbányai bányászati és erdészeti akadémia erdészeti vagy erdőmérnöki szakiskolájának tantervében előirt összes kötelező tantárgyakat hallgatta és azokból vizsgázott, az erdészeti államvizsgát belföldön letette és oklevelet nyert;

b) a ki az 1867. év előtt az osztrák örökös tartományokban az erdészeti államvizsgát letette és erről bizonyítvánnyal bír.”

Csik Imre az erdészeti oklevél szövegének megfelelő módosítását lehetségesnek tartja, a bizottság azonban a tényleg fennálló

viszonyokat véli szem előtt tartandóknak és *Zielinski* szövegezését elfogadja.

Zielinski Szilárd felveti azt a kérdést, hogy a törvénytervezet liberális szellemének megfelelően nem volna-e célszerű az erdőmérnökre nézve is egy oly intézkedést felvenni, a mely a *multra* vonatkozólag azon erdészek ügyét rendezné, a kik bár hiányos minősítéssel bírnak, mégis sikerrel üzik foglalkozásukat.

Horváth Sándor felszólal az ellen, hogy ily uton hiányos minősítésű egyéneknek mód nyujtassék arra, hogy a műszaki kamara tagjai lehessenek.

Rácskay Gyula megjegyzi, hogy a fölött, vajjon a nem teljes szakképzettségű egyének közül a megfelelő czimet ki viselheti s ki vétessék fel a kamarába, maga a kamara határoz, melynek ilyképpen módjában van minden egyes jelentkezőt megbírálni, mielőtt kebelébe felvenné.

Horváth Sándor kifejti, hogy az erdőtörvény 17. §-a alá nem tartozó erdőbirtokokon lehetnek hiányos kvalifikációval bíró erdőtisztek, sőt lehetnek azokon az erdőbirtokokon is, a melyek az említett §. hatálya alá esnek, ha az 1880. év előtt ott már alkalmazásban állottak, de ezek előléptetésben nem részesülhetnek. Magánbirtokos tehát most is adhat hiányos minősítéssel bíró embernek erdészi czimet és foglalkozást, de hogy ebben a törvényben ezek a szakemberek új jogokkal ruháztassanak fel, azt nem tartja helyesnek. Ezeknek a kamarába jutni nem szabad. De fenforog az a veszély is, hogy az erdészi karnak az a része, a mely állami vagy más állandó alkalmazásban áll, esetleg nem lép be a műszaki kamarába, mert ritkán vállalhat magánmunkát. Ellenben az állásnélküliek a kamarai tagság útján fognak keresetre törekedni és mások hiányában szakértőül szerepelni. A hiányos minősítéssel bírókat tehát kizárandóknak tartja, a kamarai tagdíjat pedig mérsékelten vélné megállapítandónak, hogy minél könnyebbé váljék az oly szakemberek belépése is, a kik állásuknál fogva a műszaki magángyakorlatra nincsenek reászorulva.

A bizottság erre a hiányos minősítésű erdőtisztekre vonatkozó rendelkezések elhagyását határozza el.

A műszaki kamarai tagságra jogosító gyakorlati időre vonatkozólag elfogadtatott az a javaslat, hogy ezen gyakorlati idő $\frac{2}{3}$

része az oklevél megszerzése után töltendő el. Minthogy az előadónak ez a javaslata valamennyi mérnöki szakra egyaránt kiterjesztetett és egyebekben is csak előnyös lehet, ha önálló műszaki magángyakorlatra csakis a kellő gyakorlattal bíró egyének jogosítottak, ehhez a módosításhoz hozzájárultunk.

A műszaki kamarának egy erdőmérnöki osztálylyal való kiegészítését a bizottság elfogadta.

Tárgyalás alá került ezután egyesületünknek az az óhaja, hogy az erdőmérnökökre vonatkozó rendelkezéseknél a földművelésügyi ministerium véleménye a kereskedelmi ministerium által meghallgattassék. A bizottság ezt az óhajt, tekintettel arra, hogy a bányamérnökök a pénzügyministerium alá tartoznak, olyképpen fogadja el, hogy a törvénytervezet megfelelő helyein kifejezésre juttatja, hogy az illető kérdésekben a kereskedelmi minister az érdekelt szakminiszterekkel egyetértőleg jár el.

A törvénytervezet 61. §-ában az erdőmérnöki munkakör az igazgató-választmány határozatának megfelelő szöveggel állapítottatott meg, mindössze csak az a közbeszúrás vétetett fel, hogy a vegyi nagyipar körébe tartozó berendezések létesítése nem tartozik az erdőmérnöki munkakörbe. Ehhez aggály nélkül hozzá véltünk járulhatni.

Több szakasz apróbb módosítást igényelt a kamara erdőmérnöki osztályának és a selmeczbányai akadémia erdészeti tanári karának figyelembevételé miatt. Ezek a módosítások eszközöltetvén, *Lipthay* Sándor elnök az Országos Erdészeti Egyesület kiküldöttjeinek köszönetet mond közreműködésükért, mire részünkről *Horváth* Sándor fejezte ki köszönetünket az elnöknek és a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek azért a szívélyes és konziliáns fogadtatásért, a melyben részesültünk és biztosítja az elnököt, hogy őszintén fogjuk az egylet törekvéseit támogatni. Miután még a június 7-én tartandó közgyűlésre meghivattunk, az ülés véget ért.

A június hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlés az erdészetre vonatkozó szakaszokat módosítás nélkül egyhangulag elfogadta s egyuttal elhatározta, hogy a törvénytervezetet a kormány tagjainak küldöttségileg nyújtja át s e küldöttségben való részvétellel egyesületünket is fel fogja kérni.

Budapest, 1900. június hó 24.-én.

Bund Károly,

Horváth Sándor,

Csik Imre.

Evvel a jelentéssel kapcsolatban a titkár előterjeszti Scherer Ágoston rendes tagnak a közgyűléshez intézett következő indítványát :

Tekintetes Közgyűlés !

A „Magyar Mérnök és Építész Egylet“ által a műszaki minősítés kérdésének rendezésére alakított bizottság az erre vonatkozó törvénytervezetet már elkészítette és legközelebb a közgyűlés bírálata alá bocsátandja.

Mivel az erdészeti szak e törvénytervezetben egyáltalában nincs érintve, az Országos Erdészeti Egyesület igazgató válaszmánya a f. é. április hó 21.-én tartott ülésén az elnökséget felhatalmazta, hogy az erdőtisztai kar érdekének megvédése végett a szükséges lépéseket megtegye.

Miután a választmányi ülésen a selmeczbányai akadémián létező erdészeti és erdőmérnöki szakról *külön* említés nem tétetett, tisztelettel bátorkodom az erdőmérnökök érdekét külön is a Tekintetes Közgyűlés elé terjeszteni és ezt már csak azért is kívánatosnak tartom, mivel annak természetes következménye folytán, hogy az erdészetnél ezen külön érdek meghatározásának szüksége nem forog fenn, ez mindaddig nem is, vagy alig észrevehető alakban történt.

Nem is annyira azon szaktársaink vannak érdekelve szerzett minősítésük érvényesítése tekintetében, kik mint erdőmérnökök az erdészeti szolgálatában állanak, de ne feledkezzünk meg azon szaktársainkról sem, kik bármely oknál fogva nem az erdészetnél, hanem más műszaki ágban nyertek alkalmazást. Így különösen az 1886—1891. évig végzett szaktársaink közül többen kénytelenek voltak az erdészettől megválni, már a megfelelő számú betöltendő állások hiánya miatt is és így többen vagy kényszerűségből, vagy egyéni tehetségük, illetőleg hajlamuk sugallata folytán máshol kerestek műszaki alkalmazást.

Ezt az erdőmérnökök többnyire nehézség nélkül elérték, az erdészek egy része pedig csak úgy nyert megfelelő alkalmazást (például a vasutnál is), ha az erdőmérnöki szakot utólagosan végezte.

Ha ezek jogos minősítéséről a törvénytervezet megfelelkezik, nagyon is érezhető hátrányban maradhatnának, a jövőben pedig

mellőztethetnének a műegyetemet végzett mérnökökkel szemben, daczára annak, hogy utóbbiak négy évi tanulmány után már oklevélhez jutnak, míg az erdőmérnök eddig négy évi akadémiái tanulmány és két évi gyakorlat után tehette csak le az államvizsgát, tehát hat évi tanulmány után juthatott csak oklevélhez.

A minősítés érdekében tehát a törvénytervezetbe*) a 9. és 10. §-oknak egyező §-ok lennének felveendők az *okleveles* erdőmérnökökre és erdőmérnökökre vonatkozólag; például:

„Okleveles erdőmérnök czimet csak az viselhet, ki a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémiától erdőmérnöki abszolutoriumot (végzési bizonyítványt) nyert és az államvizsgát letette s. a. t.“ a 9. és 10. §-okkal analog §-ok.

Az okleveles erdőmérnöki czim elvitázhatlan igazolása érdekében ezenkívül az államvizsgálati bizonyítványnak csekély alaki módosítása is kívánatos, mivel a 76866/99 sz. miniszteri rendelettel megállapított alakjában nem jut határozott kifejezésre az erdőmérnöki minősítés.

Ez okból kifolyólag bátorkodom teljes tisztelettel indítványozni, határozza el a Tekintetes Közgyűlés, miszerint a magas ministerium megkerestessék annak elrendelése végett, hogy az erdőmérnöki államvizsgálati bizonyítványban és szövegében az „oklevél“ kitétel helyett „erdőmérnöki oklevél“ kitétel használtassék, a már korábban kiadott oklevelekre nézve pedig kimondassék, hogy azok azon esetben, ha az oklevél tulajdonosa az erdőmérnöki szakról abszolutoriumot (végzési bizonyítványt) nyert, erdőmérnöki oklevél jellegével bírnak, azaz utóbbival egyenértékűek.

A bányászok és kohászokra nézve hasonló intézkedés már néhány évvel ezelőtt megtétetett, a mióta azok részére a m. kir. bányászati és erdészeti akadémia államvizsgáló bizottsága bányailletőleg kohó-mérnöki oklevelet állít ki.

Egy és ugyanazon tanfolyamon, a bánya és kohómérnökökkel együtt hallgatják a mérnöki tárgyakat az erdőmérnökök és együtt is teszik le a vizsgát, — néhány speciális szaktárgy kivételével.

A teljesen hasonló minősítés jogossága már csak azért sem képezheti kérdés tárgyát és már ez okból is óhajtandó, hogy a

*) L. a Magyar Mérnök és Építész Egylet Heti Értesítőjének f. é. ápr. hó 8-án megjelent számát.

minősítést adó bizonyítvány külső alakja tekintetében is teljes hasonlóság álljon fenn.

Különben is alig képzelhető, hogy mai nap, mikor minden szakon a minősítést oklevél alakjában adják meg, az egyesnek adott oklevélben annak minősítése határozott kifejezést ne nyerjen, e mellett pedig a m. kir. bányászati és erdészeti akadémia, különösen pedig erdészeti szakja tekintélyének leszállítását jelentené, ha az akadémián szerzett minősítés nem részesülne kétségbevonhatlan elismerésben.

Visszatérve a törvénytervezetre, felemlitem a 61. §-nál szükséges kiegészítést, mely következőleg történhetnék:

„Szorosabb értelemben vett erdőmérnöki és *nemkülönben erdészi* foglalkozás munkaköre az erdei termények nyérése és kiszállítása, erdészeti feldolgozása, az ezáltal nyert terményeknek ipari célokra való finomítása és kikészítése, tehát az erdészeti telepek, épületek vagy építmények és tartozékainak teljes felépítése és felszerelése körül felmerülő következő teendőkre terjed:

a) Az erdőgazdálkodást szabályozó üzemtervekhez szükséges általános és részletes tervek és rajzok elkészítésére, valamint az ezekkel járó felvételek, egyéb helyszíni kutatások és számítások végzésére; továbbá ezen erdészeti telepek, a hozzátartozó gépek, kötélpályák, erdei vasutak, csatornák és tavak, gátak, gerebek létesítésének vezetésére ellenőrzésére, felülvizsgálására, leszámolására a kész telepek üzemének műszaki vezetésére és az ezekhez szükséges felmérések, felvételek, rajzok, tervezetek, tervek és előirányzatok elkészítésére.

b) Az erdészeti telepek, épületek, vagy építmények műszaki tervezését és létesítését, valamint azok üzemét illető szakvélemények adására és mindezekre vonatkozó peres ügyekben a törvényszékek vagy bíróságok előtt szakértőként való működésre.”

Ezen kiegészítés szükséges volta abból is kitűnik, hogy eddig az erdei termékek szállítását és egyéb az erdei ipart szolgáló vízművek létesítése, vízszabályozások, ut- és vasútépítések stb. *csaknem kizárólag erdészek munkája volt*, de ha nem is az lenne közreműködésükre azok legtöbbszörénél szükség van, ép úgy hasonló munkálatok elbírálásánál az erdész-szakértő többnyire nélkülözhetlen.

A törvénytervezetnek a szakértőkre vonatkozó határozmánya pedig kimondja, hogy a 61. §-nál körülírt munkáknál szakértőül csak kamarai tag szerepelhet, erdőmérnök vagy erdész tehát nem, mivel az 1—11. §-ban, a melyekben felvett minősítések nélkül kamarai tag senki nem lehet, szakunk eddigelé nem vétetett fel.

Ezenkívül pedig függő kérdés maradna a jövőre nézve, hogy kinek a munkakörébe tartozzanak a 61. §-ból nagyrészt hiányzó fentebb érintett teendők, ha azokkal szakunk nem bízható meg.

Hasonló kérdések elbírálásánál a műszaki kamara maga is érezné az erdési illetőleg erdőmérnöki szakosztálynak hiányát és a kamarai intézményben ezen szakosztályok utólagos felállítása válnék szükségessé.

Ezek felemlítésével csak érinteni kívántam nagyjában a törvénytervezetnek megfelelő kibővítését, annak indokolása végett, hogy a törvénytervezet tökéletessége is megkívánja azt, hogy az erdészeti szakot az őt illető helyeken kellőleg érvényre juttassa.

Részletekbe bocsátkozni szükségtelen, mivel az igazgató választmány megbízása folytán az elnökség úgy is megteendi, vagy tán már meg is tette a szakunk érdekében szükséges lépéseket.

Ennélfogva mély tisztelettel alulírott kérése, melylyel a Tekintetes Közgyűléshez bátorodik fordulni, abból áll, hogy a Tekintetes Közgyűlés *külön* az erdőmérnökök érdekében tett indítványt is magáévá tenni és a kellő lépések megtétele végett határozni méltóztatásuk.

Szombathelyen, 1900. június hó 17-én.

Scherer Ágoston

Az igazgató-választmány a Magyar Mérnök- és Építész-Egylettel folytatott tárgyalásokról szóló jelentést tudomásul veszi és ezzel elintézettnek tekinti Scherer Ágoston indítványát is azon javaslat kivételével, a mely az erdészeti államvizsgái oklevél szövegének megváltoztatására vonatkozik. Erre nézve sem tartja teljesíthetőnek Scherer ama kívánságát, hogy az akadémián 4 évet töltött hallgatók más szövegű oklevelet kapjanak, hanem ragaszkodik eredeti álláspontjához, hogy a műszaki minősítésre nézve az akadémia egyes szakiskoláinak hallgatói között különbséget tenni nem kíván. Ellenben beható vita után és tekintettel a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben államvizsgái oklevelünk szövege ellen felmerült

aggályokra elhatározza, hogy a közgyűlés elé Scherer indítványából kifolyólag azzal a javaslattal lép, hogy tegyen az egyesület a műszaki czimek és gyakorlat rendtartásáról szóló törvényjavaslatnak a kormány elé való terjesztése után alkalmas időben a maga részéről oly előterjesztést a kormányhoz, a melyben az erdészeti államvizsgái oklevél szövegének oly módosítását kérelmezi, hogy abban az „oklevél” szó előtt az „erdőmérnöki” szó beiktatása által a műszaki minősítés is kifejezésre jusson.

VIII. Az igazgató-választmány a f. é. 1021., 1033. és 1069. számú iktatmányokban három rendes tag részéről kérelmezett fizetési határidőket engedélyezi.

IX. Alapító tagnak felvételik: *Chabada Géza* rendes tag, 300 korona készpénzalapítványával, ajánlja *Leviczky Albert*.

X. A megelőző választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek:

1. Készpénzalapítvány fejében befizetett *Chabada Géza* 300 koronát.

2. Kötvényben tett alapítványaik törlesztésére befizettek *Huszár József* 10 koronát, *Ruttkay Géza* 10 koronát.

3. A *Wagner Károly* alapítvány javára befizetett a sátoralja-ujhelyi állami erdőhivatal egy erdőszolga birságából 5 koronát.

XI. A jegyzőkönyv hitelesítésére az elnök dr. *Bedő Albert* első alelnököt és *Hirsch István* vál. tagot kéri fel.

K. m. f.

Bund Károly s. k.,
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.,
elnök.

Hitelesítésül:

Hirsch István s. k.,
vál. tag.

Dr. Bedő Albert s. k.,
alelnök.

II.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1900. évi rendes közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: *Báró Bánffy Dezső* elnök, dr. *Bedő Albert* első alelnök, *Bund Károly* titkár, *Cserny Győző* pénztárnok, továbbá: **Akantisz Rezső** m. k. közalap. erdőmester, **Antal Miklós** uradalmi erdész, **Antalik Károly** az országgy. gyorsiroda másodfőnöke, **Arthold Géza** városi tanácsnok, **Baltai János** m. k. főerdész, **Barna György** urad. erdőmester, **Bárdos József** m. k. főerdész, **Bedros**

József primási erdőmester, Bencze Gergely m. k. erdőtanácsos, akad. tanár, Bereczky Gyula m. k. főerdész, Bittner Gusztáv urad. erdőmester, Bodor Zoltán m. kir. főerdész, Bogsch Aladár kir. s.-mérnök, Börzsönyi Gyula urad. főerdész, Brannich Kálmán városi erdész, Chabada József Kőrmöczbánya polgármestere, Cornides György m. k. erdőtanácsos, Csesznák Gyula Besztercebánya polgármestere, Csiby Lőrincz m. kir. erdőtanácsos, akad. tanár, Csik Imre kir. erdőfelügyelő, Csupor István primási főerdőmester, Czobor László Hont várm. alispánja, Dapsy Frigyes m. k. erdőmester, Debreczy Ödön m. k. erdész, Dercsényi Kálmán m. k. főerdész, Dipold Imre m. k. erdőmester, Divald Béla m. k. főerdész, Dohnányi Pál m. k. erdész, Dömötör Tihamér kir. erdőfelügyelő, Erdödi György m. k. főerdész, Fankovits Imre urad. erdész, Farkas Pál urad. erdőmester, Fehér Pál városi erdőtiszt, Fekete Lajos m. k. főerdőtanácsos, akad. igazgató, Füstös Kálmán m. k. erdőmester, Gerő Gusztáv m. k. erdész, Gerő Virgil közalap. főerdész, Gesztes Lajos urad. erdőmester, Herdina László városi főerdész, Hermann János erd. akad. hallgató, Hibbian János m. k. főerdész, Hinfner György m. k. közalap. erdészjelölt, Hirsch István m. k. főerdőtanácsos, Hubert Aladár m. k. erdész, Jákó Jenő m. kir. erdész, Illés Nándor ny. m. k. főerdőtanácsos, Justh Ferencz országgy. képviselő, Kaán Károly m. k. erdész, Kallivoda Andor m. k. főerdész, Kárpáti Lajos m. kir. erdőmester, Karvas Emil m. k. főerdész, Kellner György városi erdőmester, Kolossy Imre akad. tanárségéd, Kolosy Béla kir. alerdőfelügyelő, Kostenszky Pál urad. erdőtiszt, Kőrmendy Károly főerdész, Körös László m. k. főerdész, Krause Géza m. k. főerdész, Krausz Géza városi erdőmester, Kubányi Endre urad. főerdész, Legányi Géza ny. m. kir. erdész, Lehóczky György m. k. erdész, Lencső János tanár, Lende Ede városi erdőmester, Liebus János erdőmester, Marsovszky Ede fővárosi erdőtiszt, Márton Sándor m. k. erdőmester, Mayer Géza urad. erdőmester, Medveczky Ernő m. k. erdész, Merényi Gyula m. k. főerdész, Mezey Arthur m. k. erdészjelölt, Mihalik Dezső jogügyi igazgató, Mihályfi Mihály m. k. főerdész, Murányi Károly m. k. főerdész, Muzsnay Géza m. k. főerdész, Nagy Dániel kir. s.-mérnök, Nagy László urad. erdőmester, Nagy Vincze kir. erdőmester, Pálka Gyula m. k. erdész, Palkovics Károly primási erdő-

mester, Pánczél Ottó kir. alerdőfelügyelő, Papp István m. kir. erdészjelölt, Pilz Ottó urad. erdőmester, Polgárdi Béla m. k. főerdész, Porubszky Károly m. k. főerdész, Rainiss István urad. erdész, Ratkovszky Károly m. k. erdőmester, Reinfuss Felix urad. erdőmester, Rill Viktor m. k. közalap. erdész, Rónay Antal m. k. főerdőtanácsos, Rónay Imre m. k. erdészjelölt, Russek Ferencz erd. akad. hallg., Ruttkay Géza vár. erdőmester, Schmid Artur urad. erdőmester, Schmid Ernő erd. akad. hallgató, Schmidt Ferencz m. k. h. erdész, Scholz Ottó urad. erdőmester, Sebők Zsigmond a „Budapesti Hírlap“ munkatársa, Solti Arnold kir. erdőfelügyelő, Soltz Gyula országos főerdőmester, min. tanácsos, Somogyi Lajos m. k. erdőmester, Spettmann János akad. tanársegéd, Stanik Samu m. k. erdőmester, Szabó Ferencz m. k. erdész, Szalai Ernő m. k. közalap erdész, Szántó Zenó akad. tanársegéd, Székely György urad. erdőmester, Székely István m. k. erdész, Székely József m. k. főerdész, Szél László dr., Sztinyay József Selmeczbánya sz. k. város polgármestere, Szojka Gyula m. kir. erdőmester, Szöllösi Zsigmond a „Magyar Szó“ munkatársa, Terbócs Bertalan m. k. főerdész, Tomasovszky Imre akad. tanársegéd, Tomcsányi Gyula m. k. erdőigazgató, Tornay Gyula egri főkápt. erdőmester, Tóth Miklós m. k. főerdész, Tölgy Vilmos kir. főerdész, Török Gábor városi erdőmester, Trnovszky Márk m. k. főerdész, Tuzson János dr. a m. k. közp. erd. kísérl. állomás adjunktusa, Urszinyi György k. erdész, Urbán Gyula urad. erdész, Vadas Jenő m. k. főerdőtanácsos, akad. tanár, Vadászfy Jenő m. k. közalap. erdőmester, Vaitzik Emil akad. tanársegéd, Varga János urad. főerdész, Vörös Ferencz városi főjegyző, Vörös László kir. alerdőfelügyelő, Wittich Lajos m. k. erdész, Wocher Jenő urad. erdőgondnok, Wocher Lajos urad. főerdész, Zachar Ádám m. kir. erdészjelölt, Zachar Gyula m. k. főerdész, Zachar István kir. alerdőfelügyelő.

Első ülés.

1900. évi július hó 1-én Selmeczbányán, az erdészeti akadémia XIX. számú tantermében. Az ülés kezdődik d. e. 9 órakor.

Bánffy Dezső br. elnök: Tisztelt urak! A mai napra összehívott rendes közgyűlésünkre vonatkozólag az egyesületi titkár ur

kötelességszerűen megteendi jelentését; és tekintettel azon körülményre, hogy a mult évi közgyűlés lefolyása óta oly természetű ügy, mely elnöki bejelentés alakjában jöhetne a közgyűlés elé, nem fordult elő: méltóztassanak megengedni, hogy röviden, néhány szóval üdvözöljem az egyesületnek itt, a közgyűlésen megjelent tagjait, különösen pedig kettősen üdvözöljem azon alkalomból, hogy itt Selmeczbányán, ahol tudományukat szerezték, ahol fiatal éveiket, kétségtelenül az ember életében a legérdekesebb, a leg szebb kor éveit eltöltötték, most összejöttek az erdészeti egyesület közgyűlésén. (Éljenzés.)

Kétségtelenül érdekes és kellemes visszaemlékezéseket hoztak ide azok, akik tanulmányaikat itt végezték és azért ez a közgyűlés, ha más egyéb tekintetben fontos és jelentőségteljes nem is volna, magában véve ezért is fontos és érdekes.

Engedjék meg, hogy ezek elmondása után ismételten üdvözöljem az Országos Erdészeti Egyesületnek a közgyűlésen megjelent tagjait itt Selmeczbányán, ahol régi otthonukban vannak. Kívánom, hogy fiatakori emlékeik felujulása önöknek kedves legyen és ezen visszaemlékezés hatása alatt az Országos Erdészeti Egyesület most megnyitandó közgyűlése a legemlékezetesebbek és legjelentőségteljesebbek egyike legyen. (Élénk éljenzés.)

Ezzel a közgyűlést megnyitom. (Éljenzés.)

Bund Károly titkár: T. közgyűlés! Mielőtt az egyesület mult évi működéséről szóló jelentésemet előterjeszteném, méltóztassék megengedni, hogy bejelentsem azokat a hatóságokat és testületeket, a melyek közgyűlésünkre képviselőket küldeni szívesek voltak:

A földmivelésügyi minister ur ő nagyméltóságát *Sóltz Gyula* országos főerdőmester és ministeri tanácsos ur, a vallás- és közoktatásügyi minister ur ő nagyméltóságát pedig *Hirsch István* m. kir. közalap. főerdőtanácsos ur képviseli.

Az ausztriai Reichsforstverein *Bittner Gusztáv* erdőmester urat, a horvátszlavonországi erdészeti egyesület *Nagy Vince* kir. erdőmester urat, a csehországi erdészeti egyesület *Liebus János* erdőmester urat, a morva-sziléziai erdészeti egyesület *Pilz Ottó* erdőmester urat küldte ki képviselőtében.

Hont vármegye képviselőiként *Czobor László* alispán ur, *Palkovics Károly* és *Schmid Arthur* erdőmester urak jelentek meg.

Selmeczbánya sz. kir. várost *Szitnyay József* polgármester ur, *Arthold Géza* városi tanácsnok ur, *Krausz Géza* városi erdőmester ur és *Vörös Ferencz* városi főjegyző ur, Besztercebánya sz. kir. várost *Csesznák Gyula* polgármester ur és *Herdina László* városi főerdész ur, Budapest székes-fővárost *Marsovszky Ede* fővárosi erdőtiszt ur, Debreczen sz. kir. várost *Török Gábor* erdőmester ur, Körmöczbánya sz. kir. várost *Chabada József* polgármester ur és *Lende Ede* erdőmester ur, Pozsony sz. kir. várost *Fehér Pál* városi erdőtiszt ur, Sopron sz. kir. várost *Kellner György* erdőmester ur, végül Andrassy Dénes gróf hitbizományi uradalmát *Mayer Géza* erdőmester ur és *Kostenszky Pál* erdőgondnok ur képviseli.

Elnök: Méltóztatnak hozzájárulni, hogy köszönetet szavazzunk azon hatóságoknak, testületeknek és egyesületeknek, amelyek ide képviselőket küldöttek és szívesen üdvözljük azokat a küldötteket, akik a közgyűlésen megjelenni sziveskedtek. (Éljenzés).

Ezt tehát határozatilag kimondom.

Méltóztassanak meghallgatni a titkár ur jelentését az egyesület működéséről a múlt évi közgyűlés óta.

Bund Károly titkár előterjeszti évi jelentését és ennek keretében az igazgató-választmány javaslatait. (A jelentést l. az 597. oldalon).

Elnök: T. közgyűlés! Méltóztatnak általánosságban hozzászólni a felolvasott jelentéshez? (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Ha senki sem kíván szólni, a titkári jelentés általánosságban tudomásul vétetik. Egyes pontokra nézve határozatok hozatala szükséges, lesznek bátor tehát azokra a t. közgyűlés figyelmét felhívni s a mennyiben hozzá méltóztattak járulni a titkári jelentésben foglaltakhoz, határozatképen kimondom hogy:

1. a közgyűlés az igazgató-választmánynak a titkári állás újjászervezésére vonatkozólag tett intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi;
2. *Gaál Károly* egyesületi írnok évi fizetését f. é. július hó 1-től kezdve 1600 koronában állapítja meg s hozzájárul ahhoz, hogy az eddigi írnoki állással jövőben az irodavezetői czim kötéssék össze;
3. a közgyűlés helyeslőleg tudomásul veszi azon tárgyalásokat, a melyeket az igazgató-választmány az erdőtisztek műszaki minősítése tárgyában a Magyar Mérnök- és Építész-Egylettel folytatott;

4. helyeslőleg tudomásul veszi a közgyűlés, hogy az igazgatóválasztmány a néhai Luczenbacher Pál által hagyományozott 10000 koronát elfogadta és azt erdőlísztek özvegyeinek és árváinak segélyezésére szánt új alapítvány létesítésére kívánja fordítani;

5. a közgyűlés a bejelentett új tagokat az egyesület kebelébe felveszi;

6. az elhunyt tagok elvesztése feletti részvétének és sajnálatának jegyzőkönyvileg kifejezést ad és végül

7. a közgyűlés özv. Matuskovits Bélánének az egyesület részére adományozott zászlóért köszönetet szavaz. (Helyeslés).

Fekete Lajos: T. közgyűlés! Ezt az alkalmat fel kívánom használni először is arra, hogy a bányászati és erdészeti akadémia nevében örömet fejezzem ki azon, hogy ennek falai közt méltóztatnak megtartani az erdészeti egyesület közgyűlését. E nap az erdészeti akadémia történetében örökké emlékezetes lesz. (Élénk éljenzés.)

Midőn ezt kijelentem, egyszersmind a feletti öröömnek adok kifejezést, hogy én tehetem a közgyűlésen azt az indítványt, hogy intéztessék ezen akadémia falai közül a közgyűlés nevében üdvözlő távirat Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ur ő nagyméltóságához, (Lelkes éljenzés) aki mindig nagy érdeklődéssel és meleg szeretettel viseltetett az erdészeti egyesület és általában az erdészet iránt és akinek ez a meleg szeretete és érdeklődése oly gyakran nyilatkozott meg tetteiben. (Élénk helyeslés.)

Csupor István: T. közgyűlés! A titkári jelentésből örvendve látom egyesületünk haladását és fejlődését és ezt látva, hazánk bölcsének az a mondása jut eszembe, hogy csak az a nemzet számíthat szebb jövőre, amely meg tudja becsülni multját. (Helyeslés.)

S valamint hazánk megbecsülte multját, úgy az erdészeti egyesület is megbecsülte azt és azért fennállása biztosítva van. (Élénk helyeslés.) Ámde kinek köszönhető az, hogy ma elmondhatjuk, hogy egyesületünk jövője biztosítva van? Köszönhető azon férfiaknak, akik egyesületünk érdekében teljes odaadással és buzgósággal munkálkodtak mindeddig és közreműködésüket egyesületünk javára remélhetőleg a jövőben sem vonják meg tőlünk. Megragadom tehát az alkalmat, hogy szíves

engedelmükkel indítványozzam: mondjon a t. közgyűlés jegyzőkönyvileg köszönetet Bedő Albert és Horváth Sándor alelnök uraknak, a kik mindenkor teljes erejükkel működtek a magyar erdészet és az országos erdészeti egyesület érdekében. (Lelkes éljenzés.)

Elnök: Két indítvány van előttünk. Azt hiszem mind a kettőt vita nélkül méltóztatnak elfogadni. (Helyeslés.) Ennélfogva kimondom határozatilag, hogy Fekete Lajos tagtársunk indítványa folytán a földmivelésügyi minster urnak üdvözlő távirat küldessék. Továbbá méltóztatnak Csupor István tagtárs ur indítványa értelmében Bedő Albert és Horváth Sándor, egyesületünk alelnökeinek az egyesület érdekében évek hosszú során át kifejtett eredménydús működésükért jegyzőkönyvileg köszönetet mondani. (Éljenzés.)

Dr. Bedő Albert: T. közgyűlés! Az igazgató-választmány egyik tagja, Csupor István ur, indítványt tett, mely szerint csekély személyem és alelnöktársam működéseért az egyesület köszönetét nyilvánítsa. Erre az indítványra igazán nem gondoltam, de épen azért, mert meglepetésképen jött, kétszeresen kedves kötelességemnek ismerem hálásan megköszönni azt, hogy visszagondolva régi munkásságunkra, ezért ez alkalommal elismerésüket méltóztattak nyilvánítani. Köszönöm ezt magam és alelnöktársam nevében.

Méltóztassanak azonban megengedni, hogy a midőn ezt teszem, ehez hozzácsatolhassam köszönetemet azon régi munkatársaim iránt, akik velem együtt működtek az ifjkor idejében. Már kevesen vannak, de néhányat még szemben látok ülni azok közül, akik a magyar erdészet javáért mellém álltak és engem a felvállalt munkában önzetlenül és tántorithatatlanul támogattak. (Éljenzés). Nem szükséges őket megneveznem, itt ülnek, ismeri mindenki az igazgató-választmány régi tagjait, a magyar erdészet kipróbált munkásait. Ők a köszönetre és az elismerésre ép oly méltók, mint mi és én kérem a t. közgyűlést, hogy a Csupor István tagtársunk által indítványozott köszönethez csatoljuk azt a köszönetet és elismerést, melylyel nekik tartozunk. (Élénk helyeslés). Ugy ők, mint én és alelnök-társam ezen elismerésből bizonyára újabb erőt meritünk majd arra, hogy habár gyengülő erővel, de sohasem szünő erős akarattal igyekezzünk egyesületünknek hasznára válni. (Lelkes éljenzés.)

Elnök: Méltóztatnak az alelnök ur szavai értelmében köszönetüket a magyar erdészeti megalapításában résztvett kartársakra is kiterjeszteni. (Általános helyeslés.)

Az igazgató-választmány előterjesztette jelentését az 1899. évi számadások megvizsgálásáról és az 1901. évi költségvetésről, mely felett most a közgyűlés véglegesen fog határozni. A rendes gyakorlat az, hogy ez a jelentés a számadásokkal és a költségvetéssel együtt háromtagu bizottságnak adatik ki, mely megtévéen jelentését, ennek alapján határoz a közgyűlés. (Helyeslés.) Méltóztatnak most is ezen gyakorlat szerint eljárni? (Helyeslés.)

E szerint ezen bizottságba bátor volnék javaslatba hozni Csik Imre kir. erdőfelügyelő ur elnökleite alatt Lende Ede és Bedros József urakat, akik szívesek lesznek a holnap délelőtti tartandó folytatólagos ülésben jelentésüket előterjeszteni. — Méltóztatnak ehhez hozzájárulni? (Helyeslés.) Ez értelemben mondom ki a határozatot.

T. közgyűlés! A titkári állás ujjaszervezése következtében szükségesnek mutatkozott a titkárra vonatkozólag ugy szolgálati, mint fegyelmi és nyugdíjszabályzatról gondoskodni, melyet az alapszabályokba is be kell illeszteni. Erre vonatkozólag a közgyűlés előtt fekszik egy tervezet, a melynek még kiegészítő részét képezi az alapszabályoknak azon módosítása, mely a Luczenbacher-féle alapítvány folytán vált szükségessé.

Bund Károly titkár: A titkári állás ujjaszervezésével kapcsolatosan beállott annak a szükségessége, hogy az egyesület és a titkár között fennálló jogviszony részletesen szabályoztassék és az alapszabályokban is megállapíttassék. Az igazgató-választmány ennél fogva saját kebeléből háromtagu bizottságot küldött ki avval a feladattal, hogy a titkárra vonatkozó szolgálati, nyugdíj- és fegyelmi szabályzatot dolgozza ki olyképpen, hogy az az alapszabályokba beilleszthető legyen. Ez a bizottság egyttal kiterjeszkedett azokra az apróbb módosításokra, a melyek az alapszabályok szövegében a koronaszámítás kötelező életbeléptetése következtében, tővábbá az irodavezetői címzésre vonatkozó, jelen-
tésemben már említett határozatból kifolyólag szükségeseek.

Méltóztassék megengedni, hogy ezeknek az apróbb módosításoknak részletes ismertetését mellőzve, csupán a titkárra

vonatkozó szabályzatokat olvassam fel. Ezek egyébként egész terjedelmükben benfoglaltatnak a t. tagtársak között szétosztott alapszabálypéldányokban. (Felkiáltások: felolvasottnak tekintjük!)

Elnök: Méltóztatnak az alapszabály-tervezetet felolvasottnak tekinteni? (Igen!) Senki sem kíván hozzászólni? Kimondom tehát a határozatot, *mely szerint a titkár szolgálati, fegyelmi és nyugdij-szabályzatának tervezetét, úgy, a mint nyomtatásban közkézen van, a közgyűlés magáévá teszi.*

Bund Károly titkár: Néhai id. Luczenbacher Pálnak 10,000 koronás hagyománya következtében, a melyre vonatkozólag működési jelentésem kapcsán olyképpen méltóztatott határozni, hogy az külön jótekonyczélú alapítványként kezeltessek, az alapszabályok további kiegészítésre szorulnak, a mely kiegészítést az idő rövidsége miatt a t. tagtársak között kiosztott alapszabálypéldányokban figyelembe venni már nem lehetett. Ez a kiegészítés, a mely miatt a későbbi szakaszok számai és egyes idézetek változnak, a következő:

VI. Luczenbacher Pál alapítvány.

151. §. Idősb szobi Luczenbacher Pál, főrendiházi tag, az Országos Erdészeti Egyesületnek alapító tagja, a ki mint az igazgató-választmányának is évek hosszú során át buzgó és áldozatkész tagja, az egyesület ügyeinek intézésében tevékeny részt vett, 1900. évi márczius hó 11-én bekövetkezett elhunytá után felbontott végrendeletében az Országos Erdészeti Egyesületnek 10,000 koronát hagyományozott. Az Orsz. Erd. Egyesület 1900. évi jul. 1. napján Selmezbányán tartott közgyűlése ezt az összeget hálával elfogadta és elhatározta, hogy abból a nagylelkű hagyományozó emlékére továbbra is növelhető külön alapítványt létesít arra a célra, hogy kamataiból oly erdőtisztek segélyre szorult özvegyeinek és árváinak, kiknek férjük vagy atyjuk az Országos Erdészeti Egyesületnek abba történt első belépésétől kezdve állandóan és legalább 5 (öt) éven át tagjai voltak s tagsági kötelezettségeiknek eleget is tettek, évenként segély adassék.

152. §. Ez az alapítvány, a mely önkéntes adományokból, esetleg hagyományokból és az egyesület közgyűlése által esetről-esetre megszavazandó összegekből tovább növelhető, az Országos Erdészeti Egyesület tulajdonát képezi s az egyesület törzsvagyó-

nával együttesen kezeltetik olyképpen, hogy számadásszerűleg nyilvántartott tőkéjének tényleges kamatai az egyesület költségvetésében mint bevétel „A Luczenbacher Pál alapítvány bevétele” czimű rovat alatt és mint kiadás: „A Luczenbacher Pál alapítványból adandó segélyek” czimű rovat alatt állandóan külön tételt képeznek.

153. §. A segélyezésért benyújtandó folyamodványokra, azok megbírálására, a segélyösszegek megállapítására és ismételve való megadására, az esetleg ki nem osztható kamatjövedelem hova-fordítására az alapszabályok 120—128. §§-aiban a Wagner Károly alapítványból adandó segélyekre nézve megszabott általános elvek irányadók.

Méltóztassék a t. közgyűlés az alapszabályoknak az igazgatóválasztmány által javasolt módosítását elfogadni.

Elnök: Méltóztatnak hozzászólni? (Felkiáltások: Elfogadjuk!) *A közgyűlés tehát a Luczenbacher-féle alapítvány következtében szükségessé vált kibővítését az alapszabályoknak elfogadja és a többivel együtt megerősítés alá terjeszteni rendeli.*

Méltóztassanak meghallgatni a titkár jelentését a Deák Ferencz alapítvány kamataiból kiírt pályázat eredményéről és az alapítvány 1901. évi kamatainak felhasználására vonatkozó javaslatot.

Bund Károly titkár: Tisztelt közgyűlés! A Deák Ferencz alapítványból kiírt pályázatok közül a múlt évi közgyűlés alkalmával az Erdőrendezéstan II. részének és az Erdészeti Építéstan III. részének megíratása már biztosítva volt, az Erdészeti vegytanra nézve pedig azt határozta volt a közgyűlés, hogy annak megíratását az ig. választmány megbízatás útján kísértse meg.

A lefolyt évben az első két művel nem volt alkalmá az ig. választmánynak foglalkoznia, mivel a szerzők, Csiby Lőrincz és Sobó Jenő t. tagtársaink műveiket még nem mutathatták be, remélhető azonban, hogy a jövő évi közgyűlés ezekkel a művekkel érdemlegesen foglalkozhatik.

Az Erdészeti Vegytan megírására az ig. vál. Bencze Gergely t. tagtársunkat kérte fel, a ki mint az erdőakadémián ennek a tantárgynak tanára, a leghivatottabb ennek az új szakkönyvnek megírására. Bencze Gergely t. tagtársunk késznek nyilatkozván a könyv megírására, az ig. vál. őt ezzel megbízta.

Méltóztassék tehát t. közgyűlés ezt a megbízatást jóváhagyólag tudomásul venni.

A Deák Ferencz alapítvány 1899. évi kamataiból, egyrészt három kisebb pályamű megírására tüztünk volt ki egyenként 200 koronát, a hátralevő 500 korona pedig az Erdészeti Lapok 1899. évfolyamában megjelent három legkiválóbb cikknek díjazására volt fordítandó. Az említett három szakkérdésre már másodizben tüztünk ki határidőt, sajnos azonban erre az újabb határidőre is csak a faeladási szerződésekre vonatkozó kérdésre érkezett be 4 pályamű, a melyek jelenleg bírálat alatt állanak. A bükkfa fülledésének gazdasági okairól és a házi faiparról szóló pályakérdésekre ellenben pályázó nem akadt.

Mindazonáltal az igazgató-választmány mindhárom kérdést oly nagy fontosságúnak tartja, hogy azokat a napirendről levenni nem kívánja, hanem avval az előterjesztéssel lép a tisztelt közgyűlés elé, hogy felhatalmazni méltóztassék, miszerint *a bükkfa romlására és a házi faiparra vonatkozó pályázatnak s nemkülönben ha a faeladási szerződésekre beérkezett pályaművek közül netalán egy sem volna díjazható, ennek a kérdésnek is megbízás útján való megíratását kísértse meg.*

Az Erdészeti Lapok mult évi kötetében megjelent cikkek bírálat tárgyává tétetvén az igazgató-választmány a bíráló-bizottság javaslata alapján Csiby Lőrincz t. tagtársunknak „A vízfogó gátak vastagságának elmélete és a viszonylagos anyagszükséglet” czimű közleményét 200 korona, Kaán Károly t. tagtársunknak „Átalakulások az erdei termékek szállító eszközeiben” czimű cikkét 100 korona, végül „Vázlatok a külföldi erdőgazdaság köréből” czimű saját igénytelen közleményemet 200 korona jutalomban tartotta részesítendőnek.

Méltóztassék t. közgyűlés az igazgató-választmánynak ezt a határozatát jóváhagyni.

A Deák Ferencz alapítvány folyó évi kamatai a mult évi közgyűlés határozata értelmében tudvalevőleg a kiadandó népszerű Erdészeti Növénytan írói tiszteletdíjaként fog felhasználtatni. Van szerencsém erre vonatkozólag tisztelettel jelenteni, hogy Fekete Lajos t. tagtársunk a népszerű Erdészeti Növénytan első füzetének

anyagát már be is nyújtotta egyesületünkhöz s az igazgató-választmány annak kinyomatása iránt intézkedett.

Végül az igazgató-választmány a Deák Ferencz alapítvány 1901. évi kamatainak felhasználására nézve azt a javaslatot terjeszti a t. közgyűlés elé, hogy azok egy faanatomiai mű megírására tűzessenek ki pályadíjul.

Nevezetesen önálló kutatások alapján megírt s a megértés könnyítésére megfelelő rajzokkal ellátott műben leírandó a Magyarország erdőit alkotó, valamint a külföldről származott s már meghonosodott fafajok fájának anatómiai szerkezete, nemkülönben műszaki, vagyis ipari szempontból fontos tulajdonságai, úgy, hogy egyrészt az illető fafaj, egyedül a fatest szerkezetének vizsgálata után meghatározható legyen, másrészt pedig, hogy a megírandó mű biztos felvilágosítást adjon a leírt fafajok műszaki értéke felől.

A munka tehát kitűntetné s magyarázná az egyes fajok fatestének szabad szemmel kivehető jellegeit s mikroskopi szerkezetét, szöveggel és képekkel.

Az anatómiai szerkezet leírása tehát nemcsak módot nyújtana a meghatározáshoz, hanem egyuttal az egyes fafajok fájának műszaki (technikai) tulajdonságait is megmagyarázná.

Kiterjeszkednék a munka továbbá a tenyészetvi viszonyoknak s az anatómiai szerkezetnek egymáshoz való viszonyára és ismeretné az egyes fajoknál az anatómiai szerkezetnek a különféle termőhelyi viszonyokkal kapcsolatos változásait.

Ezzel a művel a hazai szakirodalom egy újabb és pedig szélesebb körökben is érdeklődést keltő művel szaporodnék, sőt tudomásom szerint valamennyi fanemre kiterjeszkedő ily mű a külföldi szakirodalomban sem fordul elő.

A pályadíj csak abszolút becsü műnek volna kiadható, a pályaművek betérjesztésére pedig 1902. évi márczius hó végét tűzte ki az igazgató-választmány.

Méltóztassék t. közgyűlésnek ezt a javaslatot elfogadni.

Elnök: Méltóztatnak ezen jelentést tudomásul venni és a benne foglalt javaslatokat elfogadni? (Általános helyeslés.) Ennél fogva határozatilag kimondom, hogy

1. a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az „Erdészeti Vegytan“ megírása Bencze Gergely tagtársunkra bízott;

2. a közgyűlés hozzájárul az igazgató-választmánynak ahhoz a javaslatához, hogy a Deák Ferencz alapítvány 1899. évi kamataiból kiírt kisebb pályakérdések megíratása, a mennyiben a pályázat eredményes nem volt, megbízás útján kíséreltessék meg;

3. az igazgató-választmánynak az Erdészeti Lapok 1899. évi évfolyamában megjelent három legkiválóbb cikk jutalmazására vonatkozó javaslatát elfogadja és végül

4. a közgyűlés hozzájárul ahhoz, hogy a Deák Ferencz alapítvány 1901. évi kamataiból egy faanatomiai mű megírására tűzessék ki pályadíj. (Helyeslés.)

Elnök: A tárgysorozat értelmében következik Selmeczváros erdőmesterének felolvasása a város erdeiről. A mennyiben ez az ismertetés nyomtatásban közkézen forog, méltóztatnak talán hozzájárulni, hogy az erdőmester ur azt előszóval röviden ismertesse. (Helyeslés.)

7. Krausz Géza városi erdőmester:

Nagyméltóságu Elnök Ur!

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Már kézhez méltóztattak venni a városi erdők rövid ismertetését tárgyaló füzetkét és így ez alkalommal kevés új dolgot hozhatok elő. Épen e miatt az általam felemlítendőink inkább oly dolgok, a melyek a már ismerteket részben kiegészíteni vannak hivatva, részben ismétlések. Miért is szives elnézésüket kérem, hogy a felhozandókat nem foglaltam semmi rendszerbe és azok mintegy ötletszerűleg vannak felsorolva. Szives engedélyüket kérem arra is, hogy tekintettel egészségi állapotomra lehetőleg rövid lehessenek.

A városi erdők területe a mai napon az új szerezményekkel együtt kerekén mintegy 9600 holdat tesz ki. Két megyében, Hont és Bars vármegyében terülnek el és felügyeleti szempontból két kir. erdőfelügyelőséghez, a pozsonyhoz és a besztercebányaihoz tartoznak.

Fő és uralkodó fanem a jegenyefenyő, mely itt helyén is van; ezen kívül állabot alkot még a bükk és a tölgy. A vágásforgás 100 év.

Az üzemtervben a fokozatos felújító vágás van előírva, mely lehetőleg be is tartatik, kivitele azonban igen sok nehézségbe ütközik, főleg azért, mert a tűzifa kevés keresletre talál helyben és a

közel vidéken, távolabb helyeken való értékesítése pedig és így a vágásterületek kitakarítása sok bajjal jár.

Az épület- és műfa a helybeli fogyasztás kielégítése után tövön az erdőben értékesítettik a fennálló szerződés szerint.

A város 1885. év óta, vagyis azon idő óta, melyben ezen erdőket a kir. kincstártól saját kezelésbe vette, az erdősitésekhez eleinte és kivált a rosz talaju kopár területeken az erdeifenyőt, vörösfenyőt, majd a luczfenyőt használta fel, mely utóbbi fánemek tenyésztése főleg a hézagosan felujult jegenyefenyvesekben van tervbe véve. Tervbe vétetett és főczélul tüzetett ezenkívül még a tölgynek és pedig a kocsántalan tölgynek lehető nagymérvben való tenyésztése is oly helyeken, a hol azt a magasság, a talaj és a fekvés indokoltá teszi. Eddig eszközölt erdősitéseink az 1000 kat. holdat meghaladják; mintegy a fele részük oly területekre esik, a melyek eddig más mívelési ághoz tartoztak. Legnagyobb nehézségbe és legtöbb pénzbe került a város feletti kopár terület beerdősítése, a mely a mai napon már biztosítottak tekinthető. Erdősítési költségeink meglehetősen magasak, 8 frtől 20 frtig terjed holdanként, sőt egyes kivételes esetekben még ezt is meghaladja. Ennek igen sok oka van, és főleg a Selmecz város körüli ültetések a legdrágábbak mert itt a legtöbb felügyelet kell, a talajt sok esetben össze kell hordani a csemeték alá, a munkát a hó elmúltával azonnal meg kell kezdeni és ekkor a fagy délelőtti 10 óráig a munkát meg nem engedi, a napszámos pedig egészben kifizetendő. Halasztani pedig a munkát nem lehet és nem szabad, mert kavi-csos talajunk hirtelen szárad és a tavasszal rendszerint hirtelen és minden átmenet nélkül beálló nagy hőség az erdősitési munkálatot hosszúra nyújtani nem engedi. A tavaszi erdősitési munkákra alig van 3 heti időnk, az őszi időjárás pedig a hirtelen beálló és korai fagyok miatt még kedvezőtlenebb.

Sok hegyoldalunk oly meredek és a csekély televényréteg oly omlatag, hogy azt a gyomnak szinte mesterséges tenyésztése által az állab kitakarítása előtt előbb biztosítani kell a csuszamlástól, melyet az első zápor előidézhet.

Mindazonáltal erdősitéseink meglehetősen sikerülnek, a mi azonban némi turpissággal jár, a melyet ezennel bevallok. Azon kívül ugyanis, hogy az ültetés előtt a csemetegödörbe a rosz

talajon jó földet szóra'ok egy két füles kosárral, megteszem még azt is, hogy 1—2 héttel az elültetés után látván sok csemetének biztos elhalását, azt hamarjában friss csemetével pótoltatam. Így tettem e tavaszon is az Erzsébet királyné emlékére eszközölt Paradicsomhegyi erdősítésekben, és ez egyttal a magyarázata azon körülménynek, hogy főleg a selmeczi kerületben, a hol a talaj a legrosszabb, a legdrágább az erdősítés. Hiszem azonban, hogy a többkiadás nem ment kárba.

A város felett az Eötvös-ut mentén elterülő erdősítés az 1896. évben az erdősítési III-ik jutalomban részesült és mint véd-erdő van az üzemtervbe bevéve részint a vizmosások és földesuszamlások megakasztása és részben nagyon is vízszegény talajunk megvédése czéljából.

Semminő mesterségesen létesített fafeldolgozó berendezésünk nincsen, úgy szintén hiányzik minden más mesterséges alkotás a közelítés és szállításra, de nincs is arra szükség, mert erdeinket minden irányban átszelik a jó országutak, az ezekbe vezető völgyek pedig rövidek és mindenütt megközelíthetők fuvarral; a főutak mindegyike pedig ismét a Garam folyóhoz vezet.

Kezelésünk is eszerint van berendezve és minden fatermék szállítása tengelyen történik.

Erdekesnek tartom felhozni, hogy minden tenyésztett fanem között legbiztosabban erdősíthető a vörösfenyő és ennek növekedése is szembetűnően meghaladja a többi fanemét. Kérdés azonban, hogy ezen tulgyorsan nőtt fa mily minőségű lesz? A fa minőségét a gyors növekedés bizonyosan befolyásolja és azért a vörösfenyő tenyésztés a jövőben csak annyiban és ott szándékoltatik, a hol ezt a talaj és az esetleges elegyítés kívánatossá teszi.

A tölgyet azonban pártoljuk a hol csak lehet. E tavaszon 1.380.000 drb különféle faju csemetének elültetése volt tervbe véve, de csak 800.000 drbot sikerült elhelyezni, mintegy 200.000 darab pedig az őszön lesz elültetve. Ezzel pedig elég is lesz téve az erdősítési tervzetnek mert sok vágásban az elültetni tervezett csemetemennyiségre nem volt szükség.

Talán nem lesz érdektelen ha még röviden előadom vadászati viszonyainkat, és ismertetem vadállományunkat.

Minden oldalról kitett és megközelíthető erdeink nem igen alkalmasak a vadtenyésztésre. A szegény munkásnép télen és nyáron egyaránt keresztül-kasul járja az erdőket száraz galyfa, és a többi erdei termék után. Mohát szed és azt ágynak használja, a gomba, málna és eper pedig szintén nagyon óhajtott dolog náluk. Ezenkívül kivált a bányamunkások közül igen sok a madarász és vadorzó. Ily viszonyok között, de még a silány és kevés mezőgazdasági mívelés alatt álló terület miatt is a vadállomány igen csekély. Előfordul például a fogoly, de ez minden kimélet mellett sem tud felszaporodni. A nyul is ritka és egy 5—6 tagból álló társaság egy napi vadászaton 1—2 nyulnál többre nem tesz szert. Az őz pedig még ritkább. Vaddisznó mint átutazó vendég szerepel olykor-olykor. Császármadár is csekély számban található. A róka ellenben a többi vadhoz viszonyítva elég gyakori. Egyéb vadunk nincsen.

Bányásznépünk a vadorzáson és a madarászáson kívül még a fatolvajlással is előszeretettel foglalkozik és itt ténykedése nem csak a fa elorzására terjed ki, de még nagyobb kárt okoz a fában különféle rongálásokkal. Azért vannak erdeinkben a bányászok lakásai közelében mindenféle hajkolásokkal és bevágásokkal elégtelenítve a fatörzsek és nem egy fűrészkeret pusztult már el a fába bevert és ott benőtt vasszög következtében. Elképzelhető, hogy erdőkáreseiteink is tetemesek és ezek még nagyobb számmal szerepelnének ha tekintettel a nép nagy szegénységére nem lennének elnézők. De népünk egyuttal roszakaratu is és az elnézéssel és engedélyvel szeret vissza élni. Így a megengedett galyfa szedés helyett a fiatalosban rudfát vág, a neki mérték szerint átdott fát azután mindenféle meg nem engedett módon növelni igyekezik, egymásra sokszor alaptalanul árulkodik, a falópást nem akarja hibának elismerni és a tettes mindig csak azt állítja, hogy ő a fát találta és hogy ily csekélységért kár őtet panaszolni. Sok ismert és teljesen vagyontalan fatolvajunk a tárgyaláshoz már ennivalóval jelenik meg a biztos becsukás tudatában és erősen tiltakozik háromnapos becsukatás ellen, ha hozott ételmi szere csak két napra szól.

Zárom az elmondottakat azon ígéretemmel, hogy a holnapi kiránduláson sok itt felhozott dolgot szerencsém leendő a helyszínen bemutatni.

Végül pedig méltóztassanak megengedni elmondanom, hogy az orsz. erdészeti egyesületünk jelenlevő tagjait Isten hozta, Isten tartsa és vezérelje továbbra is!

Elnök: A közgyűlés köszönettel veszi a felolvasást. A munkalat egész terjedelmében az Erdészeti Lapokban közölni fog.

Méltóztassanak hozzájárulni, hogy tárgysorozatunk 6. pontját a holnapi napra hagyjuk és a 7. pontot vegyük tárgyalás alá. Beérkezett ugyanis egy indítvány, mely vonatkozik az egyesület céljainak előmozdítására általában és a mely kellő időben beadatván, az igazgató-választmány által tárgyalatott és legcélszerűbben még a mai ülésen volna előterjeszthető. (Helyeslés.)

Bund Károly titkár felolvassa Scherer Ágoston indítványát (l. az igazgató-választmánynak f. é. jun. 26-án tartott üléséről szóló jegyzőkönyvet, 645. old.)

T. közgyűlés! Az indítvány nagy része már teljesült és az indítványozó indítványa megtételekor nem birt tudomással arról, hogy az „Országos Erdészeti Egyesület“ és a „Magyar Mérnök- és Építész-Egylet“ közt mennyiben történt megegyezés.

A megegyezéstől eltérő kívánság csak az, hogy az erdőmérnökökre, tehát azon szakemberekre nézve, a kik az akadémián nem három, hanem négy évet töltöttek, külön szabályok alkottassanak és műszaki minősítésük az államvizsgai oklevélben is megkülönböztetessék a három évet végzett szakemberek minősítésétől. Ez a kívánság azonban ellenkezik az igazgató-választmány azon kifejezett nézetével, hogy a technikai tudományoknak az a többlete, melyet az illetők a negyedik évfolyamban sajátíthatnak el és a mely lényegére nézve a földmérés tanra és az általános géptanra vonatkozik, nem elég ok arra, hogy az erdőtisztek minősítésére nézve különbséget tegyünk a két szak között. (Helyeslés.)

A két álláspont összevetéséből tehát csupán az következik, hogy az államvizsgai oklevél szövegének olynemű módosítására törekedjünk, hogy abban műszaki minősítésünk, tekintet nélkül arra, hogy 3 vagy 4 évet töltött-e valaki az akadémián, határozott kifejezésre jusszon. Ezzel megszűnnének a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet részéről államvizsgai oklevelünk szövege iránt táplált aggályok, a melyek miatt jelenleg bele kellett nyugodni abba

hogy az „okleveles erdőmérnök“ czim helyett csak „erdőmérnök“ czimzés (okleveles jelző nélkül) fogadtassék el.

Az igazgató-választmány legutóbbi ülésében ezzel a kérdéssel foglalkozván, Scherer tagtársunk indítványa alapján azzal a javaslattal lép a t. közgyűlés elé, méltóztassék az igazgató-választmányt felhatalmazni, hogy alkalmas időben előterjesztés tétessék a kormánynak aziránt, hogy államvizsgai oklevelünk szövegén a műszaki minősítésünk kifejezésre juttatására szükséges változtatások megtéssenek. (Élénk helyeslés.)

Dr. *Tuzson János*: T. közgyűlés! Azt hiszem, az Országos Erdészeti Egyesület minden tagja felismeri azt, hogy az erdészek műszaki minősítésének kérdése nagyfontosságú. (Helyeslés.)

Miután pedig úgy a titkár ur jelentése, mint a most elmondottak szerint az egyesület vezető férfiai a legnagyobb buzgósággal törekedtek a kérdés sikeres megoldására és másrészt, miután a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet e kérdésben a legnagyobb előzékenységgel viseltetett egyesületünk iránt, ennél fogva indítványozom, hogy egyesületünk igen nagyra becsült elnöke ő exjának és igazgató-választmányának a szóbanforgó kérdés tárgyalásánál kifejtett szíves fáradozásáért köszönetet mondjunk és a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek válaszképpen a tegnapi banketten felolvasott sürgönyére távirati üdvözetlet küldjünk. (Helyeslés.)

Elnök: Kiván még valaki szólni? Méltóztatnak elfogadni a titkár urnak az igazgató-választmány nevében tett indítványát? (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Tehát elfogadottnak nyilvánítom; valamint méltóztatnak hozzájárulni úgy az elismerés kifejezéséhez, mint az üdvözlő távirat elküldéséhez. (Helyeslés.)

Sóltz Gyula: T. közgyűlés! Az Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának tagjai, különösen azok, a kik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy a választmányi üléseken többször jelenhetnek meg, minden alkalommal tapasztalhatták, hogy elnökünk (Zajos éljenzés.) napról-napra, ülésről-ülésre mindinkább és inkább érdeklődik az Országos Erdészeti Egyesület ügyei iránt, (Éljenzés.) s azokat ritka szorgalommal és kitartással felkarolja.

De nem elég az, hogy ezt csak azok tudják, a kik az Erdészeti Egyesület ügyeinek vezetésével vannak megbízva, hanem

ugy hiszem, hogy ezt mindnyájan örömmel vesszük tudomásul és azért kedves kötelességet teljesítek, midőn a közgyűlést felhívom, hogy fejezze ki jegyzőkönyvileg elismerését az elnök ur ő nagyméltóságának. (Lelkes éljenzés.)

Elnök: Köszönettel veszem a kifejezett elismerést, a melyre talán csak részben szolgáltam reá. Egyebet nem teszek, mint azt, hogy teendőimet igyekszem lehető odaadással teljesíteni az egyesület érdekében és a mennyire lehet, javára is. (Éljenzés.)

T. közgyűlés! A mai napirend ki van meritve és részben az idő is előrehaladt. A megállapított napirend szerint a közgyűlést holnap reggel folytatjuk künn a szabadban, azon erdőterületen, a melynek ismertetését ma hallottuk.

Az ülést bezárom. (Éljenzés.)

Második ülés.

Julius 2-án, Selmeczbánya város erdeinek megtekintése után a hodrusbányai felső tó partján. Az ülés kezdődik d. e. 10 órakor.

Elnök: Méltóztassanak helyüket elfoglalni; az ülést ezennel megnyitom.

A tegnapi ülésből a számadások és a költségvetés megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését méltóztassék meghallgatni.

Csik Imre előterjeszti a következő jelentést: Nagyméltóságu Elnök Ur! Mélyen tisztelt Közgyűlés! Nagybecsü megbízatásukhoz képest felülvizsgáltuk az egyesület 1899. évi számadásait, valamint az igazgató-választmány részéről kiküldött számvizsgáló-bizottság által említett számadások alapján összeállított zárszámadást s úgy a számadásokat, mint a zárszámadást helyesnek találtuk.

Ennélfogva a számadók részére a felmentvény megadását részünkről is javasoljuk.

Továbbá a számvizsgáló-bizottsággal egyetértőleg a következő behajthatlan egyesületi követeléseknek, u. m.:

I. Alapítványi tőkékből	---	---	---	2712	kor.	52	fillérnyi
II. Alapítványi kamatkövetelésekből	---	---	---	1032	"	64	"
III. Tagsági díjakból	---	---	---	1488	"	10	"
IV. Lapdíj követelésekből	---	---	---	80	"	—	"

Mindössze --- --- 5313 kor. 26 fillérnyi
összegnek leírását indítványozzuk.

Egyidejűleg jelentjük, hogy megvizsgáltuk a számvizsgáló-bizottság által összeállított és az igazgató-választmány 1900. évi június hó 5-én tartott gyűlésében tárgyalt s változatlanul elfogadott 1901-ik évi költségvetést és azt 73,690 korona bevétellel és kiadással elfogadásra ajánljuk.

Selmeczbánya, 1900 július 1.

Lende Ede

Bedros József

Csik Imre.

Elnök: Kiván valaki szólni? (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Ha nem, akkor *határozatilag kimondom, hogy a közgyűlés a fölmentvényt az 1899. évre vonatkozólag az igazgató-választmánynak és a pénztárosnak megadja, hozzájárul a leírásokra vonatkozó javaslatához, nemkülönb az 1901. évi költségvetést elfogadja és megszavazza.* (Helyeslés.)

Indítványok a jövő évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve nem adatván be, ily esetben a gyakorlat az, hogy az igazgató-választmány hatalmaztatik fel a közgyűlés helyének és napirendjének megállapításával.

Méltóztatnak tehát hozzájárulni, hogy az igazgató-választmány hatalmaztassék fel, hogy az 1901. évi közgyűlés helye és napirendje iránt intézkedjék? (Helyeslés). Ily értelemben mondom ki a határozatot.

Van szerencsém jelenteni, hogy két távirat érkezett: az egyik a pécsi polgármestertől, a ki Pécs szab. kir. város nevében szívesen üdvözli az egyesületet, a másik Kaltenleutgebenből Kolbenhayer és Forman uraktól, akik szintén üdvözlik az egyesületet közgyűlése alkalmából.

Ugy hiszem, az üdvözletekért köszönetet méltóztatnak mondani és ennek a jegyzőkönyvben is kifejezést adni. (Helyeslés).

Az elnökségnek több előterjesztése nincs. Azonban Liebus ur, a csehországi erdészeti egyesület képviselője kíván szólni. (Halljuk! Halljuk!)

Liebus János: T. közgyűlés! Nagyon nagyra becsülném e perczen, ha teljesen bírnám a magyar nyelvet. (Élénk éljenzés). De én tökéletesen nem tudok magyarul beszélni, méltóztatnék tehát megengedni, hogy németül mondjak néhány szót. (Halljuk!).

(Németül folytatja). Abban a szerencsében részesültem, hogy

a magyar erdészeti egyesület idei közgyűlésén részt vehettem. Oly szeretetreméltó, oly kollegiális fogadtatásra találtam itt, hogy indítva érzem magamat, ezért nemesak magam, de a cseh-országi erdészeti egyesület nevében is legmelegebb köszönetet mondani. Az itt nyert benyomások felejthetetlenek lesznek előttem és büszke vagyok arra, hogy valamikor én is mint magyar erdész működtem. (Élénk éljenzés.) Azért azt mondom önökkel: (Magyarul:) Éljen a magyar erdészet! (Zajos éljenzés.)

Elnök: Köszönetünket fejezzük ki az elismerő szavakért.

Dr. Bedő Albert alelnök ur kíván szólni.

Dr. Bedő Albert: T. közgyűlés! Méltóztassék megengedni, hogy pár percze igénybe vegyem idejét és lerójam a kegyelet azon adóját, melyet velem együtt bizonyosan a közgyűlés minden tagja, sőt azok is, akik az országban távol vannak, kétségkívül örömmel rónak le. Mi hálás érzéssel közeledtünk ide, Selmeczre, a mikor a tárgysorozatból arról értesültünk, hogy felejthetetlen első alelnökünk, néhai Wagner Károly emléktáblája fog ez alkalommal lelepleztetni.

Tegnap ezen emlék felavatása megtörtént; és hogy ez lehetővé vált, az Fekete Lajos erdőtanácsos ur fáradhatatlan buzgalmának eredménye. (Éljenzés.) Mi mindnyájan kegyelettel viseltünk néhai Wagner Károly emlékezete iránt, mert tudjuk, hogy ő volt egyike azoknak, akik a magyar erdészeti irodalom alapjait megvetették. A sors kifürkészhetetlen akarata korán ragadta őt el tőlünk, de emléke évről-évre erősebben él szívében. Ez az emléktábla jelöli meg azt a helyet, ahol először tette azt a nyilatkozatot, hogy szükséges a magyar erdészeti irodalom megalapítása és tette akkor, a mikor nehéz volt ezt megcselekedni.

Ezen emléktábla felállítása Fekete Lajos tagtársunk érdeme és azt hiszem, csak kedves kötelességet teljesítünk, ha ezért neki elismerést szavazunk és ennek a közgyűlés jegyzőkönyvében is kifejezést adunk. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Azt hiszem, azok, akik tegnap részt vettek abban a szép ünnepélyben, őszinte lelkesedéssel járulnak hozzá ahhoz az indítványhoz, hogy köszönetünket Fekete Lajos tagtársunk iránt jegyzőkönyvünkbe iktassuk. (Általános helyeslés.)

Szűtnyay József polgármester: T. közgyűlés! Egy nagy bölcsész

azt hirdeti, hogy a nagy szellemekkel való érintkezés ihletséggel tölti el az emberek szívét. Ilyen ihlettség szállta meg Selmecz város közönségét azon három nap alatt, mialatt az országos erdészeti egyesületet és a bányászati- és kohászati egyesületet a város falai közt tisztelhetette. (Éljenzés.)

Itt, a közgyűlésen, Isten szabad ege alatt fejezem ki a város nevében forró köszönetemet azon jóindulatért, melyet az országos erdészeti egyesület a várossal szemben tanusítani szives volt. De midőn ezt a köszönetet a város közönsége nevében tolmácsolom, legyen szabad a tisztelt tagtárs urakhoz fordulnom azzal az indítvánnyal, méltóztassék e szép napok dicsőségének megörökítésére, valamint azon szeretetünk és kegyeletes érzésünk megörökítésére, melylyel tisztelt elnökünk iránt viseltetünk, (Zajos éljenzés) elhatározni, hogy azért a nemesszívűségért és fáradhatatlan buzgó-ágáért, melyet az elnök ur ő nagyméltósága ez alkalommal is tanusított a magyar erdészet iránt, hálás köszönetünket a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökítjük. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Elnök: T. közgyűlés! Mindig köszönettel fogadom, ha méltóztatnak jóakaratu törekvéseimet méltányolni. (Élénk éljenzés.)

Méltóztassanak megengedni, hogy tárgysorozatunk teljesen kimerítve lévén, a közgyűlés berekesztése előtt a jegyzőkönyv hitelesítésére Hirsch István és Tóth Miklós urakat kérjem fel.

Mielőtt távoznánk, legőszintébb köszönetemet fejezem ki tagtársainknak, akik a közgyűlésben résztvettek, elsősorban pedig köszönetemet fejezem ki Selmecz és Bélabánya város közönségének (Zajos éljenzés.), hogy alkalmat adott az Orsz. Erd. Egyesületnek az oly szép eredménnyel lefolyt közgyűlést e helyen megtartani, a hova az egyesület tagjainak legnagyobb része régi otthonába jött és ahol rokonszenvvel és barátsággal találkoztunk. (Éljenzés.)

Fogadják köszönetünket ugysis mint vendéglátóink, ugysis, mint az erdészet iránt érdeklődők és mint barátaink: a város közönsége és a polgármester ur! (Lelkes éljenzés.)

Ezzel a közgyűlést bezárom.

Bund Károly s. k.,
titkár.

Báró Bánffy Dezső s. k.,
elnök.

Hitelesítésül:

Tóth Miklós s. k.,
rendes tag.

Hirsch István s. k.,
vál. tag.

III.

Pályázat egy faanatomiai mű megírására.

Az Országos Erdészeti Egyesület f. é. július hó 1.-én és 2.-án Selmeczbányán megtartott rendes közgyűlésének határozatából zárt pályázat hirdettetik egy *faanatomiai mű* megírására.

Nevezetesen önálló kutatások alapján megírt és a megértés könnyítésére, megfelelő rajzokkal ellátott műben leírandó a Magyarország erdőit alkotó, valamint a külföldről származott s már meghonosodott fa-fajok fájának anatómiai szerkezete, nemkülönben műszaki, vagyis ipari szempontból fontos tulajdonságai, úgy, hogy egyrészt az illető fafaj, egyedül a fatest szerkezetének vizsgálata után könnyen meghatározható legyen, másrészt pedig, hogy a megírandó mű biztos felvilágosítást adjon a leírt fafajok műszaki értéke felől.

A munka tehát tüntesse ki és magyarázza az egyes fafajok fatestének szabad szemmel kivehető jellegeit és mikroskopi szerkezetét, szöveggel és képekkel, és az anatómiai szerkezet leírásával ne csak a meghatározáshoz nyújtson módot, hanem egyuttal a fa műszaki (technikai) tulajdonságait is magyarázza meg.

Megkivántatik továbbá, hogy a munka a tenyésztési viszonyoknak és az anatómiai szerkezetnek egymáshoz való viszonyára is kiterjeszkedjék és az anatómiai szerkezetnek a különféle termőhelyi viszonyokkal kapcsolatos változásait is ismertesse.

A pályadíj 100 arany a Deák Ferencz-alapítványból, 1100 korona értékkel számítva.

Az idegen kézzel leírt, jeligével ellátott pályamunkák, az író nevét rejtő jeligés levéllel együtt „pályamű“ felirattal megjelölt borítékba zártan 1902. évi márczius hó 31.-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához küldendők be.

A pályadíj csakis abszolút becsesel bíró munkának adatik ki.

A pályamunkákra az Országos Erdészeti Egyesület alapszabályainak a Deák Ferencz-alapítványra vonatkozó határozatai teljes érvénnyel bírnak.

Budapest, 1900. július hó 12.-én.

*Az Országos Erdészeti Egyesület
titkári hivatala.*

Visszapillantás idei közgyűlésünkre.

Tisztelt tagtársaink közül azokat, a kik idei közgyűlésünkön nem vehettek részt, talán nem elégíti ki mindenben az a kép, a melyet magának a közgyűlésnek lefolyásáról az előző lapokon foglalt jegyzőkönyv adhat. S ezt épen ezuttal egészen természetesnek is kell találnunk, hiszen a dolog természeténél fogva közgyűlésünk programját sem meritheti ki ez az ügýirat. Ebben a programmban pedig még sok olyan dolog foglaltatott, amiről hallani, amiről tudomást szerezni t. tagtársaink méltán kívánhatnak. A bányászati és erdészeti akadémia új palotájának felavatása, a Wagner-emlék leleplezése, a kisiblyei kísérleti telep megtekintése, a városi erdőkben szerzett benyomások mindmegannyi tárgy, a melyről azok a tisztelt tagtársak is értesülni kívánnak, akik fel nem kereshették Selmezbányát, s a melyről a napilapok csak igen röviden emlékeztek meg. De mindettől eltekintve magában az a körülmény, hogy közgyűlésünk az idén Selmezbányán folyt le, a mely városhoz majdnem valamennyiünknek számos ifjúkori emléke fűződik, már magában ez is kötelességünkké teszi, hogy közgyűlésünkkel e helyen nem hivatalos alakban is foglalkozzunk.

Junius hó 29-én mindenfelől szállították a vonatok a város vendégeit Garam-Beczenzére és ugyancsak volt dolga a kis selmezbányai szárnyvonalnak, hogy az összegyűlt sokadalmat utazásának végcéljához juttassa. Szaktársak, kiket tanulmányaik befejeztével szerteszodort a hivatás, hosszú évek után itt kerültek ismét együvé. De velünk utaztak a Bányászti és Kohászati Egylet tagjai is, s ekként módunkban volt az ő sorjaikban is sok régi ismerőst és jó barátot örömmel üdvözölni, akit utoljára az akadémián láttunk.

Sokan pedig úgy jártak, hogy nagy örömmel üdvözölték egymást, de nem tudták egymásról, hogy kik. A évek során megváltozott arcvonások daczára felismerték a régi tanulótársát, csak neve mosódott már el az emlékezetben . . .

Délben két vonat indult rövid időközben Selmezbánya felé. Derült, verőfényes időben haladtunk a kecskési völgy bükkösei között az erősen emelkedő pályán. Az erdészeknek a bükkök sárgás lombozata tűnt fel: következményei a májusi nagy fagyoknak, a melyek az épen kifakadt friss lombot érték. Ugylátszik ez ország-

szerte így volt, ezt lehetett legalább a különböző vidékekről összegyűlt szaktársak szavaiból következtetni.

A bélabányai állomás után csakhamar Kis-Iblyéhez közeledtünk. Feltűnt a halicsi tó, az Erzsébet királyné emlékére a lombfaterdőben kivágott és fenyőfélékkel beültetett E betű, a kisiblyei telep a halastavakkal és számos felnőtt szép fiatalossal, ott a hol mi hajdan magunk próbálkoztunk az ültetés vagy vetés mesteriségével. A régi mulatóhely feletti dombon magas állványzatról a kísérleti állomás szélvitorlája köszönt felénk zászlókkal díszítve.

A másik oldalon a Kálvária bazaltkupja tekint régi ismerősként reánk.

Még néhány kanyarodó és megérkezünk az izlésesen díszített pályaudvarra, a hol nagyszámu közönség éljenzése és a bányászzenekar meg Laczi cigány muzsikája fogad.

Az első vonat utasai csakhamar a szíves vendéglátók sorai közé vegyülnek és együttesen várják a második vonatot. Ezen jönnek ugyanis egyesületünk elnöke báró Bánffy Dezső és a Bányászati és Kohászati Eegylet elnöke, gróf Teleki Géza, a ki egyzersmint a kormány képviselője. Kisvártatva ez a vonat is megérkezik és az éljenzés csillapultával Selmezbánya polgármestere, Szitnyai József, lendületes, őszinte vendégszeretettel áthatott beszédben üdvözli az ünnepélyekre megérkezett vendégsereget.

A megérkezettek egynémelyikének már magában a vasut is új volt Selmezbányán, mert beszéltem olyanokkal, a kik 30—40 éve nem voltak ott, a mikor bizony még more patrio történt a hőzlekedés, legtöbbünk azonban arra volt kíváncsi, hogy maga a város mennyiben változott az alatt, hogy tanulmányaink elvégeztével onnan eltávoztunk. Erről is meggyőződést szerezhettünk, miközben szíves vendéglátóink oldalán a városba hajtattunk.

A vasutról a városba vezető utat keresztező bányavasut hidja diadalkapunak volt átalakítva; ezentúl már a fellobogózott házak sorai között vitt utunk s nemsokára láttuk az első új alkotását Selmeznek: a Kachelmann-féle ház alatti szabad tér, hajdan vásárok alkalmával a látványosságok tanyája, igen szépen parkoztatván Erzsébet-ligetnek avatott fel, közepén pedig magas alapon a honvédszobor érzbeöntött alakja áll.

Itt, a város alsó részében említést érdemel még az új cipő-

gyár, mely a bányászat hanyatlása következtében kenyér nélkül maradt népnek új keresetet nyújt. A város zöme külsőleg keveset változott, annál inkább a benne lakók szelleme. Magyar szó halatszik mindenfelé, magyar az összes czégtáblák felirata.

A város külsején nagy változást csak akkor tapasztalunk, ha a béalabányai uton indulva szemünkbe tűnik a két új akadémiai palota hatalmas homlokzata.

Igen csinos parkokban fekszenek, a melyek voltaképp a felső botanikus-kert tartozékai. A legújabb, most felavatott palota széles frontjával imponáló benyomást tesz. Valamivel magasabban fekszik, mint az 1890. évből származó másik épület, de azért ez mintha valamivel könnyedebb, tetszetősebb tagozással bírna. Az új palotát viszont világos színe emeli, míg a másik épület olivzöld olajfestéke sajnos nagyon is tartós és sokára fog helyet adni valamely megfelelőbb színnek.

Az új palotát a közös tantárgyak hallgatására erdész és bányász hallgatók együttesen fogják látogatni, míg az 1890. évben épült régebbi palota tudvalevőleg kizárólag az erdészeti szaktudományok előadására szolgál és az erdészeti kísérleti állomásnak is otthont nyújt. A két palota képét legközelebbi számunkban pótlólag be fogjuk mutatni.

Az akadémia előtt megállunk és körültekintünk. S íme egy újabb, s különösen az erdőgazda szemében kedves változást látunk, ezuttal Selmeczbánya környékén: a Paradicsomhegyet, mely mint fatenyészet nélküli, kopasz hegy élt emlékezetünkben, immár sűrű fiatalos borítja, sok év kitartó munkájának eredményeként.

A Klinger-tárnai tó mellett egy nyaraló telep létesült a rovní szép jegenyefenyvesek tövében, mielőtt azonban oda értünk volna, szíves vezetők figyelmeztetett arra, hogy a régi selmeczi élet egyik nevezetes helye, a „Schacht“ nincs már többé. Régóta állt elhanyagoltan, árván a hajdani dáridók e színhelye, most végre teljesen eltűnt a föld színéről.

A megérkezés napjának délutánját a város megtekintésére fordították a vendégek. Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai többnyire az akadémia erdészeti gyűjteményeit, a tantermeket, a kísérleti állomást és a botanikus-kerteket keresték fel. S itt valóban örvendetes haladásnak lehettünk szemtanúi. Egy épületben

van most minden, amit nekünk hajdanában ide-oda vándorolva kellett tanulmányozni. A gyűjtemények kiegészültek s nevezetesen a gyakorlati életet ábrázoló számos fényképfelvétel tehet az oktatásnál jó szolgálatot.

Egészen új volt majdnem valamennyiünknek az erdészeti kísérleti állomás, ez a legújabb szerve a hazai erdészeti tudomány előbbrevitelének. Vadas Jenő főerdőtanácsos és Tuzson János dr. kalauzolása mellett ott láttuk a bükkfa fülledésének tanulmányozására szolgáló anyag egy részét, a mely a fülledés és revesedés különböző fokait mutatja. A többi anyag (talpfák) tanulmány czéljából az erdőben és a szabad ég alatt van különféleképen elhelyezve. Ott láttuk továbbá a rendkívül érdekes növénypathologiai és anatómiai laboratóriumot.

A megfigyelés alatt álló növénybetegségek között volt egy csomó elsárgult erdeifenyő csemete is, a melyet Sényi János mesztengyei (Somogy m.) erdőőr küldött volt be az Országos Erdészeti Egyesületnek s a mely innen továbbított a kísérleti állomáshoz. S ime ez a körülmény igen fontos felfedezéshez vezetett. Amint ugyanis a kísérleti állomás azóta értesített, ezeket az erdei fenyőket a *Botrytis Douglasii* Tub. nevű gomba pusztította, mely gombának az erdeifenyőn való fellépése mindeddig ismeretlen volt.

Nagy érdeklődés tárgyát képezték a botanikus-kertek, a melyekben hatalmas fejlődésnek indultak az egykor apró fácskák, különösen feltűnt nekünk a felső botanikus-kertben lévő Wellingtoniák bámulatosan gyors növekvése.

Az est az ismerkedésnek volt szánva. A felső-major, most városi Vigadó mögötti korcsolyatér volt egy könnyed szerkezetű szépen díszített óriási sátor által étkezőhelyiséggé átalakítva, a melyet este az Auer-lángok szái világítottak meg. A közelben rögtönzött tűzhelyeken készült az a tömörked étel, a mely több száz embert volt kielégítendő. És jegyezzük meg mindjárt itt, hogy az ellátás mindvégig valóban kitűnő volt.

Az ismerkedési est óriási részvétel mellett teljesen fesztelesen a régi baráti kötelékek megújításának és új ismeretségek kötésének volt szentelve. A társaság a bányászzenekarok és a cigány váltakozó zenéje mellett, késő éjjelig maradt együtt.

Junius 30-án a felavató ünnepély napja volt. Reggel 9 óra-

kor gyűlt az ünneplő közönség: az akadémiai tanári kar, a városi tanács, az egyesületek tagjai, és az akadémiai ifjuság a Fritz-ház előtt és bányászzenekar kíséretében tömött sorokban vonult fel a megnyitandó új épülethez, a mely izléses díszben várta felavatását. Az ünnepély, melyet az akadémiai ifjuság nyitott meg Hubay főhászának eléneklésével, az akadémiai épület előtti terasszon folyt le, mely fölé sötétvörös posztóboltozat nyult. Ott volt Bánffy Dezső báró, gróf Teleki Géza, dr. Bedő Albert, Horváth Béla főispán, Soltz Gyula orsz. főerdőmester, egyszersmind a földmívelésügyi miniszter képviselője, Szathmáry Gyula min. tanácsos, több országgyűlési képviselő és más előkelőség.

Az akadémiai ifjuság énekének elhangzásával Fekete Lajos az akadémia igazgatója hosszabb beszéddel fordult az ünneplő gyülekezethez, a melyben első sorban történeti visszapillantást vetett az akadémia múltjára, annak vergődésére, mely előttünk, a mennyiben az erdészeti szakoktatást illeti, Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története című művéből ismeretes. Ily múlt után annál nagyobb hálával veszi át az akadémia legújabb palotáját, köszönetet mondván ő felségének, a kormánynak és a törvényhozásnak.

Erre gróf Teleki Géza, mint a kormány képviselője válaszolt és beszéde végén buzdító szavakat intézett az akadémia ifjúságához.

Böck János a földtani intézet és társulat nevében üdvözölte az akadémia ez ünnepnapja alkalmából, mire ismét Fekete Lajos akadémiai igazgató emelt szót és a következő, az akadémiai tanári kar további törekvéseire világot vető beszédet mondotta:

„Nagyméltóságu Gróf ur!

Igen tisztelt ünneplő közönség!

Biztosítom önöket, hogy ezen most megnyilatkozott hódolat, hála és köszönet csak muló jele annak a lelünkben élő törhetetlen elhatározásnak, hogy azt a célt, a melynek megvalósítására szolgál ez a palota is, t. i. a fiatal magyar bányászok és erdészek szakbeli kiképzését mennél teljesebben elérjük és az illető szakirodalmaknak fejlődését mennél sikeresebben előmozdítsuk.

Tiszta tudatában vagyunk azonban annak, hogy a kor igé-

neyi folyton és még nagyobb mértékben emelkednek, mint a hogy azt mostani szervezetünk mellett követni képesek leszünk. Már pedig ha azokkal intézetünk lépést akar tartani, nem szabad a fejlődésben megállapodnia.

Tanintézetünk újjászervezésének következménye az ajtón kopogtat már. A gyakorlatban működő bányászok és erdészek, kiket itt is nagy számban vagyunk szerencsések tisztelhetni, egyre sürgetik az illető szakoktatás reformálását és a kor követelményeinek megfelelő fejlesztését.

Terjedelmes felterjesztés fekszik e kérdésben jelenleg az illető nagyméltóságu szakminisztériumok előtt és az akadémia tanári testülete szorongó szívvel várja annak bölcs elintézését.

Bizton reméljük azonban, hogy a magas kormány szakoktatásunkkal szemben mindig gyakorolt jó indulatánál és bölcs belátásánál fogva ez uttal is megtalálja a módokat és eszközöket annak a dicső óhajtnak megvalósítására, hogy:

Vivat, crescat, floreat Academia!"

Következett Sztinyai József polgármester beszéde Selmeczbánya város nevében és Rumpler Ernő, az akad. ifjusági kör elnökének beszéde. A meg-megújuló éjlenzések után az ifjusági ének-
kar a Hymnust énekelte el s ezzel az ünnpély véget is ért. A közönség a palota igen szép előcsarnokán és lépcsőházán át az akadémia belsejébe tódult a modern berendezésű tágas előadó- és gyűjtemény-termekbe, a melyekben az illető tanárok szolgáltak felvilágosítással az érdeklődőknek.

Az ünnepi ebédre ismét a koresolyatéri nagy csarnokba gyűltünk. Ő felségére a felköszöntőt ezuttal gróf Teleki Géza mondta, mint a kormány képviselője, utána Fekete Lajos akad. igazgató a kormánya, Vörös Ferencz városi tb. főjegyző gróf Teleki Gézára és báró Bánffy Dezsőre, Soltz Gyula orsz. főerdőmester az akadámiára, Schwartz Ottó főbányatanácsos Selmeczbánya városára üritették poharukat, de még számos felköszöntő hangzott fel ezenkívül, többek között Koller János szaktársunké is, a ki általános figyelem között az Akadémia, Selmeczbánya város és a haza hármas themáját fűzte beszédében szokott elmésségével együvé. Ebéd közben számos sürgöny érkezett, ezek közül fel-
említjük a Magyar Tudományos Akadémia, a Természettudományi

Társulat, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet és a Hochschule für Bodencultur sürgönyeit.

Ebéd után az elmaradhatlan lefényképezés következett.

A délután kisebb kirándulásokkal és a szíves vendéglátók körében telt el, s este mindenki a városi vigadóban rendezett hangversenyre igyekezett, melyen az akadémiai zenekar és a salgótarjáni bányászzenekar váltakozva játszottak nagy sikerrel. A hangversenyterem különben zsúfolásig megtelt és szinte aggodalmas volt, hogy ennyi ember gyűlt össze aránylag szűk helyen. Szerencsére azonban nem történt semmi baj és a hangversenyt reggelig tartó sikerült táncmulatság követte.

Julius hó elsején délelőtt az Országos Erdészeti Egyesület és a Bányászati Kohászati Egylet az akadémia két épületében külön-külön megtartotta közgyűlését. Erre vonatkozólag talán hivatkozhatom az egyesületi közleményekben foglalt részletes jelentésre, kifejezést kell azonban adnom e helyen annak az általános sajnálkozásnak, hogy második alelnökünket, Horváth Sándort, aki ezuttal először vett volna a közgyűlésen ez új minőségben részt, betegsége miatt nem láttuk körünkben.

A Bányászati és Kohászati Egylet közgyűlésének befejeztével, amint utólag értesültünk, elnöke indítványára és az ő vezetése mellett küldöttségileg kívánta a mi közgyűlésünket felkeresni. Mi erdészek azonban tanácskozásainkat már befejeztük volt. Fogadja tehát a tisztelt társegylet ezért a kollegiális határozatáért ez uton őszinte köszönetünket és sajnálkozásunk kifejezését, hogy a véletlen a barátságos érintkezést a hivatalos téren meghiusította.

Délben ugyanaz a nagy társaság gyűlt össze a korcsolyatéri csarnokban társas ebédre. A harmadik fogásnál felemelkedett szeretett elnökünk Bánffy Dezső báró ő excellenciája és általános figyelem között a következő felköszöntőt mondta:

Tisztelt Uraim!

„Ne méltóztassanak rossz néven venni, ha bizonyos ismétlésekbe esem. Nem ugyan olyan ismétlések, melyeket én ismétlek, de olyan dolgok, kérdések felemlítése, melyeket itt már tegnap halottunk és nem egy szájból, többől is, s én, megvallom, nagy örömmel hallottam. A magyar nemzet, a hazafias irány fejlődéséről s ennek az iránynak fokról-fokra való növekedéséről volt ismét-

telten szó. El lett mondva, hogy itt a régi Schemnitzből Selmezbánya lett, hallottam, hogy itt több mint ezer éve telep létezett, ez német volt s tudjuk, hogy midőn IV. Béla adománylevelét megújította, kétségtelenül német telepesek ideköltözése folytán tette, a bányászat folytatása érdekében. Tudjuk azt, hogy e város német irányban fejlődött, hallottuk ismét az ünnepély alkalmával, hogy még Mária Terézia, midőn létesítette az akadémia alapjait, kétségenkívül német irányban, német nyelven, német tudomány érdekében, a bányászat tanítása céljából alakította az intézetet. Tudjuk azt, hogy az idők multán a hazafias érzés fokozódott, de a nyelv még mindig német volt. A tudományt elvitték a külföld messze tájaira. Erre büszkéek voltunk. Ma megfordítva van. Magyar szívben, érzésben, minden vonatkozásban e város s ha egyik másik része magyar nevet nem is visel, azért hazafias s nemzeti érzésben egyáltalában nem áll hátrább, bármely ősmagyarnál, ki magát az ős szittyából származtatja. A tudomány, mely innen terjesztetik, a bányászat és erdészeti, magyar alapjában, céljaiban, de azért nem elmaradt a külföldtől.

A tanulók nem vihetik a külföldre, de a nemzeti érzéssel párosítva a haza javára fordítják.

Tisztelt Uraim! Alkotmányos életünk ujraéledése folytán bátran, nyíltan mondhatjuk, hogy szívben, lélekben, érzésben egyaránt magyarok vagyunk. A mi nem lehetett a multban, talán a felfogások folytán s nem lehetett némely intéző körök intentiója folytán, lehet most, mert alkotmányos életünk kidomborodása a Felséges Uralkodóhoz fűződik, kinek alkotmányos érzülete s bölcs uralkodása lehetővé teszi, hogy a legmelegebb, őszinte dinasztikus érzés mellett, lehetünk magyarok, szívben, érzésben. *Felséges Uralkodónk* harmincz s néhány évi uralkodása alatt átalakult az ország, ennek köszönhetjük, hogy Selmezbányán is az erdészeti s bányászat magyar nyelven, magyar irányban taníttatik s midőn taníttatik a tudomány, egyszersmind a magyar nemzeti, hazafias érzés erősíttetik. Királyunk bölcs uralkodása alatt érhattük el ezt s büszkén mondhatjuk, hogy van magyar erdészeti és bányászati tudomány. Királyunkra üritem poharam s kívánom, hogy az Isten sokáig éltesse“.

Óriási lelkesedés ragadta el e szavak hallattára a jelen-

lévőket. Perczekig tartott az éljenzés, melynek lecsillapultával első alelnökünk dr. Bedő Albert köszöntötte fel a vendéglátó Selmeczbányát:

„Engedjék meg, hogy én is szót emeljek kifejezést adni azon érzelmeimnek, melyek keblemnek felujulnak akkor, mikor Selmecz városáról s a bányászati és erdészeti akadémiáról van szó.

Én Selmeczbánya városára emelem poharamat, emelem az Országos Erdészeti Egyesület nevében, melynek tagjai egykor itt jártak, itt tanulták meg az erdészeti tudomány alapjait, innen viszik az ország különböző részeibe azt a tudományt, melynek végeztelje az ország felvirágoztatása, boldoggá tétele.

Rég ideje annak, hogy én itt mint ifju jártam, akkor azon halmok teteje kopár volt, melyek most lelkem örömére üde tenyésztettel virulnak.

Számos kötelék fűzi Selmeczbánya városát és a magyar erdészetet össze s e kötelékek egyike az, hogy itt bugyogott az erdészeti tudományok első forrása; itt keletkezett, innen vitte szét az erdész tudományát Magyarország felvirágoztatására, javára. Ilyen kötelék, hogy itt volt a magyar erdészeti irodalomnak első bölcsője, itt alapította boldog emlékü Wagner Károly és Divald Adolf egyletünk közlönyét. De legfontosabb kötelék az, hogy itt lobog az erdészeti tudományt hirdető fákllya, a bányászati és erdészeti akadémia, melynek itt van székhelye.

Tisztelt uraim! A legnagyobb tisztelettel s örömmel hajtja meg az Erdészeti Egyesület a város előtt azt a zászlót, melyet a tisztelet és a szeretet emelt; kívánva azt, hogy a városnak polgárait, tisztviselőit, annak polgármesterét és szeretett főispánját az Isten hosszan és boldogan éltesse!!^a

Sóltz Gyula orsz. főerdőmester a Bányászati és Kohászati Együletet éltette és azoknak a surlódásoknak okát, a melyek bányászok és erdészek között itt-ott észlelhetők, abban az üzleti viszonyban keresi, a melyben e két közgazdasági ágazat manapság áll. Szitnyai József polgármester igen szép beszédben az erdész és a bányász életéből meritett hasonlatokból kiindulva a két egyesület elnökeire, Vörös Ferencz főjegyző dr. Bedő Albertre, Sóltz Gyulára és Illés Nándorra, Sóltz Vilmos főbányatanácsos pedig az Országos Erdészeti Egyesületre emelt poharat. Még számos beszéd hangzott el, a melyekről itt térszüke miatt egyenkint meg nem emlékezhetünk.

Délután 4 óra felé ki kocsin, ki vonaton, sokan pedig gyalog Kis-Iblyére törekedtek. Ezen kies fekvésű kis telepen az egybegyűlt társaság megtekintette a halastavakat, a czéllövőházat, a csemetekertet és az erdészeti kísérleti állomás házát. Itt történnek a meteorológiai feljegyzések a legnagyobb pontossággal. Sokan gyönyörködtek abban a szelid szarvasbikában is, a mely a vadas-kertnek elkerített néhány holdnyi területén vigan legelészett. A csemetekertben Vadas Jenő vezetése alatt a nemes fűzek, az erdei fenyő tűhullatásának meggátlására, a jegenyefenyő csemeték takarására vonatkozó és sok más érdekes kísérlet kötötte le figyelmünket. Ugyanitt Bencze Gergely akad. tanár párolgásmérője is nagy érdeklődést keltett. Ez a készülék, a melyet az „Erdészeti Kísérletek” mult évi 3. és 4. füzete ismertetett, a talajok vízfelszívóképességét és a párolgás viszonyát van hivatva kimutatni. Dr. Tuzson János a Pesisa Willkommii és a Botrytis Douglasii nevű káros gombákat ismertette.

Miután a kísérleti állomásnak teljes elismerést érdemlő működéséről ekként meggyőződést szereztünk, a társaságnak mintegy 60 tagja a Kis-Iblye fölött fekvő hegycsucsra indult, élükön elnökünk ő nagyméltóságával, a kit a fáradságos ut nem riasztott vissza attól, hogy felkeresse azt a helyet, a hol Wagner Károly egykoron a magyar erdészeti szakirodalom megalapítását tanulóinak lelkére kötötte. Mintegy $\frac{3}{4}$ órai erdei ut után felérkeztünk az emlékezetes helyre, hogy kegyelettel adózzunk a magyar erdészet egyik megalapítója emlékének. Egy hatalmas sziklatömb foglalja el a csucsot, a mely egyszersmint abba a széles nyiladékba esik, a mely a kisiblyei erdőt két vágássorozatra osztja. Ebbe a sziklatömbbe helyeztette Fekete Lajos akad. igazgató a fehér márvány-táblát, a melyen a következő felírás olvasható:

Viselje e csucs

WAGNER KÁROLY

nevét.

E helyen pendítette ő meg az 1858/59. tanévben

A magyar erdészeti irodalom eszméjét
lelkesülő tanítványai előtt.

Ennek emlékét ünnepelték meg itt a
magyar erdészek

1900. júl. 1.

Az emlék előtt összegyűlt társasághoz a leghivatottabb, a ki maga talán legjobban fogadta meg Wagner Károly egykori szavait és legbuzgóbb munkása még ma is szakirodalmunknak, Fekete Lajos a következő beszédet intézte:

Szeretett szaktársak!

Mélyen tisztelt gyülekezet!

Ime feljöttünk eme csucsra, a Wagner Károly csucsára, hogy szívünk legnemesebb érzelmeivel áldozzunk amaz ember emlékének, a ki élete legszebb éveit, egész valóját, egész tetterejét és munkaképességét a magyar erdészetnek és irodalmának megalapítására és kifejlesztésére szentelte. És tette ezt teljes önzetlenséggel, az anyagi haszon reményének teljes kizárásával, tisztán nemzetének és szakjának kioltthatatlan szeretete által indítva, vezetve és gyámolítva.

Szép és igaz történet fűződik e helyhez, a mely Vadas Jenő kollegának az erdő-akadémia történetét tárgyaló művében le van írva. Minthogy a nevezett munka szerint Wagner Károly az erdészeti tanszékhez adjunktus gyanánt 1859. tavaszán neveztetett ki, ugyanez év április végén, vagy május hónapja elején kellett történnie annak az akkor igénytelen, de az idők által nevezetessé érlelődött kis esetnek, melyet elbeszélendő vagyok.

Az erdőrendezési gyakorlatok tartásával ő volt megbizva és mint hön érző magyar embernek, jól esett, ha magyar tanítványai-val édes anyanyelvén társaloghat, s azokat a gyakorlatokon idegen elemek nélkül látja maga körül csoportosulva. Az erdőrendezés hallgatóit tehát úgy osztotta csoportokba, hogy az egyikben mind magyarok voltunk. Szép tavaszi délután volt. A még egészen ki nem lombosodott fák között elég élénken szűrődtek át a nap sugarai. Az osztagolás gyakorlati bemutatása végett bejárván az erdőt, mikor e csucs felé közeledtünk, szóba hozta szeretett tanárunk azt a szomorú tényt, hogy nincs magyar erdész, nincs magyar erdészeti irodalom. Mindenikünk kérdezte magában, hogy megéri-e azt az időt, mikor annak legalább erőteljes csirái megindulnak. A fiatal lélekben azonban leghamarább megcsillan a remény sugara.

Midőn e pontra érkeztünk, szeretett tanítónk figyelmeztetett arra, hogy ez a szikla a kisiblyei erdő legmagasabb pontján áll.

1. ábra. A Wagner Károly-emlék.

Az egyik, akkor még ürge tanítvány azonnal felkuszott és felállván annak csucsára, lelkesedéssel kiáltotta, hogy itt fognak emléket emelni egykor a magyar erdészeti irodalom eszméje megpendítésének.

Azóta éppen 41 év telt el! És mily változás! Van magyar erdésztünk, van magyar szakirodalmunk! És hála Istennek, a fejlődés útján hatalmasan haladunk! Az eszme, mely akkor csak szerényen, titokban csillant fel bennünk, oly szép valósággá vált, a milyet akkor még álmodni se mertünk!

Uraim! Kedves szaktársak!

Azon 1859-ik évi szerény történetkét, melyet most elmondtam önöknek, ezen most az 1900. évben lefolyó kis ünnepséggel a tények hosszú láncolata köti össze, melyen ha végigtekintünk, lehetetlen fel nem ismernünk abban a magyar nemzet és magyar erdészet ügyét felkaroló gondviselés vezető és gyámolító kezét.

Vezetni és gyámolítani fogja ez a magyar erdészetet továbbra s, sugallani és erősíteni fogja annak harczosait, munkásait ezután is mindig, a míg önzetlenül és igaz szeretettel szolgálandják annak ügyét és ne felejtjük el kedves szaktársak, hogy teljes egyetértés köztünk csak akkor lesz, és közös munkálkodásunk sikert csak úgy arathat, ha nem tulajdonítjuk saját személyiségüknek a szépet és nagyot, a mit csak Isten sugallata és segedelme által voltunk képesek elérni.

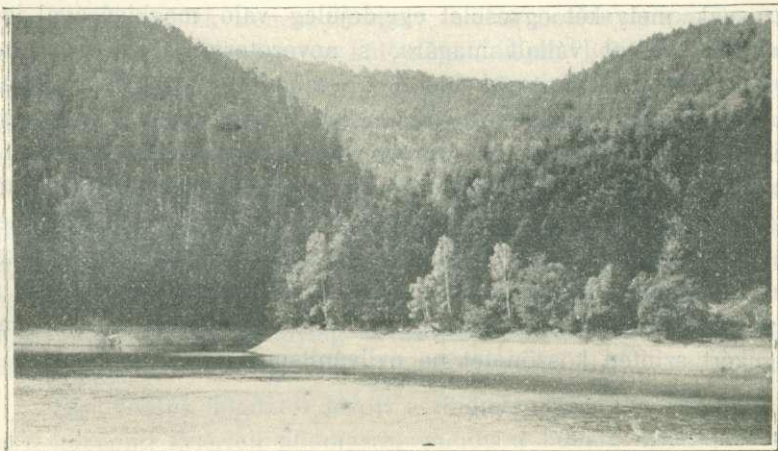
Boldog az, a ki ennek a sugallatnak enged, ellenben jaj annak, a tisztán önzésből és dicsvágyból segít elő valamely, még oly népszerű ügyet is.

Kövessük e tekintetben az önzetlen és tiszta jellemű, szerény Wagner Károlyt. Az ő szelleme, az önzetlen hazafiság és szakszeretet szelleme honoljon örökké a magyar erdészek közt és az ő keblükben.

Diszitsük tehát e csucst az ő nevét megörökítő emléktáblával és adjunk kifejezést azon forró óhajtásunknak, hogy Wagner Károly emléke és szelleme a magyar erdészek lelkében örökké éljen!

Megilletődve hallgattuk e szavakat és hatásuk alatt tértünk vissza a verőfényes magaslatról a már árnyas völgybe ...

Július hó 2-án kora reggel, részben kocsin, részben gyalog indultunk Vöröskutra s ott egyesülve megtekintettük elsősorban a Paradicsomhegyen lévő fiatalosokat. Erdei-, lucz- és vörösfenyőből állanak. Az erdeifenyő helyét később teljes joggal a jegenyefenyő foglalhatja el. Ez az átalakítás hallomás szerint abban az időben fog megtörténni, a mikor az erdeifenyő már használható anyagot nyújt. Utunk, mely helyenként igen szép kilátást nyújtott a városra, a Szitnyára és a távoli hegyekre, Krausz Géza városi erdőmester nagy buzgalmáról tanuskodó erdősítésekben vezetett a Tanád nevű hegygerinczre, a melynek nyugati oldalán, Selmeczbánya szép

2. ábra. Hodrusi-tó.

jegenyefenyveseiben meredek ösvényeken ereszkedtünk le a páratlan szépségű felső-hodrusi-tóhoz, a hol a jegenyefenyvek árnyában voltunk a közgyűlést befejezendők. Bányászzenekar és terített asztal fogadott itt is és a bányászkollegák is nagy számmal jelentek meg.

A hátralevő tárgyalások gyors befejezése után, a melyek közben a csehországi erdészeti egyesület képviselője, Liebus János erdőmester vett alkalmat arra, hogy kedves meglepetésként magyar szónoklatával, mint volt somogymegyei szaktársunk leplezze le magát, az asztalok köré gyűltünk, a hol Hodrusbánya szép hölgyei

gondoskodtak arról, hogy a reggeli gyaloglás fáradsalmait csakhamar elfeledjük.

Elnökünk ő excellentiája, a ki hálára kötelező kitartással és az erdészeti iránti nagy érdeklődéssel vett részt a közgyűlés és a vele kapcsolatos ünnepélyek és kirándulások minden egyes mozzanatában, a társaság egy részével Berks lovag meghívására a sandriki ezüstgyár és a bányaművek megtekintésére délben Hodrusbányára kocsizott, a társaság többi része pedig már a hodrusi-tótól indult szerte hazafelé, ki Selmeczbánya felé, ki Zsarnóczának, magával vive a lefolyt ünnepségek szép emlékét.

Nem fejezhetjük be e sorokat a nélkül, hogy Selmeczbánya városnak, mely két egyesület egyidejűleg való meghívásával igen terhes feladatot vállalt magára, s nevezetesen a város érdemes polgármesterének Szitnyai József kir. tanácsos urnak és a rendező bizottság minden egyes tagjának, különösen azonban Sztancsay Miklós városi főjegyző és Pauer János akad. titkár uraknak az ünnepélyek sikere érdekében kifejtett fáradságos működésükért őszinte köszönetünket e helyen is ki ne fejeznők, valamint nem mulaszthatjuk el, hogy Csiby Lőrincz és Bencze Gergely akad tanár uraknak, a kik a közgyűlés előkészítése körül, mint az Országos Erdészeti Egyesület ügyvezetői buzgólkodtak, sikeres fáradságukért szintén köszönetet ne nyilvánítsunk. (B.)

IRODALMI SZEMLE.

Erdészeti kísérletek. A m. k. központi erdészeti kísérleti állomás folyóirata. Szerkeszti: Vadas Jenő.

Központi erdészeti kísérleti állomásunk különös tevékenységére vall az a körülmény, hogy működését csak az 1898. év elején kezdvén meg, már is abban a helyzetben van, hogy több, általa keresztülvezetett kísérletnek eredményéről számolhat be a szakközönségnek. Előttünk fekszik immár a fentemlített folyóirat II. évfolyamának 1. száma — az eddig megjelent 4 számnál nem kevésbé érdekes és becses tartalommal.

Az első cikk Bencze Gergely m. kir. erdőtanácsos és akadémiai tanár értekezése „a különféle fafajok hőhatásának megítélésére szolgáló *analitikai adatok*”-ról, melyben tudományos kísérletek s illetve egyes fadarabok vegyelemzése alapján az ép és reves bükkfa hőhatását vizsgálja.

Valóban feltűnő, hogy míg az alig néhány évtized óta szélesebb körben használatba vett vasnak és szénnek tulajdonságai ugyyszólván egészen pontosan ismereteseek, addig az erdőgazdaság legfontosabb termékének, a fának műszaki és mechanikai tulajdonságait illetőleg még aránylag kevés pozitív és tudományosan megállapított ismeretekkel birunk.

Igen fontos feladatot bízott a földmívelésügyi m. kir. minister ur a központi kísérleti állomásra, midőn a bükkfa revesedésének és megfűlledésének tanulmányozását elrendelte. A cikk ennek a megbízatásnak is szolgál s a megejtett kísérleteknek ismertetése után arra a gyakorlati eredményre jut, hogy a bükk-tüzfát a tavasszal előveendő döntés után, — a gyors kiszáradás elérése végett — azonnal, lehetőleg vékony hasábokban feldolgoztatván, az erdön hézagosan kell összeraknunk.

A második közleményt ugyancsak Bencze Gergely „a faszénporból és széntörmeléből készített téglá (*brique*) hőhatása”-ról írja és ennek a faszénhulladékból s faszénporból sajtolás útján készült tüzelőanyagnak fizikai s chemiai tulajdonságait vizsgálván, kimutatja, hogy a széntéglának viszonylagos hőhatása a faszénnél — nevezetesen a keményfaszénnél — nagyobb.

Török Sándor erdőőri szakiskolai igazgató „a vadászterdei

külső erdészeti kísérleti állomás kísérletsorozata 1899-ben“ czimen közöl becses adatokat.

A csemetenevelésre, erdősítésre, csemeteszállításra és eltar-
tásra vonatkozó adatoknak fontosságát, azt hiszem, nem kell
hangsúlyoznunk. Eddig néhány szakmunkánkban található s ide-
vágó adatokon kívül csak az erdészeti zsebnaptárban találunk ily
adatokra, melyek azonban a gyakorlatban leggyakrabban csak a
helyi viszonyoknak megfelelőleg módosítva használhatók.

Azt hittük tehát, hogy ez a kísérletsorozat, mely egyrészt a
mult évben a tölgymakkvetésekre, az őszi és tavaszi erdősítések
összehasonlítása, az áterdölések terén végzett kísérleteket, másrészt
különösen a csemetekerti talaj megművelésére, bevetésére, az egy-
kat. holdon termelhető csemeték mennyiségére, a csemeték gyom-
lálására, ezeknek ásóval s a Török-féle emelő ekével való kieme-
lésére, a csemeték csomagolására s szállítására s illetve az ezen
munkálatok körül felmerült költségekre, ugyszintén a már csoma-
golt csemetéknek a csomagokban bizonyos ideig való eltarthatására
vonatkozólag hat éven keresztül elismerésre méltó szorgalommal
teljesített kísérletek átlagos eredményét foglalja magában, igen
becses és további kísérletekhez alapvető munkát képez, bár meg-
kell jegyeznünk, hogy a felsorolt adatok igen jó termőképességi
viszonyokra vonatkozván, inkább helyi gyakorlati jelentőséggel bir-
nak s további széleskörű kiegészítésre szorulnak.

„*A külföldi facsemeték termelése a görgényszentimrei m. kir.
erdőőri szakiskolánál*“ czimű negyedik közleményben Péch Dezső
m. kir. erdőmester, a szakiskola volt igazgatója, ir egyfelől azok-
nak a külföldi facsemetéknek termeléséről, melyeket a szabadba
való sikeres elültetés előtt melegágyban kell nevelni, másfelől
azokról az exotikus csemetékről, melyeknek termelése melegágyon
kívül is sikerül. A végzett kísérletek s megfigyelések a külföldi fák-
nak nálunk való meghonosításánál haszonnal lesznek felhasználhatók.

Az ötödik közlemény „*Kísérletezések nemes fűzek tenyésztésével*“
Vadas Jenő tollából való. A nemes fűzeknek különösen az elmúlt
évtizedben fellendült tényéztése és telepítése — bár jövedelmező-
ség s illetve a pénzügyi eredmény tekintetében tetőpontját már
elérte — okszerű kezelés mellett igen jó tőkebefektetés marad a
jövőben is. A megtelepítésnél azonban a dugványok jó minőségén

kivül kiválóan fontos az illető termőhelynek megfelelő fűzfaj megválasztása s sok, tetemes költséggel berendezett fűzes épen ezen körülménynek kellő figyelmen kívül hagyása miatt, nem felelhetett meg a hozzá fűzött várakozásoknak.

Az „*intézeti ügyek*“ rovat alatt utmutatást találunk a cserebogár-pajodoknak szénkéneggel való irtására nézve, mely eljárást a földművelésügyi m. kir. minister rendelete folytán a központi erdészeti kísérleti állomás vezetése alatt az ország különböző részeiben teljesített kísérletezéseknél alkalmazzák.

Itt tudjuk meg azt is, hogy a növényföldrajzi megfigyelések végzésével megbízott Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos és akadémiai tanár mellé megfelelő segítő-személyzet rendeltetett ki.

Részünkről őszintén kívánjuk, hogy ezt a szakfolyóiratot minél többen forgassák és hogy szaktársaink az erdészeti kísérleti ügynek minél fokozottabb mértékben szenteljék érdeklődésüket. Hogy ez az óhajunk azonban teljesüljön, ahhoz okvetlenül szükséges volna az „Erdészeti kísérletek“-et a nagy szakközönségnek hozzáférhetővé tenni s azoknak honnan való beszerezhetőjére nézve széles körben tájékozást nyújtani.

Cserny Győző.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tangens-táblázatok. A jelen füzet mellékleteként kezdjük meg Pohl János uradalmi főerdész és erdőrendező ur tangens-táblázatainak közlését. A táblázat és a bevezető szöveg külön íveken sorakozik az Erdészeti Lapok rendes tartalmához, úgy, hogy ezek az ívek kifejthetők és összegyűjtve külön köthetők. Ily uton az Erdészeti Lapok t. olvasói egy értékes segédkönyv birtokába jutnak, a mely rétegvonalas térképek készítésénél, utvonalak felmérésénél és számos más esetben, a mikor gyorsan és egyszerű busszola-méréssel kívánjuk egyszersmint a bemért vagy közbeeső pontok szintkülönbségeit is megtudni, nagy hasznunkra lehet. Erdei uthálózatok előmunkálatainál, a

melyekre feltáratlan erdeinkben oly nagy szükség van, ezek a táblázatok kitűnő szolgálatot teljesíthetnek. Ajánljuk tehát azokat t. olvasóink figyelmébe és szakunk érdekében kívánjuk, hogy e táblázatok minél nagyobb gyakorlati alkalmazásnak örvendjenek. (B.)

Egy kis helyreigazítás a *Hysterium Pinastri* kérdésében. Az Erd. Lapok ez évi VI. füzetében «Még néhány szó a Bakony kopárainak befásításáról» című cikkben, a 464. lapon ez áll: Fekete Lajos és M. Dietz Sándor növénytana nem említi ugyan, hogy (a czimben megnevezett gomba) a feketefenyőn is előfordul . . . Továbbá az említett növénytan szerint csak egy-kétéves csemetén fordul elő . . . Az Erd. Növénytan védelmére és a félreértések felderítése végett szükségesnek tartom itt, a nevezett munka ide vonatkozó sorait idézni: «*Hysterium Pinastri*, Schrad . . . Ez a *Pinus*-fajok, kiváltképen az erdeifenyő leveleinek elszáradását és lehullását okozza.» A *Pinus*-fajok kifejezés nyilván magába foglalja a feketefenyőt is. Tudtuk és tudjuk, hogy ezen is előfordul, sőt láttuk is akárhányszor. De hogy a feketefenyő e bajnak sokkal jobban képes ellenállani, azt mindenkinek be kell ismernie, a ki mindkét fenyőfaj tenyésztésével egyidejűleg foglalkozott. Azt is tudtuk és általánosan tudva van, hogy e gomba mindenféle kory fának tüin előfordul s így az öreg fákon is. Épen erre van alapítva az erdővédelemtanban (Téglás Károly, Selmeczbánya. 1893. 65. l.) általában elfogadott az a szabály, hogy erdei (és fekete) fenyő állabok szomszédságában oly vetőkerteket ne telepítsünk, melyekben erdeifenyő-csemetéket akarunk nevelni. Az Erd. Növénytan, mely feladatához és kiterjedéséhez képest csak a legszükségesebbeket mondhatja el a gombákról, sehol sem állítja, hogy a *Hyst. Pinastri* csak 1—2 éves

csemetéket támad meg; hanem azért beszél egyfelül egy éves, másfelül *két és több* éves csemetékről, mert a gomba kifejlődésének egyes stádiumai mások az egy éves és mások a két és több éves csemeték tüin; a mint hogy az egy éves csemete tüi is, mind alakjukra, mind származásukra és élettartamukra nézve egészen sajátosságosak és a később fejlődő rendes tüpároktól elütők.

Ennyit tartottam szükségesnek, az Erd. Növénytan érdekében elmondani. Kérem a tisztelt olvasót és különösen igen tisztelt barátomat, annak a cikknek a szerzőjét, hogy ne vegye ezt polémiának, csupán csak jóakaró és barátságos helyreigazításnak. *(Fekete Lajos.)*

A foglyok eltartása és szállítása. Most, hogy a vadászat a foglyokra is rövid idő múlva megnyílik, nem egy vadásznak okoz gondot az, hogy mi módon értékesítse foglyait.

Nem mintha attól kellene tartani, hogy fogolylyal el fogják árasztani a piacokat és nem lesz neki ára. Nagyobb városokban, különösen a külföldön a fogoly mindig keresett vad, melyért szép árt lehet kapni. Legjobb volna tehát a lelőtt vadat ilyen helyekre küldeni, de itt az a kérdés: hogyan szállítsuk a foglyot a nagy hőségben, hogy meg ne romoljék és használható állapotban érkezzék rendeltetési helyére? Mert ha a szállítási mód czélszerűtlen, akkor a fogoly már órák múlva megromlik, és nemcsak hogy a vad vész kárba, de a szállítási költségek sem térülnek meg. Éppen ezért a legtöbb vadász irtózik attól a gondolattól, hogy foglyait távolabbra szállítsa és legtöbbször a helybeli vadkereskedővel vagy ágenssel köt — reá nézve rendesen nem előnyös — üzletet, úgy bölcsekedve, hogy így legalább az a kevés bevétel biztos, nincs semmi kockázat.

Pedig ha a vadász a fogolylyal, mindjárt lelövése után alkalmas módon bánik, ügyesen csomagolja és szállítja, bámulatos jól eláll a vad és így még a külföldre szánt küldemények is épen, frissen érkeznek meg rendeltetési helyükre. A foglyokat mindjárt lelövetésük után nem szabad a zárt tarisznyába vagy a vadáskocsi aljába tenni, hanem az erre a célra szolgáló akasztókra kell erősíteni és legalább egy fél órán keresztül így szabadon vinni, hogy a testük kissé lehüljön. Azután belétehetjük őket a kocsi fenekébe az ülések alá, arra ügyelve, hogy minden darab szabadon feküdjék és ne érintkezzenek egymással. Ha nem vadászunk kocsival, tovább is az akasztón, szabadon hagyjuk őket, azonban három óránál tovább a napon magunkkal czipelni nem tanácsos. A legelvetendőbb dolog a foglyokat a zárt tarisznyába tenni. Ezen a módon, mely pedig sokhelyütt most is szokásos, a fogoly teste nem bír kihűlni és azután, még ha hűvösre teszszük is, hamar romlik.

Hazaérve a foglyokat hűvös, szellős helyre, kőfolyosóra stb. teszszük, de sohasem jégre. Itt egymás mellé fektetjük őket a hátukra, úgy, hogy szárnyaik kissé elállnak testüktől, előbb azonban tollaikat lesimitjük és kicsit kihuzzuk a nyakukat, hogy tetszetősebb formát kapjanak. Itt a foglyok 5—6 órán keresztül feketnek, mely idő alatt teljesen kihűlnek.

A szállítást még aznap, lehetőleg éjjel kell fogantositani. Ehhez legjobbak a külön e célra készített ládák vagy kosarak, melyeknek magassága a fogoly hosszával megegyezik, tehát mintegy 40 cm., hossza és szélessége az elküldendő vad számától függ. Mind a négy oldaluk likacsos, a kosárnál ritka fonás, a ládánál rács, mely azonban oly sűrű, hogy a lyukak átmérője nem több

2 cm.-nél. A láda vagy kosár feneke és teteje deszka vagy sűrű fonás. A tetőn belül kapcsok vannak és ezekre akasztjuk a foglyokat egyenként, egy kis zsinór segélyével, melyet a nyakukra kötünk. Az egymás közötti távolság azonban akkora legyen, hogy ne érintkezzenek. A láda vagy kosár tetejére nagy, feltűnő felírást alkalmazunk, hogy «felül», nehogy esetleg megfordítsák őket.

Az ilyen szállítmány másfél napi utat is kibír, a nélkül, hogy a romlásnak legkisebb jele is mutatkoznék rajta. A foglyok nemcsak a hazai városokban, de a külföldre is jó állapotban érkeznek meg és ha már előre szerződést kötöttünk egy nagyobb vadkereskedő céggel, sokkal jobban fogjuk értékesíteni foglyainkat, mint itthon.

(Ifj. Bartal Aurél.)

A puszpáng-dugványok élettartama. Tudvalévő dolog, hogy a dugványozás azon tényen alapszik, mely szerint valamely növény egy bizonyos része levágva s a földbe mélyeszelve, ott egy bizonyos ideig életképességét fenn tudja tartani s ezen idő lejártával adventív gyökereket fejleszt, a melyek segélyével a most már új növény táplálkozik és növekszik. Nem tudom — így írja Leon Bédél a *Revue Scientifique* f. é. 14. számában — hogy minden dugvány élettartama, a dugványozástól az adventív gyökerek megjelenéséig számítva, meg van-e állapítva. Bármint legyen is, ime itt közlöm azon tényeket, melyeket a puszpáng-dugványoknál tapasztaltam:

Fiatál puszpáng-galyakat dugványoztam 1898. év április hó folyamán s ezek zöld leveleiket 1899. évi június hó 2-ig tartották meg. Ezen időn túl sok dugvány elvesztette leveleit s kiszáradt. Azt hívné, hogy már régen megfogantak, egészen meglepett elhalásuk. Némelyeket kihúztam a földből s bámulattal láttam, hogy még semmi-

féle adventiv gyökér nem fejlődött rajtuk. Erre azokból szakítottam ki néhányat, melyeken már új levelek fejlődtek s azoknál egyszerűen azt láttam, hogy egy—három apró adventiv gyökérke éppen csak hogy ki kezdett bujni.

E szerint ezen dugványok életüket több mint tizenhárom hónapon át fenn bírták tartani anélkül, hogy adventiv gyökereket hajtottak volna s ezek ezen növények némelyikénél csakily hosszú időtartam multával jelentkeztek.

(*Gabnay Ferencz.*)

Az ákác jubileuma. 300 éve lesz a jövő esztendőben, hogy ez a hasznos, teljesen meghonosodott fánemünk Európába átszármazott. Robin párisi botanikus fia 1601-ben telepítette az első ákáczfát Párisban amerikai magból. Onnan terjedt el egész Európába. (B.)

Fakereskedelmünk szempontjából nem érdektelen, hogy szomszédságunkban új nagy fenyőerdők vétetnek kihasználás alá. A kereskedelmi muzeum értesítése szerint az erdélyi megyékkel határos román ősfenyvesek bocsátatnak legközelebb áruba. Augusztus 3.-án a neamtzui kerületben, Piatra Muntele járásban 5026 hektár fenyves kerül árverés alá. A kihasználás 20 évre terveztetik, a vállalkozó erdei vasutat építhet.

A román állam, különösen jelenlegi kedvezőtlen pénzügyi viszonyai mellett, nyilván nem bír annyi tőkével, de talán annyi hitellel sem, hogy ezeket az erdőségeket okszerű befektetésekkel a helyes és kétségtelenül jövedelmezőbb erdőgazdaságnak megnyissa. Ahhoz a módszerhez nyúl tehát, a melyre nálunk is talál elég példát: két évtizedre leköti erdejének kihasználását. A vállalkozó a 20 évi kockázat és az elkerülhetlen befektetések révén aránytalanul alacsony áron veszi meg az erdőt és bizonyára a legnyersebb módon, nagy vágásokban, óriási

apadékkal hozza ki a fát. 20 év multán ott a puszta erdőtalaj vagy legkedvezőbb esetben a fiatalos, de a befektetésekből, a szállító eszközökből a jövő számára semmi sem marad fenn, mert az az erdei vasut vagy ut, a mit a vállalkozó épít, bizonyára ugy készül, hogy 20 év multán használhatósága is megszűnik. (B.)

Választás a selmeczbányai akadémián. Az akadémiái tanári kar f. évi július hó 13-án választotta meg az 1900—1901. tanévre az igazgatót, aligazgatót s a szakelnököket. A választás eredménye a következő: Igazgató Schwartz Ottó dr. m. kir. főbányatanácsos, akad. tanár; aligazgató Vadas Jenő m. kir. főerdőtanácsos, akad. tanár. Az erdészeti szakiskola elnöke ugyancsak Vadas Jenő főerdőtanácsos ur lett. (Tomasovszky Imre.)

Névmagyarosítás. Ujabban az Országos Erdészeti Egyesület következő rendes tagjai változtatták meg vezetéknévüket: Franciscy Ede *Ferenczi*-re, Grohmann József *Gellért*-re és Szvoboda Zeno *Szántó*-ra. Éljenek!

Halálóvás. *Szepesi* Gusztáv m. kir. főerdőmester, az orsovai m. kir. erdőhivatal főnöke és az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, továbbá *Fugert* Károly uradalmi főerdész és *Kovács* Gyula Nagy-Enyed város polgármestere, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai meghaltak. Béke hamvaikra!

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat körében.

A magyar királyi földmivelésügyi minster az erdőőri szakiskoláknál alkalmazott erdőtisztek létszámában *Benkő* Rezső és *Teodorovits* Ferencz főerdészeket a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába erdőmesterekké nevezte ki.

Továbbá kinevezte 1. a magyarországi kincstári erdők kezeléséhez erdészekké a következő erdészjelölteket:

Schönherr Sándort a nagybányai főerdőhivatalnál, ifj. *Mjazovszky* Károlyt a kolozsvári erdőigazgatóságnál, *Béky* Albertet a királyhalmi erdőőri szakiskolánál, *Ludmann* Miksát és *Egyed* Miklóst a kolozsvári erdőigazgatóságnál, *Kolbenhayer* Józsefet a máramaros-szigeti erdőigazgatóságnál, *Kolossy* Imrét a selmeczbányai erdészeti akadémiánál, *Szabó* Ignácot a lippai főerdőhivatalnál, *Batta* Ferenczet a kolozsvári erdőigazgatóságnál, *Bögözy* Antalt a lippai főerdőhivatalnál, *Ressel* Istvánt a bustyaházai erdőhivatalnál, *Dezsényi* Jenőt a földmivelésügyi ministeriumnál, *Hajdu* Dezsőt a besztercebányai erdőigazgatóságnál, *Heim* Jánost a lipótvárosi főerdőhivatalnál, *Vaitzik* Edét és *Szeleczky* Jánost a besztercebányai erdőigazgatóságnál, *Buhaszku* Terentiust a földmivelésügyi ministeriumnál, *Tomasovszky* Imrét a selmeczbányai erdészeti akadémiánál, *Sebők* Ernőt a lugosi erdőigazgatóságnál, *Seenger* Lajost a sóvári erdőhivatalnál, *Térfi* Bélát a földmivelésügyi ministeriumnál, *Iszapi* Gyulát a máramaros-szigeti erdőigazgatóságnál, *Palkó* Antalt a kolozsvári erdőigazgatóságnál, *Ziegler* Mihályt a lipótvárosi főerdőhivatalnál, *Erődi* Bálintot a máramaros-szigeti erdőigazgatóságnál, *Huszár* Kornélt a besztercebányai erdőigazgatóságnál, *Pásztor* Sándort és *Schlosser* Istvánt az ungvári főerdőhivatalnál, *Spettmann* Jánost a selmeczbányai erdészeti akadémiánál. *Hoffmann* Dezsőt a besztercebányai erdőigazgatóságnál, *Chabada* Gézát a zsarnóczai erdőhivatalnál, *Fischer* Károlyt a besztercebányai erdőigazgatóságnál, *Tomassek* Miklóst a földmivelésügyi ministeriumnál, *Nemes* Bélát az ungvári főerdőhivatalnál, *Ferenczy* Lajost a földmivelésügyi ministeriumnál, *Huszár* Józsefet az ungvári főerdőhivatalnál, *Vályi* Ferenczet a szászsebesi erdőhivatalnál, *Hámon* Józsefet a sóvári erdőhivatalnál, *Oszterlamm*

Ernőt a kolozsvári erdőigazgatóságnál, *Guáry* Kálmánt a zsarnóczai erdőhivatalnál, *Egri* Ferenczet a lippai főerdőhivatalnál, *Szabó* Bélát a máramaros-szigeti erdőigazgatóságnál, *Jancsó* Gyulát a kolozsvári erdőigazgatóságnál, *Sikó* Áront a lippai főerdőhivatalnál, *Ajtay* Jenőt a deliblái birtokkezelőségénél, *Rónay* Imrét a földmivelésügyi ministeriumnál. *Krajcsovits* Ferenczet a vadász-erdei erdőőri szakiskolánál, *Szvoboda* Zenót a selmeczbányai erdészeti akadémiánál, *Enyedi* Jánost a soóvári erdőhivatalnál, *Vollnhofer* Pált a gödöllői erdőhivatalnál, *Weisz* Ferenczet az ungvári főerdőhivatalnál, *Puchreiner* Henriket a lippai főerdőhivatalnál *Dietl* Ágostont a földmivelésügyi ministeriumnál, *Nitray* Józsefet az orsovai erdőhivatalnál, *Paul* Pétert a szászsebesi erdőhivatalnál;

2. a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezeléséhez erdészszé *Hamar* László erdészjelöltet az otocsácsi erdőhivatalnál.

A m. kir. földmivelésügyi minister végül a kincstári erdők kezeléséhez kinevezte erdészjelöltekké a következő erdőgyakornokokat: *Teltsch* Lászlót a lipó-ujvári főerdőhivatalhoz, *Janotyik* Józsefet az otocsácsi erdőhivatalhoz.

Egyesületi hirdetések.

Figyelmeztetés. Az egyesületi könyvkiadmányokból az egyesületi tagok **csak egy példányt** szerezhetvén meg a megállapított **kedvezményes áron**, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az *Országos Erdészeti Egyesület*nél (Budapest, V., Alkotmány-utcza 10. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

„Az erdőőr“ vagy „Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben.“ Irta: Dr. Bedő Albert. VII. kiadás. 1896. Erdészeti műszaki segédszolgálatra készülő egyének részére. Ára 6 K.; 55 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

„Az erdőrendezéstan kézikönyve.“ Irta: bölcsházai Belházy Emil. I. rész. Ára tagoknak 6 K., nem tagoknak 10 K.

„Erdészeti növénytan.“ Irta: Fekete Lajos és Mágócsi-Dietz Sándor. I. kötet: Általános növénytan. Ára tagoknak 5 K. 60 fill.,

nem tagoknak 8 K.; 55 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetik. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növény-földrajz. Ára tagoknak 12 K., nemtagoknak 18 K.

„Erdei facsemeték nevelése.” Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K., nem tagoknak 4 K.; 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetik.

„Erdészeti Építéstan.” Irta: Sobó Jenő. I. rész, 1. és 2. kötet: Középítéstan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K. 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépítéstan. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K.

„Magyar Erdészeti Oklevéltár.” Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1896. Ára tagoknak 20 K., nem tagoknak 40 K.

„Erdészeti Rendeleték Tára.” 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.)

Az 1890. (X.) évfolyam teljesen elfogyott.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1892. (XII.) évfolyam teljesen elfogyott.

Az 1893—94. (XIII. és XIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K. 20 fill., nem tagoknak 2 K. 40 fill.

Az 1895. (XV.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K. 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K. 40 fill.

Az Erdészeti Rendeleték Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

„A legelőerdők.” Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill., nem tagoknak 2 K. 40 fill.; 55 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

„A selmeczbányai m. k. erdőakadémia története és ismertetője.” Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K. (erdőgyakornokoknak 3 K., akadémiai hallgatóknak 2 K.). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán) is. Az Orsz. Erd. Egyesület a megrendelésnek csak akkor tehet eleget,

ha a t. megrendelők a könyv árával egyidejűleg 55 fill. postaköltséget is beküldenek, a mikor a könyv bérmentve, ajánlva adatik postára.

Az „**Erdészeti zsebnaptár**“ 1900. évi (XIX.) évfolyama teljesen elfogyott.

„**Ő felsége nagy fénynyomatu arczképe.**“ Ára tagoknak 7 K., nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

„**Erdészeti induló**“ és **Nemes szív-keringő**“ zongorára. Irta: Szmik Gábor. Ára az indulónak 1 K., a keringőnek 2 K. Az eladásból befolyó összeg az Erzsébet királyné-alapítvány gyarapítására fordíttatik.

Az Orsz. Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül egyenkint 45 fill. postaköltséget is beküldenek, bérmentve küldhetők:

„**Az erdei vetésről és ültetésről.**“

„**A vágásra érett erdő kihasználása.**“

„**Az erdők felújítása kapcsolatosan azok rendszeres kihasználásával.**“

„**Az erdők berendezése.**“

Valamennyit Fekete Lajos írta. Egy-egy füzet ára 2 K.

Erdészeti ponyvairódmalmi füzetek. A nép számára való kiosztás céljából ingyen megküldi az Orsz. Erd. Egyesület. I. füzet: Cseres Józsi és Boros Rózsi szép históriája. Irta: Arató Gyula. II. füzet: Hogyan ment férjhez Gödör Julcsa. Irta: Arató Gyula. III. füzet: Hogyan lett igazza a bolond beszéde. Irta: Boros M.

A szerzőknél rendelhető meg:

„**Erdőmiveléstan.**“ Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K., nem tagoknak 10 K.

„**A tölgy és tenyésztése.**“ Irta: Fekete Lajos (Selmeczbánya). Ára tagoknak 4 K., nem tagoknak 6 K.

„**Erdőértékszámítástan.**“ II. kiad. Irta: Fekete Lajos (Selmeczbánya). Ára 6 K.

„**Erdészeti nyereségszámítástan.**“ Irta: Fekete Lajos (Selmeczbánya). Ára 4 K.

„**A szálaló erdők berendezése.**“ Irta: Fekete Lajos (Selmeczbánya). Ára 1 K. 20 f.

„**Erdőbecsléstan.**“ II. kiad. Irta: Soltz Gyula és Fekete Lajos. (Kapható Fekete Lajos m. k. főerdőtanácsosnál Selmeczbányán.) Ára 8 K.

„**A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása.**“ Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K. 80 fill., nem tagoknak 6 K.

Egybeüitt megrendelhető magyar erdészeti művek:

„**A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi**

leírása. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi m. kir. ministerium. 1896.

„Az erdőhasználatán kézikönyve.” Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K., nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

„Általános földméréstan.” Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbányán.) Ára 9 K.

„Erdővédelemtan.” Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K. 40 fill.

„Erdészeti talajtan.” Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

„A mezőség kopárainak befásítása.” Irta: Fekete Lajos. (Stein János könyvkeresk. Kolozsvárt.) Ára 2 K.

„Beszélgetések az új erdőtörvényről.” Irta: Fekete Lajos. (Kapható ugyanott.) Ára 40 fill.

„Az erdőtörvény magyarázata.” Irta: dr. Klekner Alajos. Franklin-társulat. Ára 4 K.

„Az erdőtörvény magyarázata.” Irta: ifj. Sárossy-Kapeller Ferencz. Budapest, Weissmann testvérek. Ára 4 K.

„Erdészeti segédtablák.” Megrendelhető a földmivelésügyi min. erdőszámvevőségénél Budapesten. Ára 8 K.

„Termési tablák.” 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőisége. (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

„Magyarország faipara és fakereskedelme.” Irta: Engel Sándor. 1882. Grill K. könyvkeresk. Budapest.

Erdészeti Rendeletek Tára.

Jegyzőkönyv

a földmivelésügyi m. kir. ministerium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alap intéző bizottságának Budapesten, 1900. évi június hó 27.-én tartott rendes üléséről.

Jelen voltak: Soltz Gyula ministeri tanácsos, elnök, Bartha Gyula főerdőtanácsos, a bizottság előadója, továbbá Laitner Elek erdőigazgató, Tavi Gusztáv főerdőtanácsos, Simenszky Kálmán és Lászlóffy Gábor erdőfelügyelők és Szenes József erdőtanácsos, bizottsági tagok; Gurányi István erdész, az alap pénztárosa és Doroszlai Gábor alerdőfelügyelő, jegyzőkönyvvezető.

Elnök üdvözli a megjelent bizottsági tagokat, s az ülést határozatképesnek nyilvánítván, azt megnyitja; továbbá megemlíti, hogy Havas József bizottsági tag távolmaradását kimentette.

I. Előadó az 1900. évi április hó 21-iki ülésen III. jkvi szám alatt hozott határozatra való hivatkozással, bemutatja és felolvassa az alap 1899. évi zárószámadásának megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését, a mint következik:

„Tekintetes Bizottság! Alólirottak, megbízatásuk értelmében, megvizsgálván az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alap 1899. évi zárószámadását, azt minden részletében helyesnek találtuk és ennél fogva számadók részére — szokásos fentartással — a felmentvény megadását javasoljuk. Tisztelettel jelentjük továbbá, hogy a házipénztárt folyó évi május hó 21.-én váratlanul rovacosoltuk és azt rendben találtuk, s midőn az erre vonatkozó (egy drb) rovacsolási leletet bemutatjuk, egyuttal van szerencsénk az előbb említett zárószámadás főbb eredményeit magában foglaló zárószámadási összeállítást azzal a kéressel idecsatolni, hogy az 1900/1-iki tanévben segélyezésre fordítható összegképpen a zárószámadásban kimutatott 17,600 frtot, vagyis 35,200 K.-át méltóztassék megállapítani. Kelt Budapesten, 1900. évi május hó 21.-én. Szenes József s. k., m. kir. erdőtanácsos, Bartha Gyula s. k., m. kir. főerdőtanácsos, Nagy Károly s. k., m. kir. erdőtanácsos.“

A bizottság a jelentést tudomásul veszi s az 1900/1. tanév-

ben segélyezésre fordítható összeget a maga részéről is 35,200 koronában állapítja meg; továbbá felhívja az előadót, hogy a zárószámadásnak és jelentésnek, az alapszabályok 5. §-a értelmében, a földmivelésügyi m. kir. minister urhoz való előterjesztése iránt megfelelően intézkedjék.

II. Előadó bemutatja Jávorszky Albert m. kir. erdőmester folyamodványát, melyben az erdészeti akadémián államilag ösztöndíjat nyert Zoltán fia részére engedélyezett, de az ösztöndíj megadásával egyidejűleg beszüntetett 300 K. segélyösszegnek Erzsébet leányára való átruházását kéri.

A bizottság a kérelmet nem találta teljesíthetőnek, mert a legutóbbi segélyosztás alkalmával a rendelkezésre állott pénzösszeg $\frac{1}{3}$ -része leányok között kiosztott, a szabályzat szerint pedig ennél nagyobb hányad a leánygyermek segélyezésére nem fordítható.

III. Az alap pénztárosa jelenti, hogy elnök ur Ő Méltósága részéről — utólagos jóváhagyás reményében — adott felhatalmazás alapján a takarékbetétek egy részének felhasználásával 40,000 K. névértékű, 1900. évi 4%-os koronajáradék-kötvényt vásárolt s azt a magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban elhelyezte.

A bizottság a jelzett értékpapir megszerzését a maga részéről is előnyösnek találván, a jelentést tudomásul veszi.

IV. A pénztáros beterjeszti és felolvassa az alapnak az ülés napján mutatkozó pénztári álladékaról szóló kimutatást, a mely szerint van:

I. Értékpapirokban.

A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bankban elhelyezett

a) 90,000 K. névértékű 4%-os koronajáradék-kötvény	---	90,000 K. — f.
--	-----	----------------

b) 20,000 K. névértékű $4\frac{1}{2}$ %-os regálékötvény	---	20,000 K. — f.	110,000 K. — f.
--	-----	----------------	-----------------

II. Készpénzben.

a) A magyar le- számító és pénz- váltó-bankban a 25,451. sz. betétkönyv szerint	12,374 K. 72 f.	
b) az erdészeti házipénztárban	563 K. — f.	12,937 K. 72 f.
Összesen		122,937 K. 72 f.

Ebből az összegből esik:

1. Az alaptőkére.

a) értékpapirokban	56,000 K. — f.	
b) takarékbetétekre	3,483 K. 02 f.	59,483 K. 02 f.

2. A folyó kezelésre.

a) az 1899/1900. tanévre megszavazott segélyekből igénybe nem vett részletekre	330 K. — f.	
b) az 1900/1. tan- évre kiosztandó se- gélyre	35,200 K. — f.	
c) értékpapírok beszerzési ára és név- értéke közötti különbö- zetből eredő többletre	3,600 K. — f.	
d) az 1900. évi tisztá jövedelemre	24,324 K. 70 f.	63,354 K. 70 f.
Összesen		122,937 K. 70 f.

A bizottság a pénztári jelentést tudomásul veszi.

V. Előadó jelenti, hogy az 1900/1. tanévben kiosztható pénz-
segélyek iránti pályázati felhívás, a földmívelésügyi m. kir. ministerium
f. é. 40,692. ügyszáma alatt közhirrre tétetett.

Tudomásul vétetik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Bartha Gyula s. k., Doroszlai Gábor s. k., Soltz Gyula s. k.,
előadó. jegyzőkönyvvezető. elnök.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

1900. évi junius hóban.

A rövidítések magyarázata

ak. = alapítványi kamat; att. = alapítványi tőketörlesztés; k. a. = készpénz alapítvány; Wka. = Wagner Károly alapítvány; Tla. = grf. Tisza Lajos alapítvány; Baa. = Bedő Albert alapítvány; E. a. = Erzsébet királyné alapítvány; t. ny. a. = titkári nyugdíjalap; td. = tagsági díj; hd. = hirdetési díj; ld. = lapdíj; kld. = kedvezményes lapdíj; pk. = postaköltség; Ert. = Erdészeti Rendeleték Tára; ab. = átfutó bevétel; rb. = rendkívüli bevétel; EL. = Erdészeti Lapok egyes füzetek; Npt. = Erdészeti Zsebnaptár; nvt I. = Erdészeti Növénytan I. rész; nvt II. = Erdészeti Növénytan II. rész; OFa. = Ő Felsége fénynyomatu arczképe; Ecs. = Erdei facsemetek nevelése; Evü. = Fekete Lajos. Az erdei vetésről és ültetésről; Eáh. = Az erdők ápolásáról és használatáról; Eb. = Az erdők berendezése; Ek. = A vágásra érett erdők kihasználása; Ef. = Az erdők felújítása; Eht. = Erdőhasználatlan; ik. = takarékpénztári időközi kamatok; Ek. = Értékpapírok kamatai. Rz. = Erdőrendezéstan; FL. = Földes J. „Legelő-erdők”; M. L. = Márton Sándor: A legelő erdők berendezése stb.; EOT. = Magyar Erdészeti Oklevéltár; Eép. I. 1. = Erdészeti építéstan I. rész (középítéstan) I. kötet; Eép. I. 2. = Erdészeti építéstan I. rész 2. kötet; Eép. II. = Erdészeti építéstan II. rész (Ut, vasut- és hidépítéstan.)

Befizetések K.	Befizetések K.
	Áttétel 1961.87
Amon Ede lovag td. 16.—	Dobsina város hd. 18.75
Antal Miklós td. 20.—	gr. Esterházy Ferencz deveseri erdőhivatala ld. 16.—
Apatini erdőhivatal ld. 80.—	Ehrenfeld Adolf lb. foglaló 130.—
Állampénztár a m. kir. áll. erdőhivatalok és jár. erdőgondnokságok lapdíja fejében 1221.—	Egri főkapitán hd. 9.95
Bund Károly junius havi fizetéséből t. ny. a. 41.—	Freund Antal nvt. I. 5.60
Bérczi Béla td. 28.—	Földváry Gyula td. 16.—
Bészler Kálmán td. 20.—	Feszty Lajos td. 48.—
Bruckner Nándor td. 16.—	Florek János td. 10.—
Bonis Kálmán td. 40.—	Fábián Béla td. 10.—
Besztercebányai erdőigazgatóság 19.35	Fehér Pál ak. 4.—
Bihari Ödön Eép. I. 1. I. 2. II. 34.52	Fogassy Géza td. 16.—
Bustyaházi m. kir. erdőhivatal Eép. I. 1. I. 2. II. 48.—	Fridrik Gusztáv ld. 8.—
Bacsák Béla att. 11.— ak. 13.— gr. Draskovich D. erdőhivatala helyett td. 16.— 40.—	Ganovszky Gusztáv td. 16.—
Czimra József td. 16.—	Gasparik Pál td. 16.—
Chabada Géza k. a. 300.—	Gregersen Béla td. 24.—
Dietl Ágoston ak. 4.—	Gruber Gyula td. 4.—
Dubszky Gusztáv td. 8.—	Gyuresó József td. 8.—
Draskovich József td. 10.—	Gárdonyi s. társa (Athenaeum) hmd. 67.96
Átvitel 1961.87	Gödöllői m. kir. erdőhivatal ld. 143.60
	Györke István ak. 4.—
	Gaal Károly Eép. I. 1. I. 2. 22.40
	Hammersberg Géza td. 4.—
	Átvitel 2564.13

Befizetések K.		Áttétel 2564.13	
Huszár József att.	10.—		
Hadik Mihály ld.	8.—		
Dr. Hoffmann Gyula td.	4.40		
prk. 3.60	8.—		
Hedbavny József td.	8.—		
Hoffmann Sándor ak.	16.—		
Hoensch Manó td.	64.—		
Ivanosó Bertalan td.	16.—		
Jamniczky Antal td.	32.—		
Jovits Lázár ak.	16.—		
Jureczky Mór td.	40.—		
Janovitzky Zsigmond td.	16.—		
Klein Béla td.	16.—		
Kovács Imre td.	24.—		
Kubinyi Hugó td.	64.—		
Kacsanovszky József td.	10.—		
G. Kiss Ernő td.	10.—		
Kossányi Béla td.	8.—		
Kacsanovszky József td.	11.80		
Kovács János ld.	8.—		
Kimpján Gusztáv td.	16.—		
Kovács Gusztáv td.	16.—		
Kőszeg város hd.	8.35		
Lehoczky György td.	4.—		
Legányi Géza ak.	6.—		
Lippai főerdőhivatal ld.	224.—		
Lochián S. Viktor ld.	10.—		
Letéti számadásból kiadásba tett összeg a m. kir. áll. erdőhivatalok és jár. erdő- gondnokságok lapdíjára ld.	59.—		
B. Molnár Lajos td.	18.50		
Monostori főhercz. erdőgond- nokság ld.	16.—		
Magyar földhitelintézet E. k. 1958.01			
Magyar fakereskedők és faipa- rosok országos egyesülete ld.	16.—		
Átvitel 5301.79			

Befizetések K.		Áttétel 5301.79	
Mariányi János td.	24.—		
Dr. Mátrai Ignác td.	8.—		
Martinkovics János td.	16.—		
Mosse Rudolf Károly hd.	12.—		
Mutnyánszky Jenő nvt. I.	5.60		
Nagybányai főerdőhivatal ld.	128.—		
Nagy Samu td.	20.—		
Nahóczky András td.	32.—		
Neuhöfer s fia hd.	10.50		
Nagy Pál td.	40.—		
Neuhöfer és fia hd.	10.50		
Ostadál Jenő td.	16.—		
Osterlamm Ernő td.	4.—		
Ónodi Ferencz td.	32.—		
Otocsácsi erdőhivatal ld.	16.—		
Porubszky Károly ak.	16.—		
Persian Iván lb.	80.80		
Pestmegye főpénztára hd.	16.86		
Reszegey Mihály áb.	3.10		
Rozsay Rezső ak.	14.—		
Ruttkay Géza att.	10.—		
Rhédey József td.	16.—		
Roth Gyula td.	18.40		
Ranku Milutin td.	16.—		
Rácz Imre td.	4.—		
Selmeczbányai bány. és erd. akadémia igazgatósága ld.	16.—		
Sipos Orbán td.	6.—		
Schaller Kálmán td.	8.—		
Schmidt Ferencz Rózsashegy td.	5.—		
Sipos Mihály td.	4.—		
Szádeczky Miklós td.	16.—		
Szvoboda Zenó td.	16.—		
Szepessy Elek td.	4.—		
Späth L. (Berlin) hd.	60.40		
Szantner Gyula td.	16.—		
Átvitel 6022.95			

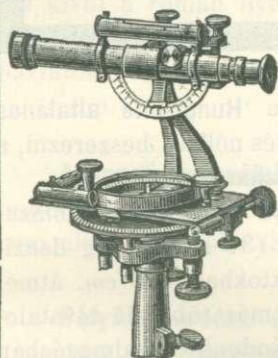
Befizetések K. Áttétel 6022.95		Befizetések K. Áttétel 6279.75	
Sátoraljai helyi áll. erdőhivatal		Tripammer Károly td.	32.—
— W. K. a.	5.—	Tihanyi László Rz.	6.12
Simonffy Gyula td. 8.—, Rz.		Vály Ferencz td.	10.—
— 6.—, Ert. 3.60	17.60	Vázsonyi Henrik Ert.	4.32
Scherer Ágoston td.	32.—	Warinszky József td.	30.—
Szászsebesi erdőhivatal hd.	17.85	Wilde Ferencz td.	16.—
Schaab Bálint nvt. I.	5.60	Ziegler Mihály td.	8.—
Selmeczbányai Casino egyeslet ld.	8.—	Zágrábi erdőigazgatóság ld.	159.60
Sochor József td.	48.—	Junius hóban befolyt ...	6545.79
Stegman Gusztáv td.	60.—	Jan.—május havi bevétel	40148.41
Tar József td.	44.—	Összesen ...	46694.20
Tornai főszolgabíró hd.	18.75		
Átvitel 6279.75			

Hirdető-melléklet az „Erdészeti Lapok“ 1900. évi VII. füzetéhez.

Az „Erdészeti Lapok“ mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronkint nyolczvan (80) fillér, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronkint hatvan (60) fillér, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenkint negyven (40) fillér számíttatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számíttatnak.

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat nézégsvonalzókkal, mérő-szalagokat, faátlatókat, rajzeszközöket, területmérőket (planimeter), valamint mindennemű földméri műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Bécs, (I., Kohlmarkt 8.)

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve. Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Mindenféle műszerből készletet tart.

(1.)

Späth L. faiskolája

Baumschulenweg, Berlin mellett.

— Kiterjedése: 350 kat. hold. —

Nagy készlet gyümölcsfákban, mindenféle alakban (magas és félmagas törzsek, redélyfák, gulanövésűek, sövények stb.) **rózsák, sorsfák, diszfák és cserjék, bogyós gyümölcsök, gyümölcsfa-alanyok, erdei csemeték, szamóca és spárgapalánták, virághagymák.**

== Árjegyzék ingyen és bérmentve. ==

(VI. 2)

Erdőeladás.

Báró Bánffy Albert választi lakos magántulajdonát képező Szilágymegyében, Füzes-Paptelek, Kraszna-Tóthfalu, Jaáz, Tusza, Felsőszék községek határán mintegy **2577 hold** **ős bükkerdő-fája szabad kézből eladó.**

Felvilágosítással szolgál az **uradalmak igazgatósága Válaszuton.** (Posta: helyt.)

(14)

Minden erdőgazdaságban ajánlatos a **Hundt-féle általános gyorsköböző-táblát** (sor- és rovatkereszteződés nélkül) beszerezni, a melylyel óránként 1000 köbtartalom határozható meg.

Ezt a bámulatosan gyorsan és biztosan leolvasható táblázatot, mely rendkívül nagy méreteket ölel fel (31 m. hosszíig decziméteres, azonfelül 36 m.-ig $1\frac{1}{2}$ m.-es fokozatokban 130 cm. átmérőig) s a melynek használata Németországban már többfelé hivatalosan elrendeltetett és a nagyobb üzemeknél mindenütt alkalmazásban áll, a földmívelésügyi m. kir. ministerium az összes kincstári erdőhatóságoknak figyelmébe ajánlotta. (1899. évi 4260. sz.)

Ezen czélszerű táblázatot eredeti összeállítása és legujabb kiállítása által teljes áttekinthetőség, tiszta nyomás és kellemes világoszöld színezés mellett a lehető legkisebb alakban sikerült előállítani (4 kettős lap 39/35 cm. hosszal és szélességgel.) Árát vászonra huzva 5 korona a postaköltségen kívül. Kapható **Hundt József** kir. erdésznel Schaldingban, Passau mellett, Bajorország. Mutatványpéldányok ingyen és bérmentve küldetnek. (3)

Pályázat erdőtisztii állásra. 1226/1900. sz. — Gróf Almássy Dénes ur ő méltósága hitbizományi uradalmi erdőségeinél egy az elméleti szakteendők ellátására rendszeresített erdészellenőri állás betöltendő.

Az állás évi 1500 korona törzsfizetés s átlagos számitással évi 500 koronára tehető jutalék, egy butorozott szobából álló lakás s 12 ürköbméter hasáb tűzifa illetményenyl javadalmaztatik.

Megkivántatik a selmeczzi erdészakadémiának sikeres elvégzése s az erdészi szolgálatra való testi képesiteltség.

Az erdészi államvizsga sikeres letétele után fizetés, valamint kedvező esetben fokozatos előléptetés biztosittatik.

Az állás azonnal elfoglalandó. (4)

Pályázat alerdészi állásra. Erdészeti szakiskolát végzett egyén, kinek több évi gyakorlati tapasztalata van és a ki a magyar nyelven kívül a román nyelvet is birja, előnyben részesittetik. Pályázók kérvényüket bizonyítvány-másodlataikkal (melyek nem származtatnak vissza) küldjék be „*Uradalmi Jóságigazgatóság*“ címre, Uj-Arada. (5)

Azonnali megvételre kerestetik 1 him és 1 nőstény jól betanított tascó-kutya. Szives ajánlatok *Reithofer Ferencz* erdész czim alatt Bethlenbe (Szolnok-Dobokamegye) kéretnek. (6)

Pályázat erdészi állásra. Gróf Andrassy Tivadar hesdái hitbizományi uradalmában egy erdészi állás töltendő be.

Ezen állással következő illetmények vannak egybekötte: Évi fizetés 2000 korona, szabad lakás Hesdát Járavizén, tűzifa, 2 kat. hold föld használata, 3 db tehénnek elegendő széna és legelő.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-ának megfelelően felszerelt kérvényeiket gróf Andrassy Tivadar jóságigazgatóságához Tőke-Terebesen f. évi aug. 15-ig nyujtsák be.

Oly pályázók, kik üzemtervek elkészítésében kellő gyakorlattal birnak, a kinevezésnél előnyben részesülnek. Magyar-Fenes, 1900. junius 30-án, u. p. Torda-Szt.-László. *Taszler Rezső*, főerdész.

(7)

Erdei üzemtervek munkálata. A lévai uradalom erdészeti üzemterveinek felujtását s azoknak németből magyarra való for-

ditását elhatározván, felkéretnek az erre vállalkozó szakemberek, miszerint ezen a helyszínén mintegy másfél évre terjedő munka tárgyában alulírthoz fordulni sziveskedjenek. *A lévai uradalom igazgatósága Léván (Bars megye).* (8 III 1)

Faeladási hirdetmény. 1828/1900. sz. — Az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz tartozó berszaszkai m. kir. erdőgondnokság „A” üzemosztályában — a Toronicza és Recska nevű völgyekben — kihasználandó 11970 kat. hold területen található tölgy-, bükk- és másnemű fakészleteknek tövön terület szerint való eladása iránt a fentnevezett erdőhivatalnál f. évi augusztus hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján árverés fog tartatni.

Az eladás tárgyát képező fakészleteknek holdankinti kikiáltási ára 114 (egyszáztizennégy) korona, az árverésnél leteendő bánatpénz pedig 14,000 (tizennégyezer) korona.

Az írásbeli zárt ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltételül aláveti.

Utó- vagy oly ajánlatok, melyekben a megállapított szerződési feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek az orsovai m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők. Orsován, 1900. június 24-én. *M. kir. erdőhivatal.* (9)

Árverési hirdetmény. 1148/1900. sz. — Az alólírt asszubesztercei ev. luth. Presbyterium részéről ezennel közhirrre tétetik, hogy az Asszubeszterce községének határán levő „Hebes” nevű dűlőben fekvő egyházi erdő első 14 favágásaiban 8116 db tölgyfa 38,195 korona becsértékben, felsőbb hatósági jóváhagyással az 1900. évi augusztus hó 19. napján délután 3 órakor Asszubeszterczen, Beszterce-Naszód-megyében az ev. luth. iskolaépületben tartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Az árverés szóbeli, de írásbeli ajánlatok is fogadtatnak el. A zárt írásbeli ajánlatok 1 koronás bélyeggel ellátandók és a szóbeli árverés megkezdése előtt beadandók. Az ajánlathoz fent irt becsértéknek 10⁰/₀-a bánatpénzül vagy készpénzben vagy óvadék-

képes értékpapirokban melléklendő. Az ajánlott vételár, úgy számokban, mint betűkkel pontosan és világosan kiirandó; továbbá magában kell foglalnia az ajánlatnak azon kijelentést is, hogy az ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri, azokat elfogadja és magát azoknak feltétlenül aláveti. Oly ajánlatok, melyek ezen feltételeknek meg nem felelnek, vagy olyanok, melyek a tett feltételektől eltérő kötelezettségeket foglalnak magukban vagy a melyek elkésletlen adatnak be, tekintetbe nem vétetnek.

A szóbeli árverésen résztvevők kötelesek az árverés megkezdése előtt a fentirt becsérték 10⁰/o-át vagy készpénzben vagy pedig óvadékképes értékpapirokban az árverési bizottság kezéhez letenni és az árverési feltételeket aláírni. Az árverési feltételek egyszersmind szerződésként szolgálnak.

Az árverési feltételek Asszubeszterczén az ev. luth. lelkészi hivatalban betekintheők, a hol az árverés tárgyát képező tölgyfákról felvilágosítások adatnak. Asszubeszterczén, 1900. évi július hó 6-án. *Az ev. luth. Presbyterium.* (10)

Pályázat kezelő erdészi állásra. A szepesi püspökség és káptalan tulajdonát képező Abauj-megye Hernád-Petri uradalmában megüresedett kezelő erdészi állásra — mely (Kis-Idán) szabad lakás és kerten kívül 1600 K. készpénz, 40 ü. m. kemény tűzifa, egy gönczi hordó bor, 2 hold föld, 3 drb marhatartás, (uradalmi lovak és kocsi), 240 K. kocsitartási átalány javadalmazással van összekötve — pályázatot hirdet a püspöki erdőhivatal. Megjegyzem, miszerint 1. államvizsgázott, illetve utóbbi záros határidő alatt letenni magát kötelező folyamodónak kérvénye vétetik figyelembe; 2. hogy az első szolgálati év, illetve az államvizsga sikeres letételéig terjedő idő próbaszolgálatnak tekintetik; 3. az állás f. évi szeptember végén elfoglalandó; 4. hogy a kérvények a szepesi püspöki uradalmak igazgatóságához Savnikvár, u. p. Bethlenfalva küldendők. Szepes-Teplicz, 1900. évi július hó 15-én. *Pankovits Béla*, erdőmester. (11)

Árverési hirdetmény. 2941/1900. sz. — Alólirott erdőhivatal közhirrre teszi, hogy az alább felsorolt tölgyfaanyagának az erdőben tövön leendő eladása iránt f. é. augusztus hó 21-én délelőtt 10 órakor Zsarnóczán az erdőhivatal tanácstermében írásbeli zárt ajánlatok útján nyilvános árverést tart. Eladásra kerül:

Tételszám	Az erdőgondnokság megnevezése	A vágások üzemtervi megjelölése				A vágás neve	Az eladás alá kerülő törzsek darab száma	Kikiáltási ár		Megjegyzés
		üzem- osztály	vágás- sorozat	tag	osztág		Tölgy	korona	fill.	
1	Garamrév	A	II.	9	27}	tarvágás	1664	14336	—	
2	„	„	III.	15	28}	„	699	8357	—	
3	„	„	„	16	33	„	5204	89669	—	
4	„	„	„	16	37	„	376	5090	—	
5	„	„	„	17	54	„	348	4147	—	
6	„	„	IV.	19	5—6	„	2718	30021	—	
7	„	„	VI.	33	13} 14}	ritkító vágás	961	5814	—	
Összesen ...							11970	157434	—	
8	Jalna	C	I.	6	45	vetővágás	359	598	—	Csak együttesen adatik el.
9	„	„	„	6	46	„	1310	5695	—	
10	„	„	II.	9	27	tarvágás	1205	3664	—	
Összesen ...							2874	9957	—	
11	Selmeczbánya	D	I.	5	47	tisztázó vágás	280	4748	—	Csak együttesen adatik el.
12	„	„	„	5	57	„	164	3057	—	
13	„	„	II.	12	35	„	337	6730	—	
Összesen ...							781	14535	—	
A 3 gond. összege							15625	181926	—	

Az ajánlatok osztagonként teendők, tehát az összes fatömeg szándékolt megvétele esetében is osztagonként tüntetendő ki a megajánlott ár.

Bánatpénz gyanánt a kikiáltási ár 10⁰/₀-a teendő le. Az árverési és szerződési feltételek a szokásos hivatalos órák alatt az erdőhivatalnál megtekinthetők.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak. Zsarnóczán, 1900. évi július hó 12-én. — *M. kir. erdőhivatal.* (12)

Négy gimnáziumi osztályt, nemkülönben a királyhalmi erdőőri szakiskolát jó eredménnyel végzett ép, erős, egészséges testalkatu és jól látó és halló 24 éves fiatal egyén megfelelő állást keres. Ajánlatok: Nagy Károly czímére Nyirádra (Zala vm.) intézendők. (13)

Szakvizsgázott erdőőr kerestetik a dombovári uradalomhoz tartozó szakesi gazdaságba. Pályázók küldjék ajánlataikat bizonyítvány-másolataikkal, melyek vissza nem küldetnek, *Wurm Ödön* czime alatt Szakesi majorba, u. p. Szakes. (15)

Pályázati hirdetés. 3841/1900. sz. Breznóbánya sz. kir. város tanácsa nyugdíjazás folytán megüresedett városi III. oszt. erdőőri állásnak betöltésére ezennel pályázatot nyitván, felhívja mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint ez iránti, az 1879.:XXXI. t.-cz. 37. §-ában említett szakvizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket, melyekben egyúttal az életkor és a nyelvismeret is hitelesen mutatandó ki, folyó évi szeptember hó 30.-ig a városi polgármesternél annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen nyugdíjképes állással egybe van kötve évi 700 K. fizetés, 100 K. lakpénz, esetleg természetbeni lakás és megfelelő irodai átalány.

Megjegyeztetik végre, hogy a szakiskolát végzett pályázók előnyben részesülnek.

Breznóbányán, a városi tanácsnak 1900. évi július hó 20.-án tartott üléséből. Polgármester helyett: *Külvády* s. k., főjegyző.

A „Patria” irod. vállalat és nyomdai részvény-társaságnál

Budapest, Köztelek

a következő gazdasági szakmunkák olcsón beszerezhetők:

GAZDASÁGI SZÁMVITELI NAPTÁR 1900. évre. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában czimvel egy díszesen s teljesen vászonba kötött, naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű számviteli könyv, a melyet minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat. Ára díszesen bekötve 75 kr., portómentes megküldéssel 85 kr.

BAROMFI HIZLALÁSA és a hizott baromfi értékesítése. Irta: az Országos Magyar Gazdasági Egyesület megbízásából Hreblay Emil állatteny. magy. kir. felügyelő. 45 szövegközti képpel, csinos vászonkötésben. Ára portómentes küldéssel 85 kr.

AZ UJLAKI URADALOM ÜZLETI BERENDEZÉSE az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában, a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár.

EGYSZERŰ GAZDASÁGI SZÁMVITEL. Irta: Susehka Richárd, a magyaróvári gazd. akadémia intézője. Az O. M. G. E. által 1000 frt pályadíjjal koszorúzott pályamű. Bolti ára csinos vászonkötésben 3 frt. Kedvezményes áron portómentes küldéssel csinos vászonkötésben 2 frt 30 kr.

A SERTÉS JAVÍTÁSA ÉS HIZLALÁSA gazdák és hizlalók használatára. Irta: K. Ruffy Pál uradalmi főtiszt. Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr.

A MESTERSÉGES BOROK KÉSZÍTÉSÉNEK forgalomba hozatalának tilalmáról szóló Törvény. Magyarázó jegyzetekkel ellátta: dr. Lónyai Ferencz. Ára 80 kr.

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR. Megjelenik minden évben. Szerkeszti Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az Orsz. Magy. Gazd. Egyes. titkárai. Ára 1 frt 60 kr.

A MEZŐGAZDASÁGRÓL ÉS MEZŐRENDSÉGRŐL szóló 1894-dik évi XII-dik törvényzikk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

I. KÁTE KÖZSÉGI MEZŐ- ÉS HEGYŐRÖK SZÁMARA. A mezőgazdaság és mezőrendésről szóló 1894. évi XII-ik törvényzikk alapján összeállítva. Ára portómentes küldéssel 20 kr. **II. KÁTE AZ URADALMI OSZSZÓK SZÁMARA.** Ára portómentes küldéssel 20 kr. Összeállította: dr. Balkay Béla. Mindkettő csinos zsebkönyvalaku keménytablába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

AZ ÜTMESTEREK KÉZIKÖNYVE javított és bővített kiadása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium megbízásából. Ára portómentes küldéssel 1 frt 40 kr.

Az „Erdészeti Lapok“ 1900. évi VII. füzetének tartalma.

	Oldal
Titkári jelentés. Az Országos Erdészeti Egyesület 1900. évi közgyűlésén előadta: <i>Bund Károly</i>	597
Selmecz-Bélabánya sz. kir. város erdőgazdasága. Irta: <i>Krausz Géza</i> , városi erdőmester	614
Egyesületi közlemények: I. Az Országos Erdészeti Egyesület 1900. évi június hó 26.-án tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve	638
II. Az Országos Erdészeti Egyesület 1900. évi rendes közgyűlésének jegyzőkönyve	649
III. Pályázat egy faanatómiai mű megírására	671
Visszapillantás idei közgyűlésünkre (B.)	672
Irodalmi szemle: Erdészeti kísérletek. (<i>Cserny Győző</i>)	687
Különfélék: Tangens-táblázatok. (B.) — Egy kis helyreigazítás a <i>Hysterium Pinastri</i> kérdésében. (<i>Fekete Lajos</i> .) — A foglyok eltartása és szállítása. (<i>ifj. Bartal Aurél</i> .) — A puszpáng-dugványok élettartama. (<i>Gabnai Ferencz</i> .) — Az ákác jubileuma. (B.) — Fakereskedelmünk ... (B.) — Választás a selmeczbányai akadémián. (<i>Tomasovszky Imre</i> .) — Névmagyarosítás. — Halálozás	689
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat körében	696
Egyesületi hirdetések	697
Erdészeti Rendeletok Tára: Jegyzőkönyv a földmivelésügyi m. kir. ministerium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alap intéző bizottságának Budapesten 1900. évi június hó 27.-én tartott rendes üléséről ...	701
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések. (1900. évi június hóban)	704
Hirdető melléklet	I—VII